

167139

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI**

**İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇLARINA
ULAŞMA DÜZEYİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞEFİKA İZGİ TOPALAK

TEMMUZ-2005

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI**

**İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇLARINA
ULAŞMA DÜZEYİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA**

ŞEFİKA İZGİ TOPALAK

**Karadeniz Teknik Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü'nce
Bilim Uzmanı (Sosyal Bilimler Eğitimi)**

Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tez'dir.

Tezin Enstitüye verildiği Tarih : 15.07.2005

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 29.07.2005

Tezin Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. İ. Hakkı DEMİRCİOĞLU

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Durmuş EKİZ

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Mustafa IŞIK

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Osman PEHLİVAN

Temmuz - 2005

TRABZON

0. SUNUŞ

00. Önsöz

Müzik, insanın sözcüklerle ifade edemediği duygu ve düşüncelerini seslerle ve ritimlerle anlatma sanatıdır. Müzik eğitimi, çocukta el ve göz koordinasyonu, ritm, sembolleri tanıma, dikkat ve insan zekasını geliştiren bir nitelik taşımaktadır. Etkin ve bilinçli bir müzik eğitimi çocuğun yaratıcı gücünü uyandırarak yaratıcılığının gelişmesini sağlar. Beğeni düzeyini geliştirerek müzik aracılığı ile kendisini ifade etmesine olanak tanır. Evrensel bir kimlik taşımasından dolayı farklı kültürleri birbirine bağlar.

Eğitim kurumlarında yürütülmekte olan müzik derslerinin bu işlevleri yerine getiremediği ve arzu edilen hedeflere ulaşamadığı düşünülmektedir.

Bu araştırma ile; müzik öğretim programında belirlenmiş bulunan hedeflere ulaşma düzeyi ve amaçların gerçekleşmesinde etkili olan faktörler tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu faktörlerin objektif bir biçimde ortaya çıkarılabilmesi ve yaşanan sorunların yerinde tespit edilebilmesi amacı ile ilköğretim okullarında müzik öğretmeni olarak görev yapmakta olan öğretmen ve ilköğretim okullarında eğitim gören öğrencilerin fikirlerine başvurulmuştur.

Yüksek Lisans tez danışmanlığımı üstlenen ve tezimin konusunun seçiminden itibaren her aşamasında desteğini hissettirerek bana her konuda yönlendirici ve yardımcı olan danışman hocam Yrd.Doç.Dr. İsmail H. DEMİRCİOĞLU'na, eğitime bakış açımında farklı pencereler açan hocalarım Yrd. Doç. Mustafa IŞIK, Yrd.Doç.Dr. Durmuş EKİZ'e ve Yrd.Doç.Dr. Rahmi ÇİÇEK'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Çalışmamın en başından beri hoşgörüsünü ve tüm desteğini vererek beni yüreklendiren eşime ve biricik anneme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Trabzon, Temmuz 2005

Şefika İZGİ TOPALAK

01. İçindekiler

Sayfa Nr.

0. SUNUŞ

00.Önsöz	III
01.İçindekiler	IV
02. Özet	VIII
03.Summary	IX
04. Tablolar Listesi	X
05. Şekiller Listesi	XV

GİRİŞ	1-2
-------------	-----

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GENEL BİLGİLER	3-41
10. Araştırmanın Amacı	3
11. Araştırmanın Problemi	3
12. Araştırmanın Önemi	3
13. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
14. Araştırmanın Sayıtlıları	5
15. Tanımlar	5
16. Program Geliştirme ve Program Geliştirmenin Tarihsel Gelişimi	8
17. Program Geliştirme Nedir ?	9
18. Program Geliştirmenin Türkiye'deki gelişimi	11
19. Eğitimi Geliştirme Süreci	13
190. Eğitim Programının Hazırlanması	17
191. Hedef	17
1910. Bilişsel Alan (Cognitife Domain)	18
19100. Bilgi (Tanıma ve Hatırlama)	18
19101. Kavrama	19
19102. Uygulama	19

19103. Analiz	19
19104. Sentez	19
19105. Değerlendirme	19
1911. Duyuşsal Alan (Affective Domain)	19
19110. Alma	20
19111. Tepkide Bulunma	20
19112. Değer Verme	20
19113. Örgütlenme	20
19114. Bir Değer ya da Değer Bütünüyle Nitelenmişlik (Kişilik Kazanma)	20
1912. Devinişsel Alan (Psycomotor Domain)	20
19120. Algılama	21
19121. Kurulma	21
19122. Klavuz Denetiminde Yapma	21
19123. Beceri Haline Getirme	21
19124. Duruma Uydurma	21
19125. Yaratma	21
192. İçerik	22
193. Eğitim Durumlarının Düzenlenmesi	22
1930. Öğrenme Yaşantıları	23
1931. Öğrenme Stilleri	23
1932. Öğrenme –Öğretme Stratejileri	23
194. Sınama Durumu	25
195. Müzik Öğretimiyle İlgili Program Geliştirme Çalışmaları ve Programın Günümüzdeki Durumu	25
196. Günümüz Türkiye’inde İlköğretim Müzik Öğretim Programının Özellikleri ve Genel Amaçları	28
1960. 6. 7. ve 8 Sınıf Müzik Eğitimi Dersi Genel Amaçları	30
19600. Bilişsel Amaçlar	30
19601. Duyuşsal Amaçlar	31
19602. Psikomotor (Devinişsel) Amaçlar	32
197. Dünyada Müzik Eğitimi Programlarından Örnekler	32
1970. İngiltere’de Uygulanan Müzik Eğitiminin Amaçları	32

1971. Amerika Utah Eyaleti Müzik Dersi Amaçları (7-12 yaşları arası)	33
1972. Slovakya Müzik Dersi Amaçları	34
1973. Danimarka Müzik Dersi Amaçları	35
198. Türkiye ve Diğer Dünya Ülkelerinin Müzik Öğretim Programlarının Genel Amaçlarının Karşılaştırılması	36
1980. İngiltere Müzik Öğretim Programı	36
19800. Bilişsel Alanda İncelenen Amaçlar	36
19801. Duyuşsal Alanda İncelenen Amaçlar	36
19802. Devinişsel Alanda İncelenen Amaçlar	37
1981. Amerika Utah Eyaleti Müzik Öğretim Programı (7-12 yaşları arası)	37
19810. Bilişsel Alanda İncelenen Amaçlar	37
19811. Duyuşsal Alanda İncelenen Amaçlar	37
19812. Devinişsel Alanda İncelenen Amaçlar	37
1982. Slovakya Müzik Öğretim Programı	38
19820. Bilişsel Alanda İncelenen Amaçlar	38
19821. Duyuşsal Alanda İncelenen Amaçlar	38
19822. Devinişsel Alanda İncelenen Amaçlar	38
1983. Danimarka Müzik Öğretim Programı	38
19830. Bilisel Alanda İncelenen Amaçlar	38
19831. Duyuşsal Alanda İncelenen Amaçlar	39
19832. Devinişsel Alanda İncelenen Amaçlar	39

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMANIN DESENİ VE METODOLOJİSİ	42-51
20. Yöntem (Metot)	42
21. Metodoloji (Yöntembilim)	42
22. Araştırmalarda Kullanılan Yöntemlerin Kökenleri	42
220. Bilimsel Araştırmalarda Nicel (Objektif, Pozitivist) Yaklaşım	43
221. Bilimsel Araştırmalarda Nitel (Subjectif, Relativist) Yaklaşım	43
222. Nitel ve Nicel Araştırma Yöntemlerinin Karşılaştırılması	44

23. Araştırmanın Evreni	47
24. Araştırmanın Örneklemi	47
25. Araştırmanın Veri Toplama Araçları	47
26. Geliştirilen Anket İle İlgili Pilot Çalışma	48
27. Anket	48
28. Mülakat	50
29. Çalışmada Yapılan Mülakatların Analizi	51

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE YORUM	52-103
30. Öğrenci Anketinden elde Edilen Bulgular	52
300. Öğrencilerin Müzik Öğretim Programında Belirlenmiş Olan Hedeflerden Bilişsel Alanda İncelenen Hedeflere Ulaşma Düzeyi Anketine Ait Bulgular	52
301. Öğrencilerin Duyuşsal Alanda İncelenen Hedeflere Ulaşma Düzeyleri İle İlgili Anket Bulguları	65
302. Öğrencilerin, Devinişsel (Psiko-motor) Alanda İncelenen Hedeflere Ulaşma Düzeyi ile İlgili Anket Bulguları	76
31. Öğretmen Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular	84
310. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Bilişsel Alana Ait Hedeflere Ulaşma Düzeyleri İle İlgili Düşüncelerine Ait Bulgular	85
311. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Duyuşsal Alana Ait Hedeflere Ulaşma Düzeyi İle İlgili Düşüncelerine Ait Bulgular	94
312. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Devinişsel Alana Ait Hedeflere Ulaşılma Düzeyi İle İlgili Düşüncelerine Ait Bulgular	99
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	104-106
41. Sonuçlar	104
42. Öneriler	106
YARARLANILAN KAYNAKLAR	107-110
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

02. Özet

İlköğretim okullarında okutulmakta olan müzik öğretim programının hedeflerine istenilen düzeyde ulaşamadığı düşünülmüştür. Bu nedenle programın genel hedeflere ulaşma düzeyinin tespit edilmesi planlanmıştır.

Araştırma sırasında gerek nicel gerekse nitel araştırma yöntemleri uygulanmıştır. Araştırma yöntemi olarak survey (tarama), araştırma tekniği olarak anket ve yarı yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. Anket 2004-2005 eğitim-öğretim yılı Trabzon ilinin ilköğretim okullarında gerçekleştirilmiştir. Bunun için Trabzon ili, ilçeleri ve beldelerinde müzik öğretmeni olarak görev yapan 22 öğretmene yarı yapılandırılmış mülakat uygulanırken, yine Trabzon il merkezi, ilçeleri ve beldelerinde eğitim görmekte olan 492 öğrenciye de anket uygulanmıştır.

Araştırmada öğrenci anketi ve öğretmen mülakatlarından elde edilen veriler ışığında ilköğretim öğrenci ve öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programında belirlenmiş olan hedeflere büyük oranda ulaştıkları tespit edilmiştir. Öğretmen mülakatlarından elde edilen bulgularla ilköğretim okullarında okutulmakta olan müzik derslerinin saatlerinin yetersiz ve müzik öğretim programının çok yoğun olduğu, ders kitaplarının içerik ve dağarcık bakımından da zaman zaman yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte merkezi sınavlarda müzik dersi konularının olmayışı nedeni ile öğrencilerin derse gereği kadar önem ve özen göstermedikleri, ilköğretim birinci kademede branş öğretmenlerinin yerine sınıf öğretmenlerinin derse girmesi nedeni ile öğrencilerin altyapı eksikliklerinin olduğu ve bunun hedeflere ulaşmada güçlük doğurduğu yönünde görüşler elde edilmiştir.

Araştırmanın sonunda müzik eğitiminin genel hedeflerine ulaşılmasında daha yüksek standartlara gelinebilmesi amacı ile bazı tavsiyelerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: İlköğretim, Müzik Öğretimi, Öğretim Programı, Genel Amaçlara Ulaşma Düzeyi

03. Summary

It is thought that broader objectives of primary music education's aims are not reached in required level. For this reason, it is aimed to determine the realization level of primary education students to the education's general objectives.

During the research both qualitative and quantitative research methods were used. Survey was used as a research method. Questionnaire and interview were used as a research technique. Questionnaire was applied in the Trabzon primary schools during the 2004-2005 years. In order to realize this; interview and questionnaire were applied to 22 teachers and 492 students in the schools which have been in the province of Trabzon and its administrative districts.

In this research, it is determined that primary schools students and music teachers reached the general objectives in the music education program. It is determined from the findings of teacher interviews that music lesson hours is not enough and music education program is very hard. In addition to this, occasionally textbooks are not enough from content and repertoire.

At the end of the research, some recommendations are provided to achieve the general objectives of music education in higher level.

Key Words: Primary School, Music Education, Education Program, General Objectives, Level of Achievement

04. Tablolar Listesi

<u>Tablo Nr.</u>	<u>Tablonun Adı</u>	<u>Sayfa Nr.</u>
1	Öğrencilerin Kültür, Sanat ve Müziğin İnsan ve Toplum Hayatındaki Önemini Kavrama Düzeyleri İle İlgili Amaca Ulaşma Düzeylerinin Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	53
2	Öğrencilerin Müziği Oluşturan Temel Öğeleri Kavrama Düzeyleri İle İlgili Amaca Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	54
3	Öğrencilerin İnsan Sesleriyle ve Çalgılarla Yapılan Müzikleri ve Müzik Topluluklarını Kavrama Düzeyleri İle İlgili Amaca Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	55
4	Öğrencilerin Çeşitli Müziklerin Hız ve Gürlük Özelliklerini Ayırt Etme Düzeyleri İle İlgili Amaca Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	56
5	Öğrencilerin Düzeyine Uygun Müziklerin Biçimsel Yapısını Çözümleyebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	56
6	Öğrencilerin Düzeyine Uygun Müzikleri Tonal veya Makamsal Yapılarıyla Çözümleyebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	57
7	Öğrencilerin Müzik Eserlerini Örgü-Doku ve Üslûp Özellikleriyle Ayırt Edebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	58

8	Öğrencilerin Müzik ile Teknoloji Arasındaki Temel İlişkiyi Kavrayabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu...	59
9	Öğrencilerin Belli Başlı Müzik Kurumları ve Müzik Mesleklerini Tanıyabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	60
10	Öğrencilerin Atatürk'ün Sanat ve Müzik Hakkındaki Görüşlerini Anlayabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	61
11	Öğrencilerin Türk Müziğinin Genel Yapısını Ve Tarihsel Gelişimini Anlayabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	62
12	Öğrencilerin Türk Devlet ve Topluluklarının Müziklerinden Belli Başlı Örnekleri Tanıyabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	62
13	Öğrencilerin Avrupa ve Dünya Müziklerinden Belli Başlı Örnekleri Tanıyabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	63
14	Öğrencilerin Çeşitli Müzikleri Başka Anlatım Biçimleriyle İfade Edebilme Ve Geleneksel Ve Çağdaş Müziklerimizle, Uluslararası Ve Evrensel Müziklerden Oluşan Uygun Bir Şarkı Dağarcığına Sahip Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız Ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	64
15	Öğrencilerin Müzik Eserini Müziksel Örgü, Doku ve Üslûp Farklarını Gözeterek Dinleyebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	65

16	Öğrencilerin Çevremdeki Uygun Müzik Etkinliklerine Katılabılme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu ..	66
17	Öğrencilerin İnsan ve Toplum Hayatında Kültür, Sanat ve Müziği Önemsene Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	67
18	Öğrencilerin Müzik Yaparken ve Dinlerken Müziği Oluşturan Temel Öğelere Özen Gösterme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	67
19	Öğrencilerin İnsan Sesleri ve Çalgı Topluluklarıyla Yapılan Müziklerden Hoşlanabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	68
20	Öğrencilerin Arkadaşlarıyla Birlikte Müzik Yapmaya İstekli Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	69
21	Öğrencilerin Sesimle ve Çalgımla Çeşitli Yaratıcı Çalışmalar Yapmaya İstekli Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	70
22	Öğrencilerin Düzeyine Uygun Müziklerin Tonal ve Makamsal Yapılarını Çözümlemekten Hoşlanabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	71
23	Öğrencilerin Hayatında Çeşitli Müzikleri Dinlemeye İstekli Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız Ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu .	71
24	Öğrencilerin Türk Müziğinin Temel Yapısını ve Tarihsel Gelişimini Anlamaya İstekli Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu.....	72

25	Öğrencilerin Belli Başlı Müzik Kurumları ve Müzik Mesleklerini Tanımaya İhtiyaç Duyuyor Olma Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	73
26	Öğrencilerin Türk Devlet ve Toplulukları ile Çeşitli Ülke Müziklerinden Belli Başlı Örnekleri Öğrenmeye İstekli Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	73
27	Öğrencilerin Atatürk'ün Sanat Ve Müzik Hakkındaki Görüşlerini Benimseyebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız Ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	74
28	Öğrencilerin Müzik Teknolojisinin Günümüzdeki Uygulamalarına İlgi Duyuyor Olma Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	75
29	Öğrencilerin Müziği Yaşamımın Ayrılmaz Bir Parçası Haline Getirebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu...	76
30	Öğrencilerin Ses Değişim ve Gelişim Döneminde Sesini Bilinçli ve Sağlıklı Kullanabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	77
31	Öğrencilerin Müzik Yaparken Sesini Doğru, Temiz ve Etkili Kullanabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	78
32	Öğrencilerin Düzeyine Uygun Şarkıları Doğru, Temiz ve Anlamlı Söyleyebiliyor Olma Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	79

33	Öğrencilerin Düzeyine Uygun Müzikleri Çalgıyla Doğru, Temiz ve Anlamlı Çalabiliyor Olma Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	79
34	Öğrencilerin Sesiyle ve Çalgısıyla Uygun Müzik Topluluklarına Katılabılme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	80
35	Öğrencilerin Çeşitli Müzikleri Hız ve Gürlük Özelliklerine Göre Söyleyebilme veya Çalabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	81
36	Öğrencilerin Müzik Eserlerini Biçimsel Yapısına Uygun Söyleyebilme veya Çalabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	82
37	Öğrencilerin Düzeyine Uygun Müzikleri Tonal ve Makamsal Özelliklerine Dikkat Ederek Söyleyebilme veya Çalabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu	82
38	Öğrencilerin Çeşitli Müzik Yapma Araçlarını Doğru Kullanabiliyorum Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu ..	83
39	Öğrencilerin Sesiyle, Çalgısıyla Çeşitli Yaratıcı Çalışmalar Yapabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu ..	84

05. Şekiller Listesi

<u>Şekil Nr.</u>	<u>Şeklin Adı</u>	<u>Sayfa Nr.</u>
1	Eğitimi Geliştirme Süreci	15
2	Program Geliştirmede Hedeflerin Belirlenmesi	20

GİRİŞ

Günümüz dünyası baş döndüren bir hızla değişim göstermekte ve gelişmektedir. Dünyada yaşanan bu gelişimin gerisinde kalmamak için her gün artan teknolojik yeniliklere ayak uydurmak bir zorunluluk haline gelmiştir. Bir toplumu çağdaş uygarlık seviyesine çıkaran en önemli unsur ise eğitimidir. Bu nedenle eğitimin yeri ve önemi tartışılmaz.

Toplumların kültürlerini, birikimlerini ve yaşayış biçimlerini sonraki nesillere aktarması temeline dayanan eğitim olgusu, sonuçları uzun vadede ortaya çıkan bir süreci kapsar. Bu süreç yaşanırken zaman kayıpları yaşanmaması için eğitimin uzman kişilerce planlı ve programlı bir şekilde özel dikkat gösterilerek yapılması gerekir.

“Çağdaş eğitim çok yönlü, katılımcı, yaratıcı ve duyarlı insanı yetiştirmeye yönelik bir eğitim biçimidir”(NACAĞI, 2004). Eğitim, bireyin zihinsel yönden gelişmesinin yanı sıra duygusal ve sosyal yönden gelişmesine olanak tanıyarak, günlük yaşamında ve çalışma yaşamında kendisini rahat ifade edebilmesini sağlar niteliklerde olmalıdır. Bireyin eğitim yaşantılarında müziğin etkisi büyüktür. “Çocukların, okul yaşantısıyla da desteklenen müziksel yaşantıları kendilerini müziksel işleme, müziksel söyleme, müziksel çalma ve müziksel beğeni davranışlarıyla boyutlandırmaktadır (UÇAN, 1994). Bu özellikleri ile müzik eğitimi bireyin kendisini tanıması ve toplumdaki yerini algılamasından dolayı geliştirici bir işleve sahiptir.

Müzik; “duygu, düşünce, izlenim ve tasarımları ve başka gerçeklerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirerek, biçimlendirilmiş seslerle işleyerek anlatan estetik bir bütündür. Herkesin anlaya bildiği ve anlayabileceği yegane dildir”(UÇAN, 1994).

Müzik eğitimi bireyde kasıtlı olarak müziksel davranışlar oluşturma, mevcut davranışlar geliştirme ve mevcut yanlış davranışları değiştirme süreçlerini kapsamaktadır. Bütün bu süreçlerin gerçekleşmesi ve müzik eğitiminin daha nitelikli olabilmesi için

okullarda uygulanmakta olan müzik öğretiminin son derece planlı, programlı ve sistematik bir biçimde gerçekleşmesi gerekmektedir.

lkemiz ilköğretim okullarında okutulmakta olan müzik ğretim programının müzik eğitiminin genel amaçlarına ne ölçüde ulaşabildiğinin tespiti amacıyla araştırmanın yapılmasına karar verilmiş ve bu araştırma ile ilköğretim ikinci kademedede öğrenim gören öğrencilerin bu hedeflere ulaşma düzeyi tespit edilerek, ortaya çıkan problemlere çözüm önerileri getirilmesi düşünülmüştür. Yapılan bu araştırmanın bundan sonra yapılacak araştırmalara ışık tutabileceğine inanılmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GENEL BİLGİLER

10. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; İlköğretim II. Kademe (6., 7. ve 8. sınıflar) Müzik Eğitimi derslerinde uygulanmakta olan müzik öğretim programının hedeflerine öğrencilerin ulaşma düzeyini ortaya koymaktır.

11. Araştırmanın Problemi

İlköğretim II. Kademe müzik dersi öğretmenlerinin ve öğrencilerinin müzik eğitimi dersi müfredat programının genel amaçlarına öğrencilerin ulaşma düzeyleri hakkındaki görüşleri nelerdir?

Araştırmanın amacına ulaşması için cevaplandırılmaya çalışılacak alt problemler şöyle belirlenmiştir:

1- Öğretmenler ve öğrenciler açısından; İlköğretim ikinci kadem müzik dersi öğretim programında belirlenmiş olan bilişsel hedeflere ulaşılma düzeyi nedir?

2- Öğretmenler ve öğrenciler açısından; İlköğretim ikinci kadem müzik dersi öğretim programında belirlenmiş olan duyuşsal hedeflere ulaşılma düzeyi nedir?

3- Öğretmenler ve öğrenciler açısından; İlköğretim ikinci kademe müzik dersi öğretim programında belirlenmiş olan devinişsel hedeflere ulaşılma düzeyi nedir?

12. Araştırmanın Önemi

Eğitim bireylerde olumlu yönde istendik davranış değişikliği oluşturma ve geliştirme sürecidir (BÜYÜKKARAGÖZ-ÇİVİ, 1996, s.25). Bu süreç uygulanırken belli hedef ve

davranışların kazandırılması esas olarak alınmaktadır. Görevi olumlu yönde davranış değişikliği gerçekleştirmek olan öğretmenler de belirlenmiş olan programlara uyarak öğrencilerini bu hedef ve davranışlara ulaştırmaya çalışırlar.

Müzik derslerinin uygulanması sırasında ders programındaki mevcut hedeflere ulaşılma düzeyinin belirlenmesi derslerin en etkin bir biçimde yürütülmesine yardımcı olacaktır. Bu amaçla yapılan bu çalışma öğrencilerin öğretim programında belirtilen hedef ve davranışlara ne düzeyde ulaşıldığını göstermesi açısından önem taşımaktadır. Elde edilen verilerin ışığı altında oluşacak önerilerin 6., 7. ve 8. sınıf Müzik dersleri öğretim programı hedef ve davranışlara ulaşma düzeylerine ve aynı zamanda, konuyla ilgili bilimsel zeminin zenginleşmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

13. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma evreni Trabzon ilindeki tüm ilköğretim okullarıdır. Bu nedenle ilin tamamını temsil edecek farklı sosyal ve ekonomik seviyedeki merkez, belde, köy bütün yerleşim birimlerindeki ilköğretim okullarında 8. sınıf öğrencileri ile anket ve müzik dersi öğretmenleri ile mülakatlar yapılmalıydı. Ancak araştırma için belirlenen zamanın yetmemesi sebebi ile Trabzon ilinin değişik sosyo-kültürel ve ekonomik seviyedeki okullarından tesadüfi olarak tespit edilen okullardaki 8. sınıf öğrencileri ve müzik dersi öğretmenleri örneklem olarak alınmıştır. İlin tümünü temsil edecek homojen bir örneklem tespiti yapılabilir. Araştırma sırasında özel okullarda eğitim gören öğrenciler ve bu okullarda çalışan öğretmenler uygulamanın dışında bırakılmıştır.

Araştırma konusu ile ilişkili olan öğrenciler, diğer branş öğretmenleri, okul yönetimi, okulun diğer personeli, öğrencilerin aileleri, İlköğretim müfettişleri, Milli Eğitim Teşkilatının yöneticileri, toplum üyeleri ile anket mülakat veya gözlemlerin yapılması problemi tüm yönleri ile ortaya koymak ve sağlıklı çözüm önerileri sunulması açısından faydalı olabilirdi.

Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak anket ve yarı yapılandırılmış mülakat teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın daha güvenilir olabilmesi için gözlem tekniğine de yer verilmesi faydalı olabilirdi.

14. Araştırmanın Sayıtları

1-Araştırmada kullanılan verilerin geçerlik ve güvenilirlik derecesinin yüksek olduğu varsayıldı.

Çünkü;

- a- Anketler ve mülakatlar istekli kişilere uygulandı.
- b- Anket uzman öğretim elemanlarının incelemesinden geçirildi.
- c- Pilot uygulama yapıldı.

2-Okul, Öğretmen, Öğrenci ve özellikler bakımından çalışılacak gruplar örneklemini temsil edecek durumdadır.

Ayrıca görüşlerine başvurularak mülakata katılan öğretmenlerin ve anket uygulanan öğrencilerin hiçbir etki altında kalmadan görüşlerinde samimi oldukları varsayımından hareket edilmiştir.

15. Tanımlar

Eğitim: Bireyin doğumu ile başlayan ve hayatı boyunca devam eden dinamik bir süreçtir. Çocuğun iletişimde bulunduğu herkes eğitimini etkileyen birer öğretmen durumundadır. Çocuğun ilk öğretmenleri anne ve babasıdır. Çocuğun okul süreci boyunca kazandığı davranışlar formal eğitim kapsamında incelenirken doğumundan itibaren çevresinden almaya başladığı informal eğitimi de hızla devam eder.

- “Eğitim fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istendik biyo-kimyasal değişiklikler oluşturma sürecidir” (SÖNMEZ, 2001, s.2).

- “Bilim, teknik, ve sanatın her üçünü de kapsayan bir içerikle düzenlenerek, bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreç niteliği kazanır böyle bir eğitim, bireyi biyopisşik, toplumsal ve kültürel boyutlarıyla, bedensel, bilişsel, duyuşsal, ve devinişsel yapılarıyla dengeli bir bütün olarak, en uygun ve ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlar” denilmektedir (UÇAN, 1994, s.40).

Bu tanımları incelediğimiz zaman eğitimin, bireyin kendisini yetenek ve imkanları içerisinde gelişmesini sağlayarak, kendisini tanımasını ve toplum içerisindeki yerini tanımlayacak amaçlı, bilinçli, planlı bir süreç olduğu söylenebilir.

Eğitim ile bireyin davranışlarında ilgi, bilgi, hareket ve tutumlarında bir değişim meydana gelmektedir. Bu değişimin alanında uzman kişilerce belli ortam ve süreçlerde planlı ve bilimsel bir şekilde uygulandığı ilk yer ilköğretim okullarıdır. İlköğretim toplum ve birey için tartışmasız bir öneme sahiptir. Bireyin planlı ve bilimsel bir bilgi, beceri, ilgi, tutum ve davranış şekillenmesine tabi tutulduğu ilk okul dönemi bireyin gelecek yaşantısına yön verecek olan en temel süreçtir. İlköğretimin bireyin hayatının en önemli ve en temel eğitim sürecini oluşturmasından dolayı dünyada olduğu kadar ülkemizde de gerekliliği kavranmış ve Anayasamızın 42. maddesinde garanti altına alınmış ve eğitimin bu kademesi istisnasız herkese zorunlu ve parasız olduğu vurgulanarak, bunun sağlanmasının da devletin görevi olduğu vurgulanmıştır. Bu eğitim kademesinde birey toplumsal yaşama kurallarını kendi yaşantısına aktararak ileriki yaşantılarına temel olacak gerekli davranış bilgilerini kazanır.

Ülkemizde 1973 yılında kabul edilen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 23. maddesine göre temel eğitimin amacı özetle şöyledir. "Her çocuğa iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak, milli ahlaki değerleri öğretmek onları ilgi, eğilim ve yetenekleri yönünde yetiştirerek, yaşama ve üst eğitime hazırlamaktır."

Eğitimin gerçekleştirilmesi ve belirlenen davranış değişikliklerinin oluşturulması süreci gelişigüzel yapılan bir etkinlik değildir. Bu etkinliklerin bilimsel ve kurallı olarak yapılması ise eğitim kurumlarında uygulanmakta olan öğretim programları, eğitim programları ve ders programlarına uygun etkinliklerin gerçekleştirilmesi ile mümkün olmaktadır.

Öğretim: "Belirli bir plan ve program dahilinde daha önceden belirlenmiş olan amaçlar ışığında bireylere yaşantılarında gerekli olan iyi alışkanlıkları, davranışları, bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik, bireyi hem eğiterek hem de yeteneklerini geliştirerek hayata hazırlayan ve eğiten öğrenme ve öğretme etkinlikleridir (KEMERTAŞ, 1995, s.2).

Öğretim etkinliklerinde zaman, yer, öğrenci düzeyleri, öğrenci ve toplumun beklentileri önem taşır. Öğretimin sonuçları not ile değerlendirilmektedir (VARIŞ, 1997, s.13).

Eğitim Programı: Bir eğitim kurumunda gerçekleştirilen bütün eğitim faaliyetlerini kapsar. Bu program, kurum içi ve kurum dışındaki eğitim etkinliklerini de içine alır (ÖZTÜRK-DİLEK, 2004, s.21).

Öğretim Programı : Eğitim programı içinde yer alan öğrenme- öğretme süreçleri ile ilgili bütün etkinlikleri kapsar (ÖZTÜRK-DİLEK, 2004, s.21). Genellikle, belli bilgi kategorilerinden oluşan, ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır.

Ders Programı : Öğretim Programlarında yer alan “ bilgi kategorilerinin disiplinlerin” ve faaliyet alanlarının, eğitim amaçları ile ilişkili olan özel amaçlarını gerçekleştirmeleri için öğretim ilkelerini konuların alt kategorilerini ve değerlendirme esaslarını içeren ve eğitim öğretim programlarındaki esasları öğrenci davranışına dönüştüren programdır. Uygulamada üç program tanımı da genelden özele doğru iç içe bir görünüm gösterir” (VARIŞ, 1997, s.14).

Müzik eğitimi : “Bireyin yaşantısında mevcut bulunan müziksel davranışları yine bireyin kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak geliştirme ve değiştirme sürecidir” (UÇAN, 1994, s.40).

Genel Amaçlar : “Planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla kazandırılması kararlaştırılan davranış değişikliği ya da davranış olarak ifade edilmeye uygun olan bir özelliktir” (ERTÜRK, 1972, s.24-25).

Hedef : Kişilerde, planlanan eğitim sonrasında gözlenmesi kararlaştırılan istendik özelliklerdir. Bu özellikler ilgi, tutum, güdülenmişlik, kişilik vs olabilir (SÖNMEZ, 2001, s.21).

16. Program Geliştirme ve Program Geliştirmenin Tarihsel Gelişimi

Eğitim programları eğitim sistemlerinin önemli bir parçasıdır. Çünkü, nasıl bir insan yetiştirileceği sorusunun cevabı eğitim programlarında ifadesini bulur. Program, yapılması gereken bir işin bölümlerini, her bölümün yapılış sırasını, zamanını ve nasıl yapılacağını gösteren tasarımlardır. Hiçbir sistematik iş programsız yapılamaz\yürütülemez. Yeni nesilleri yetiştirmede en önemli görevi üstlenen eğitim faaliyetlerinin de programsız yürütülemeyeceği açıktır. Öğretim Programı, eğitim programı içinde ağırlık taşımakta, genellikle, belli bilgi kategorilerinin bir sistem dahilinde düzenlenmesiyle oluşmaktadır.

Program geliştirme, en genel anlamıyla, eğitim programlarının tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucu elde edilen veriler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi sürecidir. Oğuzkan, program geliştirmeyi; "Toplumdaki yeni gelişmeler göz önünde tutularak belli bir öğretim programının ya da bütün programların genel ve özel amaçları, ders konuları, öğretim yöntemleri ve değerlendirme yolları vb. bakımından araştırma ile düzeltilmesi, yenileştirilmesi ve önerilen değişikliklerin denendikten sonra genelleştirilmesi işi" şeklinde tanımlamaktadır (flwi.ugent.be/cie/mzaydin4.htm).

Variş (1997), ise program geliştirmeyi "Gerek okul içinde gerek okul dışında, milli eğitimin ve okulun amaçlarının etkinlikle gerçekleştirmek üzere düzenlenen içerik ve etkinliklerin uygun yöntem ve tekniklerle geliştirilmesine yönelik koordine çabaları tümüdür" şeklinde tanımlamaktadır.

Eğitim programlarının yapısı, birbiriyle dayanışma halinde olan aşağıdaki boyutları kapsar ve programı geliştirirken her bir boyutun değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gözlenir (VARIŞ, 1997, s.17).

- Programı geliştirileceği kurumun amaç ve işlevi,
- Programın genel amaçları,
- Programın kimlere verileceği,
- Programın ne zaman verileceği,
- Öğretim mekanı,

- Öğrenim alanı,
- Davranışsal amaçlar,
- Giriş davranışlarının saptanması,
- İçerik ve etkinlikler,
- Öğretim elemanlarının seçiminde uygulanacak kriterler,
- Süre, ayrıntılı zamanlama,
- Uygulanacak yöntemler,
- Kullanılacak öğretim amaçları, yayınlar vb.
- Destek faaliyetler,
- Sosyal faaliyetler,
- Maliyet/yarar,
- Değerlendirme,
- Geliştirme programı,

Program geliştirme bilimsel bir süreçtir. Bu süreç programı hazırlama, programı uygulama ve değerlendirme çalışmalarını kapsamaktadır. Eğitim programlarında uygulama aşamasında “ne, niçin, nasıl, kime, ne zaman, ne ile, nerede öğreteceğiz” sorularına cevap aranırken, uygulamanın değerlendirmesi aşamasında “ne kadar öğrettik” sorularına cevap aranır.

17. Program Geliştirme Nedir?

Eğitim programı kavramının kullanılması M.Ö. I. Yüzyıla rastlar. Julius Ceaser ve askerleri koştukları oval biçimindeki piste Latince Curriculum demişlerdi (DEMİREL, 2004, s.1). Curriculum halen günümüzde kimi eğitimciler tarafından izlenecek yol anlamında eğitimde kullanılmaktadır.

18. Yüzyılda Amerika’da özellikle Columbia, Harvard ve Princeton gibi üniversitelerin açılması ile eğitim programları genişleyerek özgür araştırmalara yer verilmiştir. Aynı yıllarda devlet okullarının sayılarının artması, işlevsel eğitim programlarına ihtiyacı ön plana çıkarmıştır. Sonraki yıllarda ise toplumsal ihtiyaçlar, kitle eğitimi olanaklarının artmasını sağlamıştır (DEMİREL, 2002, s.13).

19.Yüzyılda Amerikan okullarında klasik ve dini bilgiler veren dersler etkisini azaltırken, yerini matematik, astronomi, kimya, botanik ve felsefe gibi yeni dersler almaya başlamıştır. 19. Yüzyılda eğitimde program geliştirme alanının doğuşunu; eğitim programlarının içeriği ve öğretim yöntemleri konusunda yapılan tartışmalar hazırlamıştır. Eğitimde program geliştirme çalışmalarını tüm aşamaları ile ele alan ilk kitap 1918 yılında Bobbit in yayınladığı “Eğitim Programı” adlı eser olmuştur. Bobbit ile beraber Charters, program geliştirmede davranışçı yaklaşımı savunmuş ve eğitim programını, öğrencilerin öğrenme yaşantılarıyla kazanabilecekleri bir dizi hedefler olarak görmüştür. Charters, hedeflerin gözlenebilir ve ölçülebilir olduğunu kabul etmiştir (DEMİREL, 2004, s.13).

İsveç, Norveç, Danimarka, Belçika, İsviçre gibi pek çok Avrupa ülkesinde eğitim programları ile ilgili yapılan araştırmalar 1940’lı yıllarda başlayarak devam etmiş ve günümüzde yerleşik bir sisteme oturtulmuştur. ABD’de programlar ise halen, etnik ve dini farklılıkları yok edecek şekilde hazırlanmaya çalışılmaktadır.

Son yüzyıl içinde bilim alanlarında kaydedilen yeni buluşlar davranış bilimlerindeki bulgular, çocukların ve gençlerin yetiştirilmesindeki tutumun değişmesine etki yaparak eğitim programlarının gelişmesini sağlamıştır. Psikoloji, ekonomi, politika, sosyoloji, psikiyatri ve kültürel antropoloji alanlarında eğitim ile ilgili olarak yapılan araştırmalar, teori ve uygulamalarda gelişmelere yol açmıştır. Program geliştirme alanında yapılan araştırmalarla önemi kanıtlanan ve gerekliliği her geçen yıl artan program geliştirme çalışmaları sayesinde eğitim yaşantılarında önemli gelişmeler yaşanmaktadır. “Eğitim programlarında son yılların en önemli gelişmesi, geleneksel ve subjektif yargılara dayanan bir tutumdan, bilimsel araştırma anlayışı ile insan davranışlarının sebeplerinin araştırılması ve programların bu davranışların gelişmesine katkıda bulunacak şekilde ele alınması olmuştur” (VARIŞ, 1997, s.22).

Gerek Avrupa da gerekse Amerika da deneme etkinlikleri yeni eğitim tecrübelerinin gelişmesine yol açmıştır. Bu yaklaşım sonucunda eğitimciler yeni kavramların verimli ve sağlıklı yönlerini etraflıca gözlemek ve aynı zamanda bu kavramları açıklayabilmek olanağını bulmuşlardır.

18. Program Geliştirmenin Türkiye'deki Gelişimi

Tüm eğitim kurumlarını Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde toplayan 1924 tarihli tevhid-i tedrisat kanunu ile birlikte okullarda o zamana dek uygulanmakta olan programlar üzerinde kapsamlı değişiklikler yapılmıştır. Dönemin programlarının temel felsefesi “cumhuriyet rejimini” benimsetmeye çalışmak şeklinde görülürken 1930 ve 1950’li yıllarda yapılan programlarda ise daha çok dünyaya açılma eğilimi ağırlık kazandığı ve öğrencilere, eskiye göre daha fazla bilgi yükleme ve entelektüel insan yetiştirme düşüncesi ağırlık kazanır. Bu dönemde yürürlükte olan programlar sadece dersler ve konular ile bunlara ayrılan zamanın belirlendiği “müfredat program” şeklindedir. Daha kapsamlı “Eğitim Programı” anlayışı ancak 1950’li yıllarda ortaya çıkmıştır (DEMİREL, 2004, s.15).

“1950’li yıllarda program geliştirme çalışmaları Millî Eğitim Bakanlığında ağırlık kazanmıştır. 1960’lı yıllarla birlikte program geliştirme çalışmalarının yoğunlaştığı görülmektedir. 1961 yılında kabul edilen 22 sayılı İlköğretim kanununun getirdiği hükümler, programların geliştirilmesini zorunlu kılmıştır (DEMİREL, 2002, s.15).

1962 yılında toplanan Yedinci Millî Eğitim Şûrasında (5-15/2/1962) alınan kararlar şöyledir:

- 1-Programların günün gerçekleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak düzenlenmesi
- 2-Programların geliştirilmesine bağlı olarak ders ve kaynak kitaplarının hazırlanması
- 3-Öğretmenlerin yeni programların gerekçelerine uygun olarak yetiştirilmesi,
- 4-Hazırlanacak ve uygulanacak bir deneme programının komisyonlarca incelenip değerlendirildikten sonra çeşitli bölgelerde 2 yıl süreyle denenmesi
- 5-Deneme programlarının geliştirilecek bütün yurt çapında uygulanması kararlaştırılmıştır.

Bu kararlar doğrultusunda bir program taslağı hazırlanmış, hazırlanan program taslağı önce 14 ilde, daha sonra genişletilerek bütün illerdeki deneme okullarında uygulanmıştır. 1980’li yıllarda, program geliştirme çalışmalarının tekrar ağırlık kazandığı görülmektedir (DEMİREL, 2002, s.16). Program geliştirme de sürekliliğin ve standartlaşmanın

sağlanması yönünde bazı çalışmalar yapılmıştır. Üniversitelerdeki bilim adamlarıyla iş birliği içerisinde olmak kaydıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yeni bir program modeli oluşturulmuş ve bundan sonra yapılacak olan programlara model teşkil etmesi planlanmıştır. Bu model 26.05.1983 gün ve 86 sayılı kurul kararı ile kabul edilmiş ve 2142 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu modelde programların hazırlanması ve geliştirilmesi konusunda görev alacak kişiler ile program geliştirme grubunun çalışma esasları belirlenmiş ve her programda genel, ünite ve konu amaçlarının belirlenmesinin, her ünitenin, ayrı ayrı davranışlarının tespit edilmesinin gerekli olduğunun altı çizilmiş, programlarının bir yıllık uygulanmasından sonra değerlendirilmesinin yapılarak, değerlendirme sonuçlarına göre programların geliştirilmesi karara bağlanmıştır (DEMİREL, 1992, s.17).

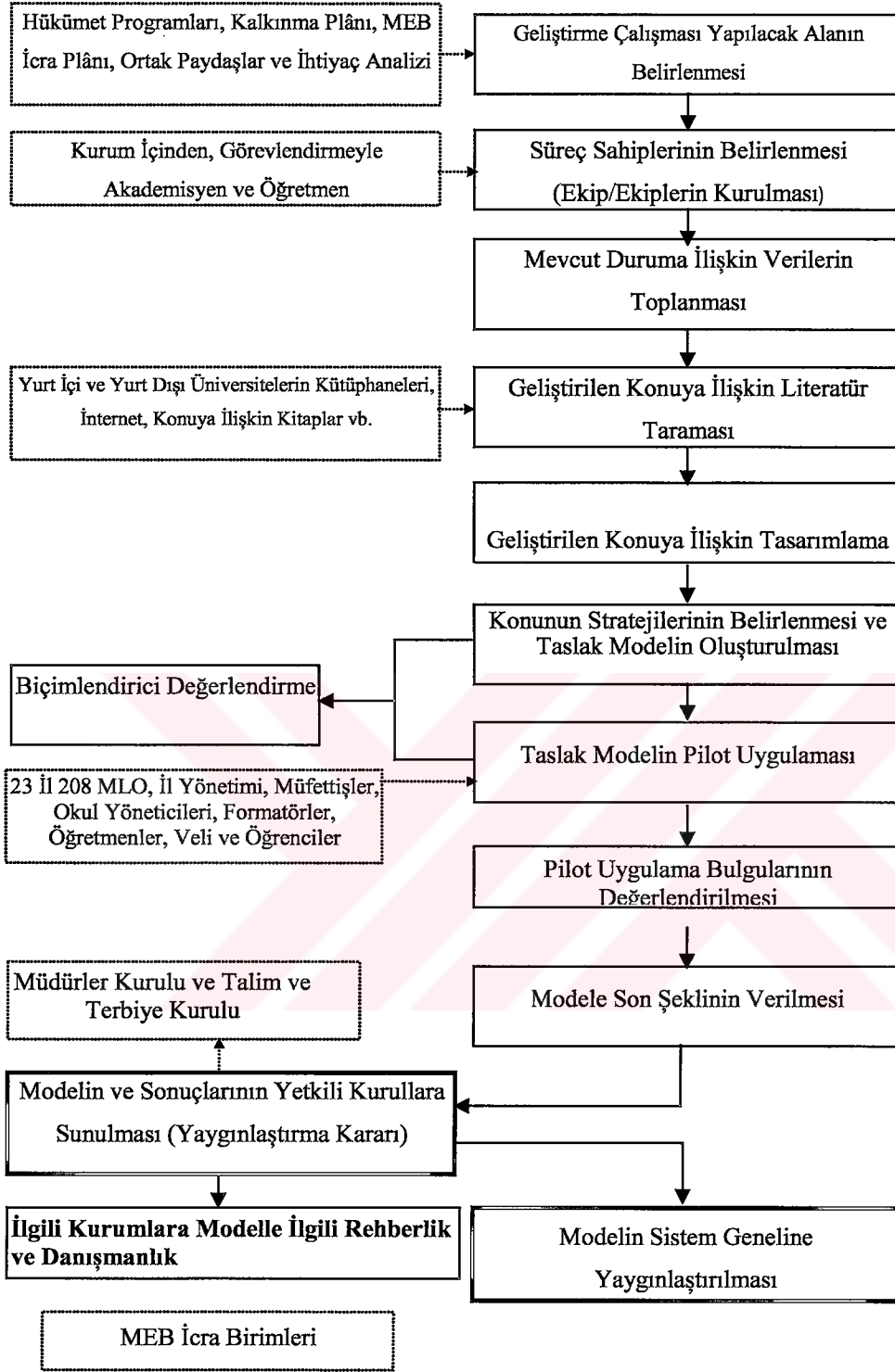
Millî Eğitim Bakanlığında program geliştirme çalışmaları, 1990 tarihinde başlatılan Dünya Bankası desteğindeki Millî Eğitimi Geliştirme Projesi ile önemli gelişmeler göstermiştir. Bu projenin amaçları arasında programları iyileştirmek ve geliştirmek ile ders kitapları ve öğretim materyallerinin kalitesini yükseltmek ve verimli kullanmak da yer almaktadır. Millî Eğitimi Geliştirme Projesinin bu amaçlarına ulaşmak için Müfredat Laboratuar Okulları geliştirilmiştir. Müfredat Laboratuar Okulları, öğretim ve öğrenmeyi destekleyen materyaller ile birlikte öğretim programlarının alanda denendiği pilot okullardır. Müfredat Laboratuar Okulları ile gelen en önemli yenilik, geliştirilen programların pilot uygulama olarak bu okullarda denenmesi ve test edilmesidir. Programlar Müfredat Laboratuar Okullarında denenip test edilerek sorunlar ortaya çıkarılmakta ve bu sorunlar giderildikten sonra programlar tüm ülkede uygulanmaktadır.

Programların denenmesi ve düzeltilmesi işinin EARGED (Eğitim Araştırmalarını Geliştirme Dairesi Başkanlığı)'e verildiği projede, Müfredat Laboratuar Okullarında uygulanacak programların hazırlanması ve geliştirilmesi için EARGED tarafından bir program modeli oluşturulmuş, bu model Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından uygun bulunmuştur. Bu modelin program geliştirme sürecini daha ayrıntılı olarak belirttiği söylenebilir. Milli eğitim Bakanlığınca EARGED (Eğitim Araştırmalarını Geliştirme Dairesi)'e hazırlama görevi verilmiş olan program geliştirme çalışmaları kapsamında geliştirilen program geliştirme modeli şu şekilde planlanmıştır (<http://earged.meb.gov.tr/mlo/ana.htm>).

19. Eğitimi Geliştirme S¼reci

Eğitimi geliştirme çalışmalarında sistemin ihtiyaçları ve toplumun beklentileri dikkate alınarak okullardaki y¼netim, eğitim ve ¼retim s¼relerinin iyileştirilmesine y¼nelik geliştirme çalışmaları tasarlanmaktadır. Şekil 1’de eğitim geliştirme çalışmalarında izlenecek olan s¼re, Şekil 2’de ise bir ¼retim programı geliştirilirken belirlenecek hedeflerin hangi ¼l¼tler kullanılarak oluşturulduğu g¼sterilmektedir.

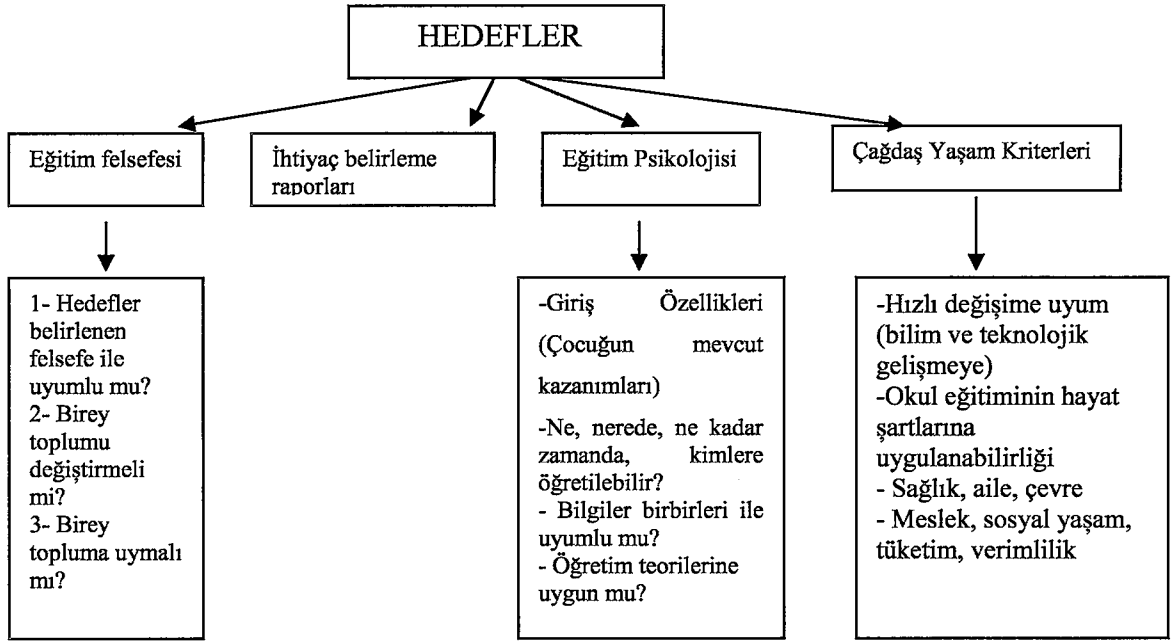

Şekil : 1

Eğitimi Geliştirme Süreci

Kaynak : <http://earged.meb.gov.tr/mlo/ana.htm>

Şekil : 2

Program Geliştirmede Hedeflerin Belirlenmesi

Kaynak : <http://earged.meb.gov.tr/mlo/ana.htm>

Program geliştirme çalışmaları kapsamında oluşturulan çalışmalarda geliştirilen içerik düzenlemeleri ile ilgili gelişmeler şu şekilde belirtilmiştir: Basitten karmaşığa, ön şart niteliğindeki bilgilerin öne alınması, parçadan bütüne, bütünden parçaya, kronolojik sıra, günümüzden geçmişe sıralama, kolaydan zora, somuttan soyuta, olaylardan kavram ve genellemelere gitmek ve yakından uzağa sırası ile belirlenmiştir.

Bu modelde gerçekleştirilmesi planlanan öğretim etkinlikleri ise: Genel prensipler , düşünce becerisi, bilginin alınması, toplumsal değerler, araştırma ve yaratıcılık ve ilginin uyandırılması başlıklarından oluşmaktadır (<http://earged.meb.gov.tr/mlo/ana.htm>).

3797 Sayılı “Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun” uyarınca Millî Eğitim Bakanlığı tüm eğitim kademelerinde uygulanacak programların geliştirilmesinden sorumludur. Bakanlık bu sorumluluğunu ana hizmet birimlerinden, Okul Öncesi Eğitimi, İlköğretim, Ortaöğretim, Erkek Teknik Öğretim, Kız Teknik Öğretim, Ticaret ve Turizm Öğretimi, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi, Din Öğretimi ile Özel

Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel M¼d¼rl¼đ¼; yardımcı hizmet birimlerinden,Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı ve Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi Başkanlığı ile Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının program geliştirme çalışmaları ile yerine getirir.Bu birimler kendilerine bağlı okullarda uygulanan programları geliştirme çalışmaları yapmakla y¼k¼ml¼d¼rler.

Geliştirilen programların y¼r¼rl¼đe girebilmesi için Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylanması zorunludur. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca onaylanan programlar t¼m ¼lkede uygulanır.

¼lkemizde programların merkezden geliştirilmesi programların b¼lge, okul ve ¼đrencilerin ilgi, ihtiyaç ve taleplerinin karşılayamamasına yol açabilmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı son yıllarda sorun ¼zerinde durmaya başlamış, d¼nyadaki merkeziyetçi sisteme sahip diğer ¼lkelerdeki gibi yerel birimlere bazı yetkilerin devredilmesinin gerekliliğini kabul ederek, 1995 yılında Millî Eğitim M¼d¼rl¼klerine program geliştirme çalışmalarını y¼r¼tebilmeleri için yetki vermiştir. Millî Eğitim M¼d¼rl¼klerine bu yetkiyi veren “Millî Eğitim M¼d¼rl¼kleri Program Hazırlama ve Geliştirme Komisyonları alışma Y¼nergesi” 2428 Sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanarak y¼r¼rl¼đe konmuştur. Bu y¼netmelik doğrultusunda Ankara iline bağlı merkez ilçelerinden Altındağ, ankaya, G¼lbařı, Keçi¼ren, Mamak ve Yenimahalle olmak ¼zere altı ile pilot uygulama kapsamına alınmış ve bu ilçelerde, b¼nyesinde program geliştirme, ¼lme-değerlendirme uzmanları ve rehber ¼đretmenlerin bulunduğu program geliştirme komisyonları oluşturulmuştur. Daha sonra pilot uygulama kaldırılarak t¼m Millî Eğitim M¼d¼rl¼klerine bu yetki verilmiştir. Ancak Ankara ili dışında program geliştirme çalışmalarını yapacak komisyonlar hen¼z kurulamamıştır.

G¼n¼m¼zde ancak Orta¼đretim Genel M¼d¼rl¼đ¼n¼n istek ve talimatları sonucunda 11 ilde (Antalya, Adana, Aydın, Bursa, Eskişehir, İçel, İstanbul, İzmir, Konya, Samsun) program geliştirme komisyonları kurulmuştur” (<http://earged.meb.gov.tr/mlo/ana.htm>).

190. Eğitim Programının Hazırlanması

Eğitim programlarının temel unsurları hedef, içerik, eğitim ve sınav durumlarıdır. Sağlıklı bir eğitim sürecinin gerçekleşmesinde, bu temel unsurlar çok önemli rol oynarlar.

191. Hedef

Programın öğelerinden amaç boyutu, büyük ölçüde, ülkenin eğitim felsefesini de ortaya koymaktadır. Bu boyutta "bireyleri niçin eğitiyoruz?" sorusuna cevap aranır. Eğitimin amaçlarını belirlemek, örgün eğitim faaliyetlerinin dayanaklarıdır. Programın içerik boyutunda, amaç-araç ilişkisi kurularak, amaca uygun bilgilerin aktarılması istenir. "Belirlenen amaçlara ulaşabilmek için ne öğretilim?" sorusuna cevap aranır. Programın süreç boyutunda (eğitim durumlarının düzenlenmesi) ise, yani, "öğretim yöntem ve teknikleri ile araç-gereç ve kaynaklar neler olacaktır?" sorusu cevaplandırılır. Böylece bilgilerin öğrencilere nasıl aktarılacağı belirlenmiş olur. Programın son boyutu olan değerlendirme boyutunda ise, "yapılan öğretimin kalite kontrolü" yapılır. Değerlendirme sonuçları da eğitimin amaçlarına ne kadar ulaşıp ulaşılmadığını ortaya koyar.

Eğitimin amaçlarını belirlemek örgün eğitim faaliyetlerinin dayanağıdır. Eğitim programlarında yer alan üç amaç vardır;

1. Uzak amaç: Devletin eğitim politikası (eğitim felsefesi).
2. Genel amaç: Uzak hedef doğrultusunda belirlenen okulların amaçları.
3. Özel amaç: Genel amaçlar doğrultusunda belirlenen derslerin hedefleri.

Öğretim programlarında yer alan bütün derslerin ulaşmak istediği bir hedef vardır. Her ders, ulaşmak istediği kendine has özel hedefini gerçekleştirirken, okulun genel amacına ve uzak amacına, yani devletin belirlediği eğitim politikasının gerçekleşmesine katkıda bulunmak durumundadır. Böylece her dersin programının üç basamaklı amaca yönelik olarak yapılması gerekmektedir" (flwi.ugent.be/cie/mzaydin4.htm).

Hedeflerin belirlendikten sonra aşamalı olarak sınanması gerekmektedir Hedeflerin belirlenmesinden sonra aşamalı olarak sınıflandırılması öğrenme etkinliklerini olumlu

yönde etkilemektedir. Hedeflerin aşamalı olarak sınıflandırılmasında yaygın olarak kabul edilen görüş Bloom ve arkadaşlarının örgütledikleri ve Bloom Taksonomisi olarak adlandırılan sınıflamadır. Taksonomi hedeflerin ve davranışların basitten karmaşığa, kolaydan zora, somuttan soyuta ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde sıralanmasıdır (SÖNMEZ, 2001, s.30).

Türk eğitim sisteminde de belirlenmiş olan hedefler ve hedef davranışlar taksonomik olarak aşamalı sınıflandırılmıştır. Eğitim ve öğretim faaliyetleri düzenlenirken ve gerçekleştirilirken bu sıralamaya dikkat edilerek faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Hedeflerin taksonomik olarak sınıflandırılmaları üç alanda yapılmaktadır. Bunlar bilişsel, duyuşsal ve devinişsel (psiko-motor) alanlardır.

1910. Bilişsel Alan (Cognitive Domain)

Zihinsel öğrenmelerin çoğunlukta olduğu ve zihinsel yetilerin geliştirildiği alandır (DEMİREL, 2002, s.16). Bu alanın taksonomik olarak sınıflandırılması şu şekildedir:

19100. Bilgi (Tanıma ve Hatırlama)

1. Kavramlar bilgisi
2. Olgular Bilgisi
3. Araç ve Gereçler Bilgisi
4. Belirgenlerle Uğraşma Araçları ve Yolları Bilgisi
5. Alışılar Bilgisi
6. Yönelimler ve Aşamalı Diziler Bilgisi
7. Sınıflamalar ve Kategoriler Bilgisi
8. Ölçütler Bilgisi
9. Yöntem Bilgisi
10. Bir Alandaki Evrenseller ve Soyutlamalar Bilgisi

19101. Kavrama

1. Çevirme
2. Yorumlama
3. Öteleme

19102. Uygulama

Öğrenilmiş bilgi ve becerilerin davranışa dönüşümünü kapsar.

19103. Analiz

1. Ögelere Dönük Analiz
2. İlişkilere Dönük Analiz
3. Örgütlenme İlkelerine Dönük Analiz

19104. Sentez

1. Özdeşsiz Bir İletişim Muhtevası Oluşturma
2. Bir Plan ya da İşlemler Takımı Önerisi Ortaya Koyma
3. Bir Soyut İlişkiler Takımı Geliştirme

19105. Değerlendirme

1. İç Kanıtlar Bakımından Yargılama
2. Dış Ölçütler Bakımından Yargılama

1911. Duyuşsal Alan (Affective Domain)

Bu alan ilgi, tutum, güdülenmişlik, kaygı, benlik, kişilik, değer yargıları gibi boyutlardan oluşmaktadır. Bu alan Kratochvil ve diğerleri tarafından beş basamağa ayrılmıştır (SÖNMEZ, 2001, s.81). Duyuşsal alanın taksonomik sıralanması şu şekilde kodlanmıştır :

19110. Alma

1. Farkında Olma
2. Almaya Açıklık
3. Kontrollü-Seçici Dikkat

19111. Tepkide Bulunma

1. Uysallık
2. İsteklilik
3. Doyum

19112. Değer Verme

1. Değeri Kabullenme
2. Değeri Yeğleme
3. Değere adanmışlık

19113. Örgütlenme

1. Değeri Kavramsallaştırma
2. Değeri Örgütleme

19114. Bir Değer ya da Değer Bütünüyle Nitelenmişlik(Kişilik Kazanma)

1. Genellenmiş Örüntü
2. Nitelme

1912. Devinişsel Alan (Psycomotor Domain)

Öğrenilmiş becerilerin kodlandığı alandır (SÖNMEZ, 2001, s.92). Kişinin kaslarını, vücut organlarından bir ya da bir kaçını veya tümünü kullanarak öğrenilmiş davranışları

gerçekleştirerek uygulamasını içerir. Bu alanın taksonomik kodlanmasını Harrow aşağıdaki gibi basamaklara ayırmıştır (SÖNMEZ, 2001, s.93).

19120. Algılama

1. Duyuşsal Uyarılma
2. İşaret Seçme

19121. Kurulma

- 1 Zihinsel Kurulma
2. Bedensel Kurulma
3. Duygusal Kurulma

19122. Klavuz Denetiminde Yapma

1. Klavuzlayanla Yapma (taklit)
2. Kendi Kendine Yapma (deneme)

19123. Beceri Haline Getirme

1. İstenilen Nitelikte Yapma
2. İstenilen Nitelik ve Sürede Yapma
3. İstenilen Nitelik, süre ve Yeterlikte Yapma

19124. Duruma Uydurma

Daha önceden öğrenilmiş bilgi ve becerilerin benzer yeni bir duruma uyarlanmasıdır.

19125. Yaratma

Edinilmiş bilgi ve becerilerin geliştirilerek yenilenmesidir.

192. İçerik

Program geliştirme sürecinin ikinci önemli aşamasını amaçlara uygun içerik ve etkinliklerinin seçimi oluşturmaktadır (VARIŞ, 1997, s.114). İçerik hedef ve davranışları kazandıracak biçimde ünite ve konuların düzenlenmesidir. İçerik hedef ve davranışlar için bir araçtır. Öğretilecek konuları bu aracı meydana getirecek şekilde düzenlenmelidir. Bir içerik; hedef davranışlarla tutarlı, çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefi bilgiyle donanımlı, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun, somuttan soyuta, kolaydan karmaşığa, kolaydan zora ve birbirinin önkoşulu olacak şekilde bilinenden bilinmeyene, geçmişten günümüze, olaylardan genellemelere ve yakın çevreden uzağa şekilde doğru ve mantıksal bir biçimde biçimlendirilmelidir (SÖNMEZ, 2001, s.108). Ayrıca içeriğin “soyutlama, düzey, şema, vardama, materyal örgütleme, alıştırma (soru), görsel düzen, değişik öğrenme-öğretme etkinlikleri ve içerik” ilkelerine uygun olarak hazırlanması da gerekmektedir. İçerik nitelik yönünden betimsel ve normatif olmak üzere iki bölümde incelenir. Betimsel içerikte kanunlara ve ilkelere yer verilirken, normatif içerikte ise değer yargılarından, normlar ve standartlar dikkate alınmaktadır. Bir örgün eğitim programına insanlığın günümüze değin birikimleri ile geliştirdiği içeriğin tümünü yerleştirmek olanağı yoktur o nedenle İçeriğin seçimine ilişkin bir takım kriterler belirlenmiştir. Bu kriterleri Variş şu şekilde sıralamıştır (VARIŞ, 1997, s.115).

- 1- Toplumsal Fayda
- 2- Bireysel Fayda
- 3- Öğrenme ve Öğretim
- 4- Bilgi Yapısında İçeriğin İşgal Ettiği Yer

193. Eğitim Durumlarının Düzenlenmesi

Program geliştirmenin üçüncü aşamasını eğitim durumları öğrenme öğretme süreci oluşturmaktadır. Eğitim durumları açısından öğrenme yaşantıları düzeneği, öğretmen açısından öğretme yaşantıları düzeneğidir. “Hedef ve davranışları öğrenciye kazandırmak için gerekli uyarıcıların düzenlenip işe koşulması eğitim durumlarını oluşturmaktadır” (SÖNMEZ, 2001, s.125).

1930. Öğrenme Yaşantıları

Öğrenci açısından eğitim durumlarının düzenlenmesi öğrenciye kazandırılmak istenen öğrenme yaşantılarının sıralanması demektir. Öğrenme yaşantılarının sıralanması sırasında uygulanması gereken etkinlikler; giriş etkinlikleri, gelişme etkinlikleri ve sonuç etkinlikleri olmak üzere sınıflandırılabilir (DEMİREL, 2002, s.135).

1931. Öğrenme Stilleri

Bir öğrencinin algılamasını, çevresindeki diğer insanlarla ilişkilerini ve öğrenme çevresindeki davranışlarına etki eden bilişsel, duyuşsal ve fizyolojik yapısı öğrenenin öğrenme stilini belirler (<http://www.egitim.aku.edu.tr>). Herkesin farklı düşünme ve öğrenme biçimi vardır. Öğrenme stilleri 4 ana başlıkta incelenebilir. Bunlar;

- 1- Görsel öğrenen öğrenciler
- 2- İşitsel öğrenen öğrenciler
- 3- Kinestetik (devinimsel) öğrenen öğrenciler
- 4- Sosyal öğrenen öğrenciler (<http://www.egitim.aku.edu.tr>).

1932. Öğrenme –Öğretme Stratejileri

Strateji kavramı genel olarak “önceden belirlenmiş bir amaca ulaşmak için tutulan yol” anlamında kullanılmaktadır (DEMİRCİOĞLU, 2004, s.136). Strateji, “öğrencide istenilen davranış değişikliğini meydana getirmek için gerekli yöntem, teknik, araç ve gereçlerin belli bir bütünlük ve sıra dahilinde düzenlenmesidir” (DEMİRCİOĞLU, 2004, s.136). Belirli ölçüde strateji sınıf içi öğretim etkinliklerinin belirlenmesinden değerlendirilmesine kadar dersle ilgili öğretim sürecine yön verir. Bu anlamda strateji, dersin hedeflerine ulaşmasını sağlayan; yöntem, teknik ve araç gereçlerin belirlenmesine yön veren genel bir yaklaşımdır. Öğretmenin, öğretme görevini planlarken, uygularken ve etkinliklerini değerlendirirken nasıl düşüneceğini ve ne yönde hareket edeceği öğrenme stratejilerin oluşturmaktadır. Öğrenme stratejileri tekrar stratejisi, örgütlenme stratejisi ve anlamlandırma stratejisi olmak üzere üç gruba ayrılırken öğretme stratejileri ise;

- a- Sunuş yoluyla öğretim stratejisi
 - b- Buluş yoluyla öğretim stratejisi
 - c- Araştırma inceleme yoluyla öğretim stratejisi
 - d- Tam öğrenme ve etkili öğretim stratejisi
 - e- İşbirliğine dayalı öğretim stratejisi
- olmak üzere incebebilir (YILMAZ-SÜNBUŁ, 2000, s.89).

Öğretim etkinliklerinin gerçekleştirilmesi sırasında uygun öğretim ve öğrenim stratejilerinin belirlenmesinin ardından bu stratejilerin uygulamaya geçirilmesinde uygun yöntemlerin tespit edilmesi gerekmektedir. Bütün çalışmalarında olduğu gibi, eğitim ve öğretim çalışmalarında en verimli sonuçları alabilmek için uygun yöntemlerin kullanılması gerekmektedir. İleri kültür ve uygarlığa, eğitim ve öğretimle ilgili en uygun yöntemler kullanılarak varılır (KEMERTAŞ,1995, s.326). Uygun yöntemler kullanılmaksızın yapılan eğitim öğretim çalışmaları eğitim etkinliklerinin verimsiz olmasına sebep olarak karmaşaya yol açmakta ve zaman kaybına neden olmaktadır. Öğretimde yöntem, öğretimle hedeflenen davranış değişikliklerini en iyi ve en kısa yolla meydana getirebilmek için düzenlenmiş hareket biçimidir (DEMİRCİOĞLU, 2004, s.137). Öğretme yöntemleri şu şekilde sıralanabilir.

- 1- Anlatma Yöntemi
- 2- Tartışma Yöntemi
- 3- Örnek Olay Yöntemi
- 4- Gösterip Yaptırma yöntemi
- 5- Problem Çözme Yöntemi
- 6- Bireysel Çalışma yöntemi

Bu yöntemlerin sınıf içerisinde uygulanma biçimleri de öğretim tekniklerini oluşturmaktadır. Öğretim tekniklerini Demircioğlu (2004), aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır.

- 1- Soru Cevap Tekniği
- 2- Beyin Fırtınası Tekniği
- 3- Drama Tekniği
- 4- Tartışma Tekniği

- 5- Grup Tekniği
- 6- Turnuva Tekniği
- 7- Öğrenci Takımları- Başarı Grupları Tekniği
- 8- Ayrılıp Birleşme Tekniği
- 9- Grup Araştırma Tekniği
- 10- Münazara Tekniği
- 11- Müzakere Tekniği

194. Sınama Durumu

Hedef davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğini, gerçekleştiyse derecesini, gerçekleşmediyse nedenlerini belirlemek ve sistemi bir bütün olarak ele alıp gerekli düzeltme, onarma, yenileme, geliştirme, yeniden kurup uygulanmasıdır (SÖNMEZ 2001, s.420). Ayrıca öğrenci başarısı ve erişisini, öğretmen, hizmetli ve yöneticilerin etkinliğini saptamak için de kullanılabilir. Sınama durumları düzenlenirken ölçme ve değerlendirme ilkelerine uyulmalıdır (SÖNMEZ, 2001, s.420). Program değerlendirme yaklaşımları Ertürk (1972)'e göre, altı basamaktan meydana gelmektedir. Bunlar 1-Yetişek tasarısına bakmak 2-Ortalama (gizli ve muhtemel uyarıcılar düzenine) bakarak 3- başarıya bakarak 4- Erişieye bakarak 5- Öğrenmeye bakarak 6- Ürüne bakarak yapılan değerlendirmelerdir.

195. Müzik Öğretimiyle İlgili Program Geliştirme Çalışmaları ve Programın Günümüzdeki Durumu

Başlangıç insanlığın ilk çağlarına kadar uzanan müzik, insanlar için vazgeçilmez bir rahatlama ve kendini ifade edebilme aracıdır. İnsan doğduğu günden itibaren ifade etmekte zorlandığı duygu ve düşüncelerini melodiler ve ezgiler yardımı ile dışa vurur. Bu doğuştan gelen içsel bir istek olarak ifade edilebilir. Yeni doğmuş bir bebek ilk kez annesinin ninnileri ile müzikle tanışır ve yaşadığı sosyo-kültürel çevrenin müzikal anlayışına bağlı olarak müzik dinlemeyi ve yapmayı öğrenir. Bireyin üzüntü, acı, mutluluk, sevinç, başarı hissettiği ve bunları kelimelerle ifade edemediği zamanlarında bu duyguları kendiliğinden ezgilere dönüşür ve bireyin içsel dünyasını dışa vurmasına olanak tanır. Bireyin yaşantısının vazgeçilmezlerinden olan müzik de eğitim yolu ile gelişir, değişir ve bireyin kendisini ifade etmede zorlanmaksızın müzikal anlatımlara dönüşmesini sağlar. Buradan

hareketle; Müzik eğitimi “Bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma ve/veya bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar oluşturma sürecidir” (UÇAN, 1994, s.60).

Müzik eğitimi bireyde kasıtlı olarak müziksel davranışlar oluşturma, mevcut davranışları geliştirme ve mevcut yanlış davranışları değiştirme süreçlerini kapsamaktadır. Bütün bu süreçlerin gerçekleşmesi ve müzik eğitiminin daha nitelikli olabilmesi için okullarda uygulanmakta olan müzik öğretiminin son derece planlı, programlı ve sistematik bir biçimde gerçekleşmesi gerekmektedir.

Müzik eğitimi programının odağını müzik öğretim programı oluşturur. “Müzik eğitiminde program geliştirme, esas olarak “programı hazırlama-deneme (uygulama)-değerlendirme-düzeltilme evrelerinden oluşan aşamalı, çok yönlü, kapsamlı ve sürekli bir araştırma sürecidir” (UÇAN, 1994, s.62).

Bir müzik öğretim programı hazırlanırken, öncelikle öğretimin gerektirdiği hedefler saptanır. Müzik öğretiminin hedefleri eğitimin genel ve sanatsal hedeflerinden, toplumsa-bireysel gerçeklerden ve müzik alanının özelliklerinden kaynaklanır. Hedefler saptanırken eğitimin genel ve sanatsal hedefleri; toplumun yönelimleri, olanakları, gereksinimleri ve bireyden bekledikleri; müzik alanının özellikleri; eğitilecek bireylerin gelişim durumları ve eğitim gereksinimleri incelenir. Bu incelemeler sonunda, bireylere (öğrencilere) kazandırılacak özellikler “aday hedefler “ biçiminde belirlenir.

Aday hedefler, eğitim felsefesi, eğitim sosyolojisi, eğitim psikolojisi, eğitim ekonomisi ve eğitim teknolojisi süzgeçlerinden geçirilir. Bu süzgeçlerden geçebilen aday hedefler “Olasıl hedef” niteliği kazanır. Olasıl hedefler, öğrencilerin hazır bulunuşluluk düzeyleri ile karşılaştırılır ve bu karşılaştırmadan sonra yapılan gerekli değişikliklerle “kesin hedefler” biçimini alır Müzik öğretim programı; müzik öğretiminin daha önceden planlanan\tasarlanan ayrıntılı planı ve bu planın uygulamadaki görünümüdür. Bu anlamda “bir öğretim programı öğrenciden beklenen öğrenmeyi meydana getirebilmek için planlanmış etkinliklerin tümüdür” (UÇAN, 1994, s.66).

Türkiye’de amaçlı ve düzenli müzik eğitiminin, Osmanlı döneminde ıslahat Hareketleri evresinden öncesine kadar uzanan bir geçmişi vardır. Ancak Osmanlı döneminde müzik eğitiminin ve bir program oluşturma çalışmalarının sınırlı bir biçimde yapıldığı dikkat çeker (UÇAN, 1994, s.71). Cumhuriyet dönemi Türkiye’inde müzik eğitimi ve program geliştirme konusunda yapılmaya başlanan çalışmalar başlangıçta daha çok mevcut durumda bulunan müzik programlarını yeniden düzenleme şeklinde görülür.

Temel eğitim düzeyinde yapılan çalışmalar ilkokul ve ortaokul düzeylerinde incelenebilir. İlkokul düzeyinde hazırlanan programların ilki 1924 yılında karşımıza çıkmaktadır. Onu; 1926, 1930, 1936, 1948, 1956, 1962, 1968, 1973, 1976 ve 1994 yıllarında yapılan çalışmalar takip etmektedir.

“1924 programı, 1913 tarihli “ İlköğretim Geçici Yasası”nda belirtilen ilkokullar için oluşturulup 11 yıl uygulanmış olan programın yerine yürürlüğe konulmak üzere hazırlanmıştır. Onun yerini alan 1926 programında hedefler ve konuların belirlenmesiyle yetinilmeyerek, konuların işlenişine ilişkin açıklama ve yönergelerde verilmiş; ayrıca, toplu öğretimle ilgili “bağlantı çizelgeleri” düzenlenmiş ve öğretim araçları listelenmiştir. Bu programda yer alan hedefler, ilkeler, konular ve derslerin işlenişine ilgili açıklamalar, temel öz ve esaslar korunarak 1936 ve 1948 programda gittikçe genişletilerek; daha kapsamlı, düzenli ve belirgin bir duruma getirilmiştir.

1956 yılında denenmek üzere hazırlanan deneme ilkokulları programında ayrı bir ders olarak değil de “Sanat çalışmaları” dersleri içinde yer verilen müzik çalışmaları programında her sınıfta neler yapılacağı belirtilmiştir. Çocuğun eğitiminin kendisinden ve yakın çevresinden başlaması gerekliliğinden yola çıkan bir anlayışla denenerek değerlendirilmek üzere hazırlanan 1962 programı, Türk çocuk ve halk müziğinin yapısını esas alıp geliştirilerek 1968 programına dönüştürülmüştür. 1973 yılında sekiz yıllık temel eğitimin bütününe kapsayacak biçimde denenmek üzere hazırlanan programda amaçlar açıkça belirlenmiş; sadece, her sınıfta işlenecek konular ve yapılacak bazı etkinlikler listelenmiştir. 1976 yılında hazırlanmış olan programda ilk kez diğer programlardan farklı olarak “hedef davranışların” belirlenmiş olduğu görülür. 1982 yılında MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yapılan çalışmaların sonucunda denenmek üzere hazırlanmış olan Temel Eğitim Birinci sınıf Müzik Program taslağında konular

üniteleştirilmiş her ünite de “hedefler “ “hedef davranışlar” , “eğitme durumları” ve “sınama durumları” belirlenip düzenlenmiştir. Bu programın en belirgin iki özelliği müzik konularının temel eğitimin birinci basamağı düzeyinde ilk kez üniteleştirilmiş olması ve “bir öğretim programında bulunması gereken öğeler ve ana öğeler arası ilişkiler” in tümünün kapsanmış olmasıdır (UÇAN, 1994, s.74).

Temel eğitimin ikinci düzeyini oluşturan orta okul düzeyinde, Cumhuriyet dönemi müzik eğitimiyle ilgili ilk program hazırlama çalışması 1924 yılında yapılmış; onu 1926, 1930, 1938, 1949, 1971, 1973, 1982 ve 1986 yıllarında yapılan programlar izlemiştir.

Türkiye’de halen, Milli Eğitim Bakanlığınca ilk hazırlama çalışmaları 1982 yılında yapılan, sonraki yıllarda zaman zaman çok uzun süreli kesintilerle üzerinde durulan ve en sonunda 1990 yılında yeniden ele alınarak aralıksız yapılan ve 1994 yılında tamamlanan çalışmalar sonunda bakanlıkça kabul edilip 1995 -1996 eğitim öğretim yılından itibaren ülke genelinde yürürlüğe konulan ve o yıldan bu yana denenip geliştirilmek üzere uygulanmakta olan ilköğretim okulu müzik dersi öğretim programı yürütülmektedir.

196. Günümüz Türkiye’sinde İlköğretim Müzik Öğretim Programının Özellikleri ve Genel Amaçları

İlköğretim okulu Müzik Dersi Öğretim Programı esas olarak şu ana bölümlerden oluşmaktadır.

- Milli Eğitim Bakanlığı Kabul\Onay yazısı
- İçindekiler,
- Genel Açıklamalar,
- Genel Amaçlar,
- Birinci Devre, İkinci Devre ve Üçüncü devre Genel amaçları,
- Birinci Devre, İkinci Devre ve Üçüncü Devre Üniteleri,
- Birinci Devre Sınıf I, II, III. Üniteleri Programları,
- İkinci Devre Sınıf, IV, V Üniteleri Programları
- Üçüncü Devre Sınıf VI, VII, VIII Üniteleri Programları.

Kabul/ Onay ve Yürürlük Yazısında İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programının denenip geliştirilmek üzere kabul edildiği ve yürürlüğe konulduğu belirtilmektedir.

İçindekiler bölümünde görülenlerden, genel açıklamalarda belirtilenlerden ve programın genel yapısı, kapsamı ve içeriğinden anlaşıldığına göre, ilköğretim kurumlarında her öğrenci için gerekli-zorunlu olan müzik dersi hem (ana) mihver derslere bağlı hem kendi eksenine üzerine oturtulu hem de diğer derslerle ilişkilidir. Bunun doğal bir gereği olarak da, aynı zamanda bir kültür dersi niteliği taşımaktadır. Genel amaçlar ve her üç devreye ilişkin devre genel amaçları ile sekiz yılın tüm sınıflarındaki tüm ünitelerin amaçları ilköğretim çağı çocuğunun yapısına uygun olarak bilişsel, devinimsel ve duyuşsal alanlarda belirtilen amaçlardan oluşmakta, bunların yanı sıra örtülü bir biçimde sezgisel amaçlara da yer verilmektedir. Ünite programları ünite adından başlamak üzere şu altı ögeli program modeline göre oluşturulmuş bulunmaktadır:

- Hedefler (Amaçlar),
- Hedef davranışlar (Davranışlar)
- İçerik: Konular,
- Öğretme-Öğrenme durumları (İşleniş)
- Sınama-Ölçme durumları
- Değerlendirme İşlemleri (Değerlendirme)

Programda etkin ve etkili bir müzik eğitimi-öğretimi için ilköğretim çağı öğrencilerinin en temel müziksel davranış biçimleri olarak şunlar yer almaktadır.

- Müziksel Devinme Oynama (Ezgili/Şarkılı Devinme-oynama)
- Müziksel Yaratma – Üretme (Doğaçlama, Besteleme, vb.)
- Müziksel Seslendirme – Yorumlama (Şarkı Söyleme, Çalgı Çalma)
- Müziksel Algılama-Özümseme (Müzik Dinleme, Sindirme, vb.)
- Müziksel Çevirme – Dönüştürme (Müziği Devinimlerle Oyunlama, vb.)
- Müziksel Bilgilenme – Bilgileştirme (Müzik Bilgileri Edinme/Oluşturma, vb.)
- Müziksel Düşünme – Yansıtma (Müzik Anlatma, Müzik İnceleme, vb.)

Programın genel kapsamı bir bütün olarak ve önemli ayrıntıları ile incelendiğinde ilköğretim kurumlarındaki müzik eğitiminde ve öğretiminde kapsanması gereken müziksel eğitim-öğretim boyutlarını kapsadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müzik öğretim programında kapsanması gereken başlıca eğitim ve öğretim boyutları aşağıdaki gibidir.

- Müziksek devinme eğitimi ve öğretimi,
- Müziksel işitme – okuma – yazma eğitimi ve öğretimi,
- Şarkı söyleme eğitimi ve öğretimi,
- Çalgı çalma eğitimi ve öğretimi,
- Müzik dinleme eğitimi ve öğretimi,
- Müziksel yaratma eğitimi ve öğretimi,
- Müziksel bilgilenme eğitimi ve öğretimi,
- Müziksel Beğeni geliştirme eğitimi ve öğretimi,
- Müziksel kimlik/kişilik kazanma-geliştirme eğitimi ve öğretimi,
- Müziksel duyarlılık geliştirme eğitimi ve öğretimi,
- Müziksel iletişimde/etkileşimde bulunma eğitimi ve öğretimi,
- Müzikten yararlanma eğitimi ve öğretimi (UÇAN VE ARK., 1999, s.35).

1960. 6. 7. ve 8 Sınıf Müzik Eğitimi Dersi Genel Amaçları

İlköğretim ikinci kademe olan 6. 7. ve 8. sınıflarda müzik eğitimi dersi genel amaçları incelenirken bu amaçların bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönlerden ele alınarak incelenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda bu üç alanla ilgili amaçlar aşağıdaki gibidir;

19600. Bilişsel Amaçlar

- Kültür, sanat ve müziğin insan ve toplum hayatındaki önemini kavrayabilme.
- Müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabilme.
- İnsan sesleriyle ve çalgılarla yapılan müzikleri ve müzik topluluklarını tanıyabilme

- Çeşitli müziklerin hız ve gürlük özelliklerini ayırt edebilme.
- Düzeyine uygun müziklerin biçimsel yapısını çözümleyebilme.
- Düzeyine uygun müzikleri tonal veya makamsal yapılarıyla çözümleyebilme
- Müzik eserlerini örgü-doku ve üslûp özellikleriyle ayırt edebilme.
- Müzik ile teknoloji arasındaki temel ilişkiyi kavrayabilme.
- Belli başlı müzik kurumları ve müzik mesleklerini tanıyabilme.
- Atatürk' ün sanat ve müzik hakkındaki görüşlerini anlayabilme.
- Türk müziğinin genel yapısını ve tarihsel gelişimini anlayabilme.
- Türk devlet ve topluluklarının müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabilme.
- Avrupa ve dünya müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabilme.
- Çeşitli müzikleri başka anlatım biçimleriyle ifade edebilme. Geleneksel ve çağdaş müziklerimizle, uluslararası ve evrensel müziklerden oluşan uygun bir şarkı dağarcığına sahip olabilme.

19601. Duyuşsal Amaçlar

- Müzik eserini müziksel örgü, doku ve üslûp farklarını gözeterek dinleyebilme.
- Çevresindeki uygun müzik etkinliklerine katılabilme
- İnsan ve toplum hayatında kültür, sanat ve müziği önemseyebilme.
- Müzik yaparken ve dinlerken müziği oluşturan temel öğelere özen gösterebilme.
- İnsan sesleri ve çalgı topluluklarıyla yapılan müziklerden hoşlanabilme.
- Birlikte müzik yapmaya istekli olabilme.
- Sesiyle ve çalgısıyla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapmaya istekli olabilme.
- Düzeyine uygun müziklerin tonal ve makamsal yapılarını çözümlenmekten hoşlanabilme.
- Hayatında çeşitli müzikleri dinlemeye istekli olabilme.
- Türk müziğinin temel yapısını ve tarihsel gelişimini anlamaya istekli olabilme.
- Belli başlı müzik kurumları ve müzik mesleklerini tanımaya ihtiyaç duyabilme.
- Türk devlet ve toplulukları ile çeşitli ülke müziklerinden belli başlı örnekleri öğrenmeye istekli olabilme.
- Atatürk' ün sanat ve müzik hakkındaki görüşlerini benimseyebilme.
- Müzik teknolojisinin günümüzdeki uygulamalarına ilgi duyabilme.

- Müziği yaşamın ayrılmaz bir parçası haline getirebilme.

19602. Psikomotor (Devinişsel) Amaçlar

- Ses değişim ve gelişim döneminde sesini bilinçli ve sağlıklı kullanabilme.
- Müzik yaparken sesini doğru, temiz ve etkili kullanabilme.
- Düzeyine uygun şarkıları doğru, temiz ve anlamlı söyleyebilme.
- Düzeyine uygun müzikleri çalgısıyla doğru, temiz ve anlamlı çalabilme.
- Sesiyle ve çalgısıyla uygun müzik topluluklarına katılabilmek.
- Çeşitli müzikleri hız ve gürlük özelliklerine göre söyleyebilme veya çalabilme.
- Müzik eserlerini biçimsel yapısına uygun söyleyebilme veya çalabilme.
- Düzeyine uygun müzikleri tonal ve makamsal özelliklerine dikkat ederek söyleyebilme veya çalabilme.
- Çeşitli müzik yapma araçlarını doğru kullanabilme.
- Sesiyle, çalgısıyla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapabilmek.

197. Dünyada Müzik Eğitimi Programlarından Örnekler

Müzik öğretim programı incelenirken dünyada çeşitli ülkelerde uygulanmakta olan bu dersin programı ile ilgili taranan literatürde kaynaklarına ulaşma imkanı bulabildiğimiz İngiltere, Amerika Utah Eyaleti, Slovakya ve Danimarka ülkelerinin müzik öğretim programları incelenmiştir.

1970. İngiltere’de Uygulanan Müzik Eğitiminin Amaçları

- 1-Bütün öğrencilerin müzik yapmalarına fırsat sağlamak
- 2- Müziği okumayı öğretmek
- 3- Çeşitli tipte kültürlerin müziklerini değerlendirmelerini sağlamak
- 4- Her öğrencinin müzikal potansiyelini geliştirmesine yardımcı olmak
- 5- Ömür boyu müzik ile ilgili konuları öğrenmeyi arzu etmelerini aşılacak

Bu aşamalar 6 standardın takip edilmesi ile sağlanmaktadır. Bu standartlar:

1. Müziğin unsurları\ Müzik okuması, ölçme aygıtı (metronom), melodi, yumuşaklık-sertlik dereceleri, armoni, form, ritm, sesin perdesini ayarlamak, gam, süre, tempo, dinamik, müziğe duygularını katma

2. Enstrüman çalma:Her sınıfta farklı bir müzik öğrenimine yer verilecektir.Müzik enstrümanları öğretiminde şu sıra takip edilir:

- Orff çalgıları
- Autoharp
- Kayıt cihazları
- El çalgıları
- Klavye

3. Performans: Konser görgü kuralları, bir enstrümanı çalabilme, şarkı söyleme ve sesimizle ilgili konuları öğrenme, müzikal davranışları bir araya toplama.

4. Dinleme: Orkestra enstrümanları, müzikal değerlendirme, dinleme becerileri, karşılaştırmalı dinleme ve değişik kültürlerin müziklerini ortaya koyma.

5.Yaratıcılık: Enstrümanla doğaçlama yapma, besteleme, tempo\ ritm aktiviteleri, şarkılı oyunlar yazma, müzikal oynama, basit enstrümanlar yapma, ses denemeleri yapma

6. Toplumda Müziğin Rolü: Müzik tarihi ve besteciler, müziğin kullanımı, dünyada halk müziği, kısa geziler, tatil ve bayram müzikleri (www.nc.uk.net/nc/contents/about.curr.htm.).

1971. Amerika Utah Eyaleti Müzik Dersi Amaçları (7-12 yaşları arası)

Bu etkinlikler; öğrencilerin müzikal potansiyellerini ve estetik anlayışlarını, tahta üflemlerli çalgılar, pirinç üflemlerli çalgılar ve vurmali çalgılar aracılığı ile geliştirmelerini sağlar.

7-Yaş (1.sınıf) İçin Amaçlar:

- Öğrenciler bedenlerini, seslerini, enstrümanlarını ve müzikal ifadelerin anlamlarını kullanacaklar
- Öğrenciler doğaçlama yapacak ve besteler yapacaklar,
- Öğrenciler müzik dinleme becerilerini ve müzik sözcüklerini kullanarak analiz yaparak ve değer biçerek genişletecekler.

8- Yaş (2.sınıf) İçin Amaçlar:

- Öğrenciler sesleri ve bedenlerini olduğu gibi enstrümanlarının müzikal anlatımını da geliştirecekler
- Öğrenciler enstrümanlarını eserin müzikal anlatımına uygun çalacaklar
- Öğrenciler, müzik yoluyla doğaçlamalar yaratacaklar, besteler yapacaklardır.
- Öğrenciler dinledikleri müzikleri analiz edebilecek ve tanımlayabileceklerdir.

Müzik 3. sınıf (9 yaş) 4. sınıf (10 yaş) 5.sınıf (11 yaş) ve 6. sınıflarda (12 yaş) da 2.sınıfa uygulanacak olan aynı amaçlar uygulanmaktadır (<http://eng.uvm.dk//publications/laws/Aims.htm>).

1972. Slovakya Müzik Dersi Amaçları

Slovakya da genel müzik eğitimi ilk 9 yıla göre ayrılmıştır. 1. sınıftan 9. sınıfa kadar verilecek olan müzik eğitiminin genel amaçları 3'er yıllık periyotlar ile şöyledir:

1. Oyunlardan ve müzikal anlatımlardan ustalığa doğru gidiş (1-2-3. sınıflar)
2. Müzikal ustalıktan temel unsurları anlatan kural ve müzikal kültürleri anlama (4-5-6. sınıflar)
3. Müzikal ustalıktan müzik ve onun gelişimini anlama (7-8-9. sınıflar)

Genel müzik eğitiminde uygulanan temel aktiviteler şunlardır:

1- Performansa dayalı aktiviteler

- Şarkı söyleme
- Enstrüman çalma (doğaçlama, halk, orff çalgıları, klasik ve elektronik enstrümanlar)
- Ritmik anlatımlar

2- Yaratıcılıkla ilgili aktiviteler

- Müzik yaratma (doğaçlama, basit müzikal formlara eşlik etme)
- Vokallerle estetik yorumlar, enstrümantal ve vokal-enstrüman çalışmaları
- Müzikal deneyim ve müziğin diğer kitle iletişim araçları arasındaki (resim,dans ve edebiyat) yaratıcı anlatımları

3- Dinlemeye dayalı etkinlikler

Tüm vokal, enstrümantal ve vokal- enstrümantal stil ve çeşitlerde seçici olma, analiz etme ve dinlemede deneyimli olmalarını amaçlamaktadır (<http://eng.uvm.dk//publications/laws/Aims.htm>).

1973. Danimarka Müzik Dersi Amaçları

Danimarka Eğitim Bakanlığı'nca müzik dersinin amaçları ve yarar sağlayacağı alanlar: İlköğretim çağındaki müzik eğitiminin amacı öğrencilerin müziksel deneyim ve becerilerini geliştirmek ve kendilerini ifade edebilme yeteneklerini arttırmaktır. Eğitim onlara yaşamları boyunca gerekli olan ve toplumun farklı müzik sunularına bağımsız bir şekilde katılabilmelerine olanak veren imkanları sağlamalıdır.

Müzik eğitimi; öğrencilerin entelektüel ve duygusal gelişimlerine konsantrasyon, motor ve kendilerini tanıma ve anlama becerilerinin gelişimine bir toplumun parçası olarak toplumsal faaliyetlerini sürdürmelerine katkı sağlamalıdır.

Müzik öğretimi daha ileri seviyelerdeki öğrencilere ulusal ve yabancı müziksel kültür yaşamlarının; bir yandan zamanın sosyal yaşam biçimi, diğer yandan ise müziğin tarihsel perspektifinde anlama becerilerini arttırmayı sağlamalıdır (<http://eng.uvm.dk//publications/laws/Aims.htm>).

198. Türkiye ve Diğer Dünya Ülkelerinin Müzik Öğretim Programlarının Genel Amaçlarının Karşılaştırılması

Bu karşılaştırma yapılmadan önce incelenmiş olan tüm ülkelerin programları bilişsel-duyuşsal ve devinişsel olarak sınıflandırılmış ve karşılaştırmalarda bu sınıflandırmanın ışığında sonuçlara ulaşılmıştır.

1980. İngiltere Müzik Öğretim Programı

19800. Bilişsel Alanda İncelenen Amaçlar

- Notaları tanıma, sesleri sembollerle gösterme
- Metronomu tanıma
- Gürlük derecelerini kavrama
- Armoni form bilgilerini kavrama
- Farklı müzikal öğelerin nasıl birleştirildiğini kavrama
- Müzikte tempo, dinamikler ve süre ilgili kavramları anlama
- Sesimiz ve ses sağlığımız ile ilgili konuları kavrama
- Orkestra elemanlarını tanıma
- Değişik kültürlerin müziklerini tanıma
- Müzik tarihi ve besteciler hakkında bilgilenme
- Dünyada halk müziği ve önemini kavrama
- Sesin nasıl örgütlenmesi gerektiğini kavrama
- Müzik öğretiminin tanımını kavrama
- Sesler ve farklı müzik seslerinin yansımalarının arasındaki ilişkiyi tanıyabilme
- Müzikal değerlendirmeler yapabilmek
- Besteler yapma

19801. Duyuşsal Alanda İncelenen Amaçlar

- Yaptığı müziğe duygularını katabilme
- Müzikal dinleme becerileri kazanma
- Müzikte farklı tonlarla hissettirilen değişen ruhsal durumların farkında olabilmek

19802. Devinişsel Alanda İncelenen Amaçlar

- Söylediği şarkılarda sesinin perdesini ayarlayabilme
- Seviyesine ve sınıfına uygun enstrümanlar çalabilme
- Düşüncelerini ve duygularını ezgiler ile ifade ederek şarkılar söyleme
- Melodideki şekilleri hissederek şarkı söyleme
- Ritmik ve melodik örnekleri tekrar edebilmek
- Herhangi bir başlama noktasından itibaren seçilen sese yanıt vermek
- Seviyesine uygun çaldığı enstrümanla doğaçlamalar yapma
- Tempo ve ritm aktiviteleri yapma
- Şarkılı oyunlar yazma
- Müzikal oynama
- Basit enstrümanlar yapma
- Sesi ile değişik şarkı denemeler yapma

1981. Amerika Utah Eyaleti Müzik Öğretim Programı (7-12 yaşları arası)

19810. Bilişsel Alanda İncelenen Amaçlar

- Müzikal sözcükleri kullanarak analiz yapabilme
- Dinledikleri müzikleri analiz edebilme ve tanımlayabilme
- Müzikal ifadelerin anlamlarını kullanabilme
- Müzik dinleme becerilerini geliştirebilme

19812. Devinişsel Alanda İncelenen Amaçlar

- Tahta üflemeli çalgıları çalabilme
- Pirinç üflemeli çalgıları çalabilme
- Vurmalı çalgıları çalabilme
- Bedensel devinimlerini,seslerini,enstrümanlarını kullanabilme
- Doğaçlamalar ve besteler yapabilme
- Seslerinin bedenlerinin ve enstrümanlarının müzikal anlatımını geliştirecekler

- Enstrümanlarını eserin müzikal anlatımına uygun çalabilme

1982. Slovakya Müzik Öğretim Programı

19820. Bilişsel Alanda İncelenen Amaçlar

- Müzikal ustalıktan temel unsurları anlatan kuralları anlama
- Müzikal temel kültürleri anlama
- Müzik ve onun gelişimini anlama

19821. Duyuşsal Alanda İncelenen Amaçlar

- Müziğin diğer kitle iletişim araçları arasındaki (resim,dans,edebiyat) yaratıcı anlatımlarının farkında oluş
- Tüm vokal, enstrümantal ve vokal- enstrümantal stil ve çeşitlerde seçici olma analiz etme ve dinlemede deneyimli olabilme

19822. Devinişsel Alanda İncelenen Amaçlar

- Şarkı söyleyebilme
- Düzeyine uygun enstrümanları çalabilme (halk, orff çalgıları, klasik ve elektronik enstrümanlar)
- Ritmik anlatımlar yapabilme
- Müziği kullanarak doğaçlamalar yapabilme
- Basit müzikal formlara eşlik edebilme
- Vokallerle estetik yorumlar yapabilme
- Enstrüman ve vokal-enstrüman çalışmaları yapabilme

1983. Danimarka Müzik Öğretim Programı

19830. Bilişsel Alanda İncelenen Amaçlar

- Müziksel deneyim, bilgi ve becerileri geliştirebilmek

- Müziğin tarihsel gelişimini anlayabilme
- Ulusal ve yabancı müziksel kültür yaşamlarını anlayabilme

19831. Duyuşsal Alanda İncelenen Amaçlar

- Müziği kullanarak kendi duygularını ifade edebilme
- Entelektüel ve duygusal gelişimlerini sağlayabilme
- Müzik aracılığı ile toplumsal faaliyetleri sürdürebilmeye katkı sağlayabilme

19832. Devinişsel Alanda İncelenen Amaçlar

- Toplumun farklı müzik ihtiyaçlarına bağımsız bir şekilde katılabilme
- Konsantrasyon ve motor becerilerini geliştirebilme
- Müzik aracılığı ile toplumsal faaliyetleri sürdürebilmeye katkı sağlayabilme

Türkiye'deki ve diğer bazı gelişmiş ülkelerin ilköğretim müzik dersi programlarını taksonomik olarak karşılaştırdığımızda Ulusal kültür müziğimizi anlama ve uygulama becerileri dışında (Atatürk'ün sanat ve müzik hakkındaki görüşlerini anlayabilme, Türk müziğinin genel yapısını ve tarihsel gelişimini anlayabilme, Türk devlet ve topluluklarının müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabilme olarak sınıflandırabiliriz.) Genel olarak bilişsel basamakta hemen hemen aynı amaçların varlığını görmekteyiz.

Müziğin temel anlatım terimlerini tanıma, anlamlandırma ve kullanabilme, analiz ve çözümlenmeler yapabilme, müzik tarihi ve müziğin gelişimini ana hatlarıyla kavrayabilme, çeşitli kültürlerin müziklerini tanıyabilme ve anlayabilme adı geçen bütün ülkelerin müzik programlarının bilişsel amaçlarında farklı ifadelerle fakat aynı anlamlarla ve amaçlarla bulunduğu tespit edilmiştir.

Duyuşsal alanla ilgili olan amaçları incelediğimiz zaman yine incelenen bütün ülkelerde öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini müzik aracılığı ile ifade edebilmeleri, müzik yapmaktan ve etkinliklere katılmaktan hoşlanabilmeleri, müzik dinleme kültürüne sahip olabilmeleri becerilerinin hedeflendiği tespit edilmiştir.

Devinişsel (Psikomotor) alandaki hedefler incelendiği zaman yine bütün ÷lkelerde öğrencilerden beklenen hedeflerin birbirlerine çok yakın olduğu saptanmıştır: Seviyesine uygun bir enstrümanı çalabilme becerilerinin gelişmesi, seslerini doğru kullanabilme, düzeyine uygun müzik topluluklarına katılabilmek, sesi ve çalgısı ile doğaçlamalar yolu ile çeşitli yaratıcı çalışmalar yapabilme amaçları gör÷lmektedir. Bunlardan farklı olarak İngiltere'nin müzik programında devinişsel alanla ilgili diğer ÷lkelerden farklı olarak ayrıca şarkılı oyunlar yazma, müzikal oynama, basit enstrümanlar yapma becerilerinin de olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen bütün ÷lkelerin programlarına bakıldığında Türkiye'de hazırlanmış olan müzik öğretim programının diğer tüm ÷lkelerin programlarından çok daha ayrıntılı bir içerikle hazırlanmış olduğu, hedef ve davranış cümlelerinin daha açıkça belirtilerek yazıldığı tespit edilmiştir. Örneğin Danimarka programı incelendiği zaman bilişsel alana giren amaçlardan ilki: müziksel deneyim, bilgi ve becerileri geliştirebilmek olduğu görülür. Bu bilgi, deneyim ve becerileri kazandırmak için izlenmesi gereken ara hedefler belirtilmemiştir. Ancak Türkiye'nin müzik öğretimi programında yine aynı hedefe ulaştıracak hedefler daha ayrıntılı belirtilmiştir. Müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabilme. İnsan sesleriyle ve çalgılarla yapılan müzikleri ve müzik topluluklarını tanıyabilme, çeşitli müziklerin hız ve gürlük özelliklerini ayırt edebilme, düzeyine uygun müziklerin biçimsel yapısını çözümleyebilme, düzeyine uygun müzikleri tonal veya makamsal yapılarıyla çözümleyebilme, müzik eserlerini örgü-doku ve üslup özellikleriyle ayırt edebilme gibi.

Yine Amerika Utah eyaleti müzik programının duyuşsal amaçları incelendiği zaman Müzikal ifadelerin anlamlarını kullanabilme ve müzik dinleme becerilerini geliştirebilme olarak ifade edilmiş olan duyuşsal hedefler ÷lkemiz programında daha ayrıntılı olarak : Müzik eserini müziksel örgü, doku ve üslup farklarını gözeterek dinleyebilme, çevresindeki uygun müzik etkinliklerine katılabilmek, insan ve toplum hayatında kültür, sanat ve müziği önemseyebilme, müzik yaparken ve dinlerken müziği oluşturan temel öğelere özen gösterebilme, insan sesleri ve çalgı topluluklarıyla yapılan müziklerden hoşlanabilme, birlikte müzik yapmaya istekli olabilme, sesiyle ve çalgısıyla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapmaya istekli olabilme, düzeyine uygun müziklerin tonal ve makamsal

yapılarını çözümlmekten hoşlanabilme, hayatında çeşitli müzikleri dinlemeye istekli olabilme maddeleriyle karşımıza çıkmaktadır.

Devinişsel alanda ölkemiz programı hedefleri: Ses değişim ve gelişim döneminde sesini bilinçli ve sağlıklı kullanabilme, müzik yaparken sesini doğru, temiz ve etkili kullanabilme, düzeyine uygun şarkıları doğru, temiz ve anlamlı söyleyebilme, düzeyine uygun müzikleri çalgısıyla doğru, temiz ve anlamlı çalabilme, sesiyle ve çalgısıyla uygun müzik topluluklarına katılabılme, çeşitli müzikleri hız ve gürlük özelliklerine göre söyleyebilme veya çalabilme, müzik eserlerini biçimsel yapısına uygun söyleyebilme veya çalabilme, düzeyine uygun müzikleri tonal ve makamsal özelliklerine dikkat ederek söyleyebilme veya çalabilme, çeşitli müzik yapma araçlarını doğru kullanabilme, sesiyle, çalgısıyla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapabilme olarak belirtmişken, Slovakya bu hedefleri: şarkı söyleyebilme, düzeyine uygun enstrümanları çalabilme (halk, orff çalgıları, klasik ve elektronik enstrümanlar) ritmik anlatımlar yapabilme, müziği kullanarak doğaçlamalar yapabilme, basit müzikal formlara eşlik edebilme, vokallerle estetik yorumlar yapabilme, enstrüman ve vokal-enstrüman çalışmaları yapabilme olarak belirtmiş olduğu tespit edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMANIN DESENİ VE METODOLOJİSİ

20. Yöntem (Metot)

Yöntem “genel anlamı ile belli bir amaca erişmek için izlenen yoldur” (DEMİRCİOĞLU, 2004, s.137). Bilimsel bir çalışmanın ürünü değerlendirilirken bu ürünlere nasıl ulaşıldığı mutlaka bilimsel bir metotla ifade edilmelidir. Metot açısından değerlendirme; bir araştırmanın bilimsel bir çalışma mı? Yoksa merak giderici, plansız bir bilgiler arası yolculuk mu? Olduğunun en önemli belirleyicisidir. “Yöntemler araştırılan konuyla ilgili olarak açıklama, yorumlama ve tahmin yapmayı sağlayabilecek gözlem, mülakat, döküman gibi veri toplamada kullanılan yaklaşımlardır” (EKİZ, 2003, s.7).

21. Metodoloji (Yöntembilim)

“Herhangi bir konuda yürütülen bir araştırmaya yön veren, araştırmanın niçin ve nasıl yapılacağını gösteren felsefi ve pratiksel açıklamalar, destekleyiciler ve süreçlerdir” (EKİZ, 2003, s.7). Bir araştırmada hangi metot ve tekniklerin, hangi amaçla kullanılması gerektiğini ve kullanılacak yöntem ve tekniklerin araştırılan konuya ne kadar uygun olduğunu açıklamayı içerir.

22. Araştırmalarda Kullanılan Yöntemlerin Kökenleri

Eğitim araştırmalarında dört araştırma türü söz konusudur. Bunlar: Betimsel, nedensel, genelleme ve temel ya da kuramsal araştırmalardır (ÇEPNİ, 2001, s.14). Araştırmalarda kullanılan yöntemlerin kökenleri, pozitivizm ve relativizm olmak üzere iki felsefi görüşe dayanır. Dualist olarak da bilinen objektivist ya da pozitivist felsefede doğru tektir. Bir olay hakkındaki görüş ya doğrudur ya da yanlıştır. Subjektivist ya da relativist felsefede ise olaylar geçerli-geçersiz, doğru veya yanlış olarak sınıflandırılmaz ve bir olay hakkında birden çok açıklama yapmak mümkündür (ÇEPNİ, 2001, s.14).

220. Bilimsel Araştırmalarda Nicel (Objektif, Pozitivist) Yaklaşım

Bu yaklaşıma göre gerçek bilgiler ‘‘gözlemlere ve deneylere bağlı olarak ortaya çıkarılan bilgilerdir’’ (ÇEPNİ, 2001, s.15). Bu nedenle bu yaklaşım genellikle, fen bilimlerinde oldukça sıklıkla kullanılır. Bununla birlikte günümüzde sosyal gruba bilim alanlarında da kullanılmaya başlanmıştır. Bu yaklaşımın en belirgin parçaları deney ve gözlemlerdir. Gerçekler arasındaki ilişkileri bulmak uçun daha çok istatistik yöntemler kullanılır ve sonuçlar sayısal olarak ifade edilir. Bulgulardan yola çıkarak genellemeler yapılır.

221. Bilimsel Araştırmalarda Nitel (Subjectif, Relativist) Yaklaşım

Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırma olarak tanımlamak mümkündür. Subjectivist görüş genellikle sosyal bilimler alanında daha çok kullanılmaktadır. Bu görüş temelde; yaşayan bütün varlıkların davranışlarını objektivist görüşteki gibi kalıplaştırmaya çalışmaz. Subjectivist yaklaşım, olaylara bir makinenin çalışma prensibindeki verilen g ile alınan verim ilişkisi mantığı ile bakmaz. Bu görüş, evrendeki bütün yasaların ve teorilerin yaşayan ve sürekli değişim içinde olan bir organizmaya benzediği ve sürekli değişerek yenilendiği fikrine dayanır (ÇEPNİ, 2001, s.16).

Nitel araştırmalar belirli bir amaç için inceleme yapan gözlemciye bazı perspektifler kazandırabilir. Bu analizlerden elde edilen araştırma sonuçlarının, başka uygulayıcılar (farklı öğretmenlerin) veya kendisi tarafından doğrudan veya dolaylı olarak çalışma ortamına (sınıf ortamı) doğrudan transferinin beklenilmemesi gerekir. Bunun yerine elde edilen sonuçlardan yola çıkarak kendi ortamını ve etkinliklerini daha iyi anlaması, yaptığı işi daha iyi yapmaya yönelik birtakım deneyimler kazanması söz konusu olacağından her nitel araştırma orijinal ve kendine özgü özellikler taşıyacaktır (<http://yayim.meb.gov.tr/yayimler/159/gokay.htm> 30.09.2004).

Nitel araştırmaların temel özelliklerinden biri olan algıların önemi ve doğal ortama duyarlılık, güvenirlilik konusunda bazı sorunlar ortaya çıkartmaktadır. Nitel araştırmaya temel olan ilkelerden birisi, gerçeklerin bireylere ve içinde bulunulan ortama göre sürekli bir değişme içinde olduğu ve araştırmanın benzer gruplarda tekrarlanması aynı sonuçlara ulaşmayı mümkün kılmadığını en başta kabul etmektir.

Niteliksel yaklaşım, sosyal bilimlerin ilgi alanı oluşturan sosyal gerçeklikle, fen bilimlerinin ilgi alanını oluşturan fiziksel gerçekliği birbirinden ayırmaktır. Fiziksel gerçekliğin kişisel yorumlardan bağımsız olduğu kabul edilirken, sosyal gerçekliğin bir ölçüde kişisel yorumlardan oluştuğu öne sürülmektedir. Gözlem ya da ölçümler yoluyla nesnel (objektif) olarak incelenebilen davranış, konuşma vb. özelliklerin, istekler ve ilgiler gibi gözlenmeyen süreçlerin de dikkate alınmasıyla anlam kazandığı öne sürülmektedir. Subjektivist görüş insan davranışlarını belirli kalıplar içerisinde açıklamaya çalışmaz. Bu görüşün savunduğu nokta insan davranışlarını araştırmada fiziksel ölçütler değil de onları derinlemesine inceleyebilen ve insanların iç dünyasını araştırabilen yöntemler kullanmaktır. Bu özelliğinden dolayı sosyal bilim alanlarında yapılan araştırmalarda daha sıklıkla kullanılmaktadır.

222. Nitel ve Nicel Araştırma Yöntemlerinin Karşılaştırılması

Nicel ve nitel araştırma yöntemleri farklı iki dünya görüşü veya paradigma üzerine oturur. Bu iki paradigma gerçeğe ulaşma konusunda bize farklı yollar sunar. Her yaklaşımın kendisine özgü güçlü yanları olduğu kadar zayıf yönleri de vardır.

Objektivist görüşün eğitim araştırmalarındaki zayıf yönlerinden birisi, bulguların fiziksel gerçeklere dayandırılması ve değişime maruz kalan insan davranışlarının sayısal bir şekilde yorumlanmasıdır. Diğer bir anlatımla objektivist akım insanlarda farklı olan görüş açılarına, kültür kavramına, insanların iç dünyalarına, onların moral değerlerine ve bireysel hayat tarzları hakkındaki olgulara değinmemektedir. Diğer yandan objektivist yaklaşıma göre belirli sosyal gerçekler vardır ve bu gerçekler belirli kalıplar halinde bulunurlar. Bu kalıpların oluşumu belirli nedenlere bağlıdır. Bu yaklaşım da araştırmacıların amacı varsayımlar halinde kabul ettikleri olayların ne şekilde meydana çıktıklarını ölçmektir. Subjektivist görüşte bir olay hakkında geniş bilginin

yanında en önemli nokta araştırılma konu içinde özel bir noktayı ele alıp derinlemesine inceleme yaparak o olay hakkında bir yargıya varmaktır. Bu görüş pozitivistin aksine sosyal gerçeklerin kalıplaşmış varlığı hususuna şüphe ile bakar ve bireyin sahip olduğu tüm bilgi ve becerileri kendi yorumları ile nasıl oluşturduğunu araştırmaya yönelir.

Bireyler, oluşturduğu tüm teoriler veya varsayımları kendi deneyimleri ile ve dünyaya bakış açıları ile geliştirirler ve pratikte oluşturdukları bu teorileri uygulamaya çalışırlar. Bu görüşün temel varsayımı insanlar dünya da ve çevresinde meydana gelen olaylara farklı çerçeveden bakarak meydana gelen olayları farklı şekilde yorumlamaktadırlar. Böylece, subjektif görüşün üzerinde durduğu ana tema, eğitim çalışmalarında insanların sahip oldukları görüş açılarının yaşadığı çevre ile birlikte ele alınıp değerlendirilmesi gerektiğidir (ÇEPNİ, 2001, s.17-18).

Nicel ve nitel araştırma arasındaki farklılar şöyledir:

- 1- Nicel araştırmalarda araştırmanın rolü sadece bir araştırma projesinin hazırlanmasında faydalı olarak kabul ederken, nitel araştırmalarda ise aktörün yorumlanmasının incelenmesinde araç olarak görmektedir.
- 2- Araştırmacı ve özne arasındaki ilişki açısından ele alındığı zaman; nicel araştırmalarda araştırmacının araştırdığı insanlarla ilişkisi (teması) ya geçicidir ya da hiç yoktur. Ancak nitel araştırmalarda araştırmacı araştırdığı durum ile ilgili kişilerle yakın temaslar kurarak özneyi anlaması gereklidir.
- 3- Nicel araştırmalarda araştırmacı özneye önceden belirlenmiş bir çerçeve uygular ve araştırılan kişi veya kişilere dışarıdan bakar. Nitel araştırmalarda ise araştırmacı özneye yakın durarak ve içeriden birisi olarak dünyayı o yerdeki bir katılımcı olarak görme eğilimindedir.
- 4- Teori, kavramlar ve araştırma arasındaki ilişki açısından bakıldığı zaman; nicel araştırmalarda teorileri ve kavramları araştırmalar içinde yürütülecek bir başlangıç noktası olarak kabul ederken, nitel araştırmalarda ise tam aksine teorinin bir araştırmaya önceliğini, neyin olup bittiğini ve araştırma sırasında neyin önemli olup

olmadığının hakkında öznelerin görüşlerini tam olarak yansıtmayabileceği düşüncesi ile reddeder.

- 5- Nicel araştırmalarda araştırma stratejisi toplumun çalışılmasına ilişkin yapılaşmıştır. Diğer bir anlatımla; deseni oluşturulduktan sonra bulguların genel görünümü, görüşme aşamasına geçmeden ya da görüşülecek kişi deney öznesi olarak alınmadan önce belirginleşmeye başlamıştır. Ancak nitel araştırmalarda strateji ise daha açık olma eğilimindedir. Esnek çalışmalardır. Çalışma sırasında fikirlerde meydana gelebilecek değişiklikler ilave veriler toplanmasına olanak verir.
- 6- Bulguların alanının kapsamı açısından ele aldığımız zaman nicel araştırmaların zamandan ve mekandan bağımsız, genel, yasa benzeri bulgular belirlemeyi amaçladığı görülür (nomotetik yaklaşım). Bununla birlikte nitel araştırmacı araştırmasını temsiliyetinin bilinmediği veya bilinemeyeceği spesifik bir ortamda yürütür, bundan dolayı da bu bulguların genelleştirilebileceği bilinemez.
- 7- Nicel araştırma, sosyal yaşamda değişimin etki ve rolünü ihmal eden bir yaklaşımla ele alan statik bir sosyal gerçeklik rolünü benimser ve değişkenleri etkileyen süreçleri nadir olarak inceler. Nitel araştırmalarda ise olaylar ve aktiviteler arasındaki bağlantıları gösterme ve insanların yorumlanmasında değişkenleri de inceleyerek ve süreçleri de ele alarak inceler.
- 8- Nicel araştırmalardan çıkan veriler güçlü, dikkatli ve güvenilir olarak betimlenir. Veriler büyük oranda kesinlik, doğruluk göstermektedir. Sistemantik olarak toplanmaları ve başka araştırmacılar tarafından da incelenmesi ve kaynak olarak taranması söz konusudur.nitel araştırmalar ise etnografik çalışmalardan ortaya çıkan verileri “zengin” ve “derin” olarak nitelendirip yüzeysel olarak belirttikleri nicel araştırmalar karşıtlık içerisinde tanımlarlar. Nitel araştırmalarda çalışılan öznelerle sürekli ilişkide olunması sebebi ile keskin açıklamalar yapılabilir ve olayları geniş detayları ile açıklama imkanı ile aydınlatıcı bir tarzda sonuçlara ve açıklamalara varılabilir (KUŞ, 2003, s.116-119).

Bilimsel araştırmalarda probleme uygun olarak nicel veya nitel yaklaşımlarda herhangi bir ya da her ikisinin birlikte belli oranlarda kullanılması m¼mk¼nd¼r. Önemli olan araştırmacının yapacağı çalışmanın başarısı için ön yargılı olmadan bu yaklaşımlardan uygun olan yöntemin avantaj ve dezavantajlarını dikkate alarak başarı ile uygulayabilmesi ve bilimsel sonuçlara ulaşılabilmesidir.

23. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini Trabzon ilinin ilköğretim okullarında okuyan 8. sınıf öğrencileri ve bu sınıflarda müzik eğitim dersine giren müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

24. Araştırmanın Örneklemi

Bilimsel araştırmalarda evrenin b¼t¼n¼ne ulaşmak çoğu zaman m¼mk¼n değildir. Bu sorunu çözmek için bilim adamları b¼t¼n evreni çalışmak yerine, evreni temsil etme güc¼ne sahip sınırlı sayıda birey, olay veya olguyu araştırma kapsamına dahil etmeyi tercih etmişleridir. Bu aza indirgeme yaklaşımı ile çok sayıda birey, olay ve olguyu içeren evren, belirli yöntemlerle örneklem denilen küçük ve çalışılabilir bir hale getirilir. Örneklemden elde edilen verilerin değerlendirilme sonuçları araştırılan evrene genellenir. Eğer evrende objeler benzeşik iseler; aynı nedenlere dayanarak değişim, dağılım gösteriyorlarsa ve eşit değişime sahip iseler, örnekleme şans yöntemi ile seçmede yarar vardır. Örnekleme türleri olasılıklı örneklemler ve olasılıksız örneklemler olarak iki türde seçilebilir (KUŞ, 2003, s.45). Olasılığa dayalı örneklemler; basit tesad¼fü örnekleme, tabakalı tesad¼fi örnekleme, sistematik örnekleme, küme örnekleme olarak sıralanabilir. Olasılıksız örnekleme türleri ise; geliřig¼zel örnekleme, kota örnekleme, maksatlı örnekleme ve kartopu örnekleme olarak kategorize edilebilir (KUŞ, 2003, s.46).

Bu araştırma sırasında, Trabzon iline ait, il merkezi ve ilçelerinden basit tesad¼fi örnekleme (simple random sampling) yöntemi ile seçilen 10 adet ilköğretim okulunun 8. sınıflarında öğretim görmekte olan 492 öğrenci örneklem olarak alınmıştır. Araştırma evreninin b¼t¼n¼nü temsil etmesi açaşından farklı sosyal ve ekonomik seviyedeki merkez, belde, köy ilk öğretim okulları tercih edilmiştir.

25. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

1-Araştırmada önce literatür taraması yapılmıştır. Amaçlara ulaşmak için şurular, kurultaylar, tebliğler dergisi, kanunlar, yönetmelikler, araştırmalar ve yayınlar incelenmiştir. Elde edilen bilgiler amaçlar doğrultusunda düzenlenerek başlıklar halinde özetlenerek değerlendirilmiştir.

2-Öğrencilerin Müzik dersi genel amaçlarına ulaşma düzeylerini tespit etmek amacıyla konu uzmanları ve araştırmacı tarafından hazırlanan likert tipi anket

3- Öğretmenlerin, öğrencilerin müzik dersi genel amaçlarına ulaşma düzeylerini ve bunları etkileyen nedenleri tespit etmek amacıyla hazırlanmış yarı yapılandırılmış mülakat formu.

26. Geliştirilen Anket İle İlgili Pilot Çalışma

Anketin geçerliliği, verimliliği ve güvenilirliğini sağlamak için önce hazırlanan taslak anket formu üzerinde tez danışmanı ile gerekli çalışmalara yapılarak gerekli düzeltmelerden sonra 20 kişilik 8. sınıf grubuna anket formu verilerek pilot çalışma yapılmıştır. Bu uygulama sonucunda anketteki etkinliklerin yapılması için gerekli olan malzemeler ve anketin yürütülmesi için gerekli olan zaman tespit edilmiştir. Ayrıca anket formu ile ilgili öğrencilerin görüşleri de alınmıştır. Tez danışmanı ile yapılan son değerlendirme ve düzeltmelerden sonra son şekli verilen anket uygulanmıştır.

27. Anket

Bir veri toplama aracı olarak anket: Toplanan bilgilerle kalıplar oluşturup istenen karşılaştırmaları yapmaktır (ÇEPNİ, 2001, s.40). Anket çalışmaları nicel yaklaşımın bir ürünüdür ve genelde istatistiksel yöntemler kullanılır. Veriler sayısal rakamlara veya formüllere dayandırılır. Burada seçilen örnekleme aynı sorular sorulur. Genellikle temsili bir örneklem seçilmesi ve bu temsili gruptan alınan verilerin tüm gruplar üzerine genelleştirilmeye çalışılması ile sonuçlar çıkarılmaya çalışılır. Bu özelliği nedeni ile temsili grup ile araştırmaya konu olan grubun tamamının arasında belirli, benzer karakterlerin olması zorunluluğu vardır.

Anket çalışmasında çalışmaya katılan tüm bireylere aynı şartlarda aynı sorular sorulur. Sorulan soruların her biri için aynı anlamı vermesi anket sorularının hazırlanması safhasında “Pilot” çalışmayı gerektirmektedir. Anket çalışmasında elde edilen verilerden faydalanılarak ortak özellikler bulup, bu özellikler ile ilgili kategoriler oluşturmak gerekir. Anket çalışmaları ne, nerede, ne zaman ve nasıl sorularına cevap bulabilen çalışmalardır. Anket çalışmalarının en belirgin avantaj ve dezavantajlarını Ekiz şu şekilde sıralamıştır (2003):

Avantajları: maliyeti düşüktür, araştırılan kişilerin gizliliğini korumada güçlüdür, önyargı ve kişisel eğilim gibi durumlarda hataları aza indirgeyebilir, düşünerek verilen yanıtlar ve danışma yüksektir.

Dezavantajları: elde edilen veriler, açık yorumlama olanaklarından oldukça sınırlıdır, araştırılan şeylerin niçin o şekilde olduklarını incelemektense bunları tanımak için veri toplar, yanıtlar araştırmaya katılan katılımcılar tarafından doğru anlaşılmazsa hatalı yanıtlara ve yorumlara neden olur, elde edilen veriler çoğunlukla yüzeyseldir, sorular basit yanıtları gerektirir, araştırmacı anketin doğru kişiler tarafından doldurulduğundan emin olamaz, doldurulan anketlerdeki bazı sorulara daha sonra açıklık getirebilme olanağı yoktur, anketlerin geri dönme ya da doldurulma oranı düşüktür (EKİZ, 2003, s.106, 107).

Anketler hazırlanırken üç türlü soru türünden faydalanılır (EKİZ, 2003, s.109).

Bunlar;

1. **Kapalı Uçlu Sorular:** Katılımcılara sunulacak yanıt seçeneklerinin daha önceden hazırlanması ve katılımcıdan kendisine en uygun seçeneği işaretlemesinin istenmesi şeklinde hazırlanan sorulardır.

2. **Açık uçlu sorular:** Katılımcının yapılan çalışma alanı ile ilgili olarak ilgi, tutum, inanç, eğilim ve düşüncelerini ortaya çıkarmak amacı ile yapılan bir çalışmadır. Burada katılımcı boş bırakılan yere kendi düşüncelerini yazar.

3. Sadece Belli Bir Gruba Ait sorular: sorular hazırlanırken sorulan sorulardan bazıları her katılımcı için uygun olmayabilir. Bu gibi durumlar için oluşturulan bu grup sorular yalnızca sorunun uygun olduğu katılımcıların yanıtlaması için hazırlanmışlardır. Kapalı uçlu sorulardır.

Anket soruları hazırlanırken dikkat edilmesi gereken soru formatı “derecelendirme soruları, matriks soruları, kelimelerin anlamlarıyla ilgili sorular ve sıralama soruları”(EKİZ, 2003, s.109) olarak sıralanabilir.

Yapılan çalışmada kapalı uçlu ve derecelendirme soruları formatı ile hazırlanan ve Milli eğitim Bakanlığı İlköğretim II. Kademe müzik dersi öğretim programında 8. sınıflara yönelik grupta bulunan 39 adet hedefe ulaşabilme düzeyleri öğrencilere soru olarak yöneltilmiş ve toplanan veriler analiz edilmiştir

28. Mülakat

Veri toplama araçlarından bir diğeri ise mülakat yöntemidir. “Mülakat, belirli amaçlar için insanlarla iletişime girmek olarak tanımlanmıştır” (ÇEPNİ, 2001, s.51). Bu yöntemin temel amacı yapılan araştırma kapsamında bireylerle iletişim kurarak onların konu hakkındaki görüşlerini, duygu, düşünce ve inançlarının neler olduğunu ortaya çıkarmaktır. Mülakat (Görüşme) metodu, yapı ve katılımcılar bakımından iki kısma ayrılmaktadır (EKİZ, 2003, s.61).

Yapı Bakımından;

1. Yapılandırılmış Mülakat: Önceden belirlenmiş olan soru ve cevapların mülakatı yürüten araştırmacı tarafından mülakat yapılan bireye okunması ve alınan cevapların kağıda işlenmesi aşamalarından oluşur (ÇEPNİ, 2001, s.51).

2. Yarı Yapılandırılmış Mülakat: Bu mülakat türünde araştırmacı sorularını önceden hazırlar ancak görüşme sırasında araştırılan kişilerle kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verir (EKİZ,2003, s.62).

3. **Yapılandırılmamış mülakat:** Bu metotta, görüşme tamamen esnekler. Bu tür içerisinde en yaygın olarak kullanılanı “sohbet olarak görüşme” olup görüşmenin karşılıklı bir diyalog içerisinde “amaçlı sohbetler” olarak düşünülmesidir (EKİZ, 2003, s.62).

Mülakat metodu genel olarak üç amaç için kullanılır.

- Çalışmanın hedefleri ile ilgili olan temel bilgileri bir araya getirmek için insanların iç dünyasına girmeyi ve böylelikle insanların ne bildiğini, neyi sevip sevmediklerini ortaya koymak
- Verilen hipotezleri test etmek, yeni hipotezler önermek ve çalışmadaki değişkenler ile bu değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymada açıklayıcı araç olarak kullanmak.
- Diğer metotların güvenilirliğini ölçmede veya test etmede mülakattan alınan verileri diğer metotlardan alınan verilerle karşılaştırmak (ÇEPNİ, 2001, s.52).

29. Çalışmada Yapılan Mülakatların Analizi

Çalışma sırasında İlköğretim II. Kademedede müzik öğretmenliği yapmakta olan müzik öğretmeni ile sorudan oluşan bir yarı yapılandırılmış mülakat uygulanmıştır. Mülakat sırasında ses kayıt cihazı kullanılmış elde edilen veriler daha sonra Word programına aktarılmıştır. Bu teyp çözümünden sonra kategoriler belirlenmiş ve verilerin analizine geçilmiştir. Kuş’a göre (2003) nitel analizde verilerin indirgenmesi ya da azaltılması veya sınıflandırılması gerekmektedir. Çünkü ilk başta veriler uzun kapsamlıdır. Araştırmacının araştırma çerçevesinde analizini yapması başta oluşturduğu kavramsal çerçeve doğrultusunda çalışmalarını yürütmesi gerekir. Çalışmamızda her katılımcıya bir kod adı verilmiş ve mülakata verdikleri yanıtlar ortak gruplara ayrılarak, benzer cevaplar kategorize edilmiştir. Benzer cevaplardan örnek olarak alınan cevaplar yazılmış ve cevaplar “evet, kısmen ve hayır” yanıtlarına göre kategorize edilip sınıflandırılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE YORUM

30. Öğrenci Anketinden elde Edilen Bulgular

300. Öğrencilerin Müzik Öğretim Programında Belirlenmiş Olan Hedeflerden Bilişsel Alanda İncelenen Hedeflere Ulaşma Düzeyi Anketine Ait Bulgular

Zihinsel öğrenmelerin çoğunlukta olduğu ve zihinsel yetilerin geliştirildiği alan bilişsel alan olarak adlandırılmaktadır (DEMİREL, 2004, s.37). “Müzik eğitimi kritik düşünme, problem çözümü ve bu amaçlara yönelik nasıl işbirlikçi çalışılması gerektiğini öğrenme gibi akademik ve kişisel becerilerin gelişmesini destekler (ŞENDURUR, 2002, s.33). Müzik eğitimi aracılığı ile bireyde bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönlerden gelişimi sağlanarak, davranışlarında olumlu yönde istendik değişiklikler oluşturmaya çalışılır. Bireyin kendisini ve çevresini tanımasında etrafında gelişen olay ve olguları kavrayarak anlama ve sentezlemesinde müzik eğitimi etkili bir rol oynamaktadır. “Ayrıca etkin ve bilinçli bir müzik eğitimi çocuğun yaratıcı gücünü uyandırdığı gibi, onun bu yöndeki yeteneklerinin de gelişmesini ve zenginleşmesini sağlar” (ŞENDURUR, 2002, s.33).

Araştırma sırasında uygulanan anketle öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlarda belirlenmiş olan hedeflere ulaşma düzeyleri tespit edilmiştir. İlk olarak bilişsel alanda incelenen 14 adet hedef ile ilgili veriler tablolar halinde düzenlenip analiz edilerek sonuçlara varılmıştır.

Tablo : 1

**Öğrencilerin Kültür, Sanat ve Müziğin İnsan ve Toplum Hayatındaki Önemi
Kavrama Düzeyleri İle İlgili Amaca Ulaşma Düzeylerinin Kız ve Erkek Öğrencilere
Göre Durumu**

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1-.Kültür, sanat ve müziğin insan ve toplum hayatındaki önemini kavrayabildim.	Kız	123	48,1	102	39,84	21	8,2	7	2,7	3	1,7	256	52
	Erkek	81	34,3	126	53,3	19	8,05	6	2,5	4	1,7	236	48
	Toplam	204	41,5	228	46,3	40	8,1	13	2,7	7	1,4	492	100

Bir toplumun yaşayış biçimini, düşünce ve değerler sistemini ifade eden kültür; kuşaktan kuşağa aktararak ve gelişerek varlığını sürdürür (AY, 1999, s.24). Toplumların kendilerini ifade ettikleri yaşama araçlarından bir tanesi de sanattır. Sanat kelime anlamı ile Ansiklopedik Sanat Sözlüğünde “bir duygunun, tasarımın veya güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık” olarak tanımlanmaktadır.

İşitsel bir sanat olan müzik sanatı da kültürlerin vazgeçilmez bir ögesidir. Müzik kültürümüz toplumsal kültürümüzün bir parçasıdır. Toplumumuzun geçmişten bugüne kadar geliştirerek yaşattığı ve taşıdığı müzik türlerimiz müzik kültürümüzü oluşturur. “Müzik türleri, bir kültür ögesi olarak toplumun kültürünün özelliklerini yansıtır. Ayrıca toplumun kültür değerlerini, geçmişten geleceğe zenginleştirerek taşır” (AKKAŞ, 2001, s.27).

Toplumun kültürünün yansıması ve en değerli taşıyıcılarından birisi olan müziğin insan ve toplum hayatındaki önemini, öğrencilerin kavrama düzeyleri Tablo-1 de gösterilmiştir. Tabloya göre öğrencilerin %87,8'i kültür sanat ve müziğin insan ve toplum hayatındaki önemini kavrayabilmektedir. Öğrencilerin %8,1'inin konu ile ilgili fikri olmadığı belirlenmiş yine öğrencilerin %4,1'i ise konuyu kavradıklarını belirtmişlerdir. Belirtilen bu hedefe ulaşma düzeyi, %87,8 oranında başarılı olarak belirtilebilir.

Tablo : 2

Öğrencilerin Müziği Oluşturan Temel Öğeleri Kavrama Düzeyleri İle İlgili Amaca Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2. Müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabildim.	Kız	85	33,2	119	46,5	36	14,1	14	5,5	2	0,8	256	52
	Erkek	51	21,7	112	47,7	47	20,0	16	6,8	9	3,8	236	48
	Toplam	136	27,7	231	47,0	83	16,9	30	6,1	11	2,2	491	100

İlköğretim sınıflarında yapılan müzik derslerindeki etkinlikler ile öğrencilerin müziği oluşturan temel öğeleri kavramalarının hedeflenmiş olduğu müzik öğretim programı incelendiği zaman görülebilir. Bu temel öğeleri ritm, temel nota öğretimi, hız ve gürlük terimlerinin öğretimi ve temel müzikal zevk eğitimi olarak belirtebiliriz. İlköğretim sınıflarında şarkı öğretimine paralel olarak bu temel müzik bilgilerinin verilmesi derslerin sağlıklı işlenebilmesi ve öğrencilerin müziğin en temel ve başlangıç kurallarını kavrayabilmeleri ve daha sonra bu kuralları şarkılarda ve müzikal yaşantılarında uygulayabilmeleri ancak bu temel bilgilerin sağlıklı olarak öğrenilmesi ile mümkün olmaktadır.

Tablo-2 incelendiği zaman anketimizin uygulandığı öğrencilerin %74,7'si konuyu kavradıkları yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğrencilerden %16,9'u konu ile ilgili fikirleri olmadığını ifade ederken, %8,3'ü ise konuyu kavramadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabilme konusunda %74,7 oranında başarılı bulunmuştur.

Tablo : 3

Öğrencilerin İnsan Sesleriyle ve Çalgılarla Yapılan Müzikleri ve Müzik Topluluklarını Kavrama Düzeyleri İle İlgili Amaca Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
3.İnsan sesleriyle ve çalgılarla yapılan müzikleri ve müzik topluluklarını tanıyabiliyorum.	Kız	132	51,8	78	30,6	26	10,2	12	4,7	7	2,7	255	52
	Erkek	97	41,5	82	35,0	37	15,8	13	5,6	5	2,1	234	48
	Toplam	229	46,8	160	32,7	63	12,9	25	5,1	12	2,5	489	100

Müziğin yaşayıp gelişebilmesi için topluluklara duyurulması ve icra edilmesi gereklidir. Müziği insan sesi ya da çalgılar aracılığı ile icra etmek mümkündür. Şarkı söylemek amacı ile oluşturulmuş insan sesi topluluklarına koro denir. Yine yazılmış olan müzik eserlerini seslendirmek üzere bir araya gelmiş olan en az iki veya daha fazla enstrümanın bir araya gelmesiyle oluşturulmuş topluluklara çalgı toplulukları veya orkestra denilmektedir. Öğrencilerin dinledikleri müziklerin hangi topluluklar tarafından seslendirildiğini fark edebilmeleri için bu toplulukları ve özelliklerini bilmeleri gerekmektedir.

Tablo-3'e göre öğrencilerin %79,5'i konuyu kavramıştır. Yine öğrencilerin %12,9'u fikri olmadığını ifade etmiş ve %7,6 oranında öğrenci de konuyu kavrayamadığını belirtmiştir. Elde edilen verilere dayanarak belirlenen hedefe büyük ölçüde varılmakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Konuşma dilinde heceler, sözcükler ve cümleler vardır. Bir kompozisyon yazısında o yazıyı oluşturan ve bir bütün haline getiren giriş, gelişme ve sonuç bölümleri bulunmaktadır. Müzikte de tıpkı konuşma ve yazı dillerinde olduğu gibi bir bütünlük oluşturacak şekilde yapılanmalar görülür. Bu yapılanmalar bir müzik parçasının kısımlarını göstermektedir. Biçimsel yapının öğeleri müzik dilinde “motif”, “cümle” ve “dönem” olarak belirtilebilir. Bunlardan motif “ezgi cümlesini oluşturan en küçük ezgi parçası iken cümle bir anlam bütünlüğü oluşturabilecek iki motifin bir arada kullanılması ve dönem ise en az iki müzik cümlesinin birbirini tamamlayarak bir anlam bütünlüğü oluşturması” olarak tanımlanabilir (AKKAŞ,1999, s.45). Bir müzik eserinin bölümlere ayrılmasını ve o müzik parçasının öğelerini ayırıp tanımlayabilmek için biçimsel yapı çözümlemesinin kavranması gerekmektedir.

Tablo-5’e göre anketin uygulandığı öğrencilerden %59,9’u konuyu kavrarken %23,8 oranında öğrenci konu hakkında fikrinin olmadığını belirtmiş, %16,3 oranında öğrenci de konuyu kavrayamamıştır.

Tablo : 6

Öğrencilerin Düzeyine Uygun Müzikleri Tonal veya Makamsal Yapılarıyla Çözümleyebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
6.,Düzeyime uygun müzikleri tonal veya makamsal yapılarıyla çözümleyebiliyorum.	Kız	41	16,0	98	38,3	79	30,9	23	9,0	15	5,9	256	52
	Erkek	36	15,3	75	31,9	66	28,1	30	12,8	28	11,9	235	48
	Toplam	77	15,7	173	35,2	145	29,5	53	10,8	43	8,8	491	100

Ülkemizde okul müziği eğitiminde kullanılarak yapıları öğretilen iki tür müzik vardır. Bunlardan ilki “Batı müziği”, diğeri ise “Geleneksel Türk Müziklerimizdir”. Batı müziği ses sistemi olarak tonal iken, geleneksel müziklerimiz ise makamsaldır. Türk müziğinde diziyi oluşturan seslerin ezgi içerisindeki seyrine “makam” denir. Rast makamı, hicaz

makamı gibi makamlar buna örnek olarak gösterilebilir. Batı müziğinde ise dizilerin seslerinin aralıklarının sıralanış biçimine “ton” denilmektedir. Majör ve minör tonlar olmak üzere genel olarak iki tür ana tondan söz edilebilir. Bunlara örnek olarak: Do majör, fa majör, la minör, re minör vs. verilebilir. Öğrencilerin çaldıkları veya söyledikleri bir müzik parçasında o tonun veya makamın özelliklerine göre çözümleyebilmeleri ve bu çözümlenmeye uygun icra edilmeleri parçanın karakteristik yapısının belirlenmesi açısından önemlidir.

Anketimizin 6. maddesi olarak öğrencilere yöneltilen “düzeylelerine uygun müzikleri tonal veya makamsal yapılarıyla çözümleyebilme” amacına öğrencilerin %50,9’u ulaşmışken %29,5 oranında öğrenci bu konuda fikri olmadığını ve %19,6 oranında öğrenci de konuyu kavrayamadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo : 7

Öğrencilerin Müzik Eserlerini Örgü-Doku ve Üslûp Özellikleriyle Ayırt Edebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
7.Müzik eserlerini örgü-doku ve üslûp özellikleriyle ayırt edebiliyorum.	Kız	48	18,8	74	28,4	90	35,2	28	10,9	16	6,3	256	52
	Erkek	39	16,6	55	23,4	75	31,9	36	15,3	30	12,8	235	48
	Toplam	87	17,7	129	26,3	165	33,6	64	13,0	46	9,4	491	100

Bir müzik eserinin tek sesli mi? Çoksesli mi? Olduğunu belirten ve notaların ne şekilde düzenlendiğini ifade eden örgü- doku ve üslup kavramı müzik eserlerinin çalınırken veya söylenirken ne şekilde çalınıp söylenmesi gerektiği ve o eserin nasıl yapılandırılmış olduğunu anlatan en önemli ifadelerdir.Tablo-7 incelendiğinde; öğrencilerin %44’ü bu konuyu yeterince kavradığını, %33,6’sı konu ile ilgili fikre sahip olmadıklarını, yine öğrencilerin %22,4’ü de konuyu kavrayamadıklarını belirtmişlerdir. Bu verilere bakarak öğrencilerin bu hedefe yeterince ulaşamadığı sonucuna varılmıştır.

Tablo : 8

Öğrencilerin Müzik ile Teknoloji Arasındaki Temel İlişkiyi Kavrayabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
8. Müzik ile teknoloji arasındaki temel ilişkiyi kavrayabildim.	Kız	119	46,5	86	33,6	36	14,1	14	5,5	1	0,4	256	52
	Erkek	114	48,3	77	32,6	24	10,2	9	3,8	12	5,1	236	48
	Toplam	233	47,4	163	33,1	60	12,2	23	4,7	13	2,6	492	100

Günümüz dünyası hızlı bir şekilde teknolojik gelişmeler yaşamakta ve bu gelişmeler sonucunda ortaya çıkan teknolojik ürünler hayatımızı sarmaktadır. Teknoloji müziği besteleme aşamasından başlayarak kayıt edilmesi aşamasına kadar tüm aşamalarını doğrudan etkiler. Teknolojik araçların kullanımı ile besteler yapma, nota yazma ve müzik düzenlemeleri yapılabilmektedir. Ayrıca bilgisayarlarda nota yazım programları kullanılarak bu yazılımlar sayesinde ekrana yazılmış olan notaları istenilen enstrümanların seçilmesi ile bilgisayarın seslendirmesi mümkün olabilmektedir. Böylece müzik yapmak çok daha keyifli bir öğretilere dönüşebilmektedir.

Müzik dinlerken kullanılan radyo, teyp, Cd çalarlar gibi araçlar da teknolojik araçlardır. Bunların yanı sıra günümüzde artık internet ağı da müzikte oldukça sık kullanılmaya başlanılarak önemli teknolojik sunumlar kazandırmaktadır.

Bu hedefe öğrencilerin %80,5'inin ulaştıkları Tablo-8' den de kolaylıkla takip edilebilir. Öğrencilerin %12,2'sinin konu ile ilgili fikri olmadığı ve %7,3 oranında bir öğrenci grubu tarafından da konunun anlaşılmasını olduğu tespit edilmiştir. Tablo-8'den hareketle bu hedefe ulaşma düzeyi başarılı bulunmuştur.

Tablo : 9

**Öğrencilerin Belli Başlı Müzik Kurumları ve Müzik Mesleklerini Tanıyabilme
Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu**

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
9.Belli başlı müzik kurumları ve müzik mesleklerini tanıyabiliyorum.	Kız	96	37,5	98	38,3	45	17,6	11	4,3	6	2,3	256	52
	Erkek	81	34,3	83	35,2	37	15,7	15	6,4	20	8,5	236	48
	Toplam	177	36,0	181	36,8	82	16,7	26	5,3	26	5,3	492	100

Ülkemizde mevcut bulunan belli başlı müzik kurumları ve müzikle ilgili mesleklerin neler olduğunun öğrencilere anlatılması ve tanıtılması müziği meslek olarak seçmek isteyen öğrencilere yol gösterip onlara yapabilecekleri müziksel gelişim ve aktivitelerin sınırı hakkında bilgilendirmek ve fikir sahibi olmalarını sağlamak açısından önem taşımaktadır. Gerek mesleksel gerekse özengen (amatör) müzik eğitimi almak isteyen bireyleri (öğrencileri) teşvik edici bir özellik taşıması açısından öğrencilerin bu kurum ve kuruluş ve meslekleri tanıyabilmesi gereklidir.

Öğrencilerin %72,8'i bu kurum ve meslekleri tanımaktadır (Tablo-9). Öğrencilerin %16,7'sinin bu konu ile ilgili fikri yoktur. Yine öğrencilerin %10,6'sı bu meslek ve kurumları tanıyamamaktadır. Tablo-9 sonuçlarına bakarak bu hedefe ulaşma düzeyinin yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo : 10

**Öğrencilerin Atatürk'ün Sanat ve Müzik Hakkındaki Görüşlerini Anlayabilme
Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu**

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
10. Atatürk'ün sanat ve müzik hakkındaki görüşlerini anlayabildim	Kız	164	64,3	55	21,6	25	9,8	8	3,1	3	1,2	255	52
	Erkek	130	55,1	60	25,4	32	13,6	10	4,2	4	1,7	236	48
	Toplam	294	59,9	115	23,4	57	11,6	18	3,7	7	1,4	491	100

Sanat bir toplumdaki değişim ve yeniliklerin öncüsüdür. Edebiyat, resim, müzik gibi sanatlar toplumların yaşantılarının hep bir adım önünde olmuştur. Bilim alanında yaşanan gelişmeler sanatın gelişmesine paralel olarak oluşur. Bunu fark eden Atatürk müziğe gereken önemi vermiş ve bu alanda önemli yenilikler oluşturmuştur. Konservatuar, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar açılmasını sağlamış, Türk müziğinin yaşayıp gelişebilmesi ve çağdaş dünyada hak ettiği yeri ve önemi alabilmesi için öncülük etmiştir. Bir ulusun yeni değişikliğindeki ölçünün o toplumun musikiyi alıp kavrayabilmesi olduğunu belirterek müziğe verdiği önemi açıkça ifade etmiştir. Yüce Atatürk'ün müzik ile ilgili fikirlerini ve daha Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren bu işe ne kadar önem verdiğini öğrencilerin anlayıp kavrayabilmesi müziğin gerçek önem ve değerini anlamaları açısından önem taşımaktadır.

Tablo-10'da öğrencilerin %83,3 gibi bir oranda bu konuyu kavrayıp hedefe ulaştıkları, %11,6'sının konu ile ilgili bir fikre sahip olmadığı ve %5,1 oranında öğrencinin ise konuyu kavrayamadıkları tespit edilmiştir. Bu verilere bakarak konu ile ilgili hedefe ulaşmakta büyük oranda başarılı olunduğu sonucu tespit edilmiştir.

Tablo : 11

Öğrencilerin Türk Müziğinin Genel Yapısını Ve Tarihsel Gelişimini Anlayabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
11. Türk müziğinin genel yapısını ve tarihsel gelişimini anlayabildim.	Kız	80	31,3	85	33,2	62	24,2	15	5,9	14	5,5	256	52
	Erkek	59	25,0	85	36,0	50	21,2	24	10,2	18	7,6	236	48
	Toplam	139	28,3	170	34,6	112	22,8	39	7,9	32	6,5	492	100

Zengin coğrafyası ve tarihsel dokusuyla bir sanat cenneti konumunda olan yurdumuzda Türk müziğinin tarihsel süreç içerisinde nasıl yol aldığını hangi süzgeçlerden geçerek günümüzdeki haline geldiğini anlamak ulusal kültür müziğimizin anlaşılması açısından gerekli ve önemlidir. Öğretim programındaki hedeflerden bir tanesi olan “Türk müziğinin genel yapısını ve tarihsel gelişimini anlayabilme” hedefine öğrencilerin ulaşma düzeyleri Tablo-11’de görülmektedir. Buna göre öğrencilerin %62,9’u konuyu kavradığı yönünde görüş belirtmiş, bununla birlikte %22,8’i konu ile ilgili fikrinin olmadığını ve %14,4’ü ise konuyu kavrayamadığını ifade etmişlerdir. Türk müziğinin genel yapısını ve tarihsel gelişimini anlayabilme hedefine öğrencilerin ulaşma düzeyi %62,9 oranı ile orta düzeyde başarılı bulunmuştur.

Tablo : 12

Öğrencilerin Türk Devlet ve Topluluklarının Müziklerinden Belli Başlı Örnekleri Tanıyabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
12. Türk devlet ve topluluklarının müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabildim.	Kız	62	26,4	90	35,7	66	26,2	25	9,9	9	3,6	252	52
	Erkek	53	22,6	84	35,9	64	27,4	20	8,5	13	5,6	234	48
	Toplam	115	23,7	174	35,8	130	26,7	45	9,3	22	4,5	486	100

Öğrencilerin; gerek kültür özellikleri gerekse yaşayış biçimleri açısından kültürümüzle çok örtüşen bir yapısı olan dünyadaki diğer Türk devlet ve topluluklarının müziklerinin belli başlı örneklerini tanıyabilmeleri faydalıdır. Müzik dersi genel müzik bilgilerinin verildiği bir ders olduğu kadar genel kültürü de artıran bir yapıya sahiptir. Bu amaçla hem kültürlerimiz açısından oldukça benzerlikler gösteren toplumların kültürlerin tanınmasını sağlamak hem de öğrencilerin genel kültürlerini geliştirmek açısından diğer kültürlerin müzikleri de tanıtılmalıdır.

Öğrencilerin belirtilen hedefe ulaşma düzeyleri incelendiği zaman hedefe ulaştığını düşünen öğrencilerin oranının %59,5 olarak saptanmıştır. Öğrencilerden %26,7'si konu ile ilgili fikre sahip değildir. %13,8'i ise konuyu kavrayamamıştır. Verilerden hareketle bu hedefe ulaşma düzeyi de %59,5 oranı ile orta düzeydedir denilebilir.

Tablo : 13

Öğrencilerin Avrupa ve Dünya Müziklerinden Belli Başlı Örnekleri Tanıyabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
13.Avrupa ve dünya müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabiliyorum.	Kız	53	21,0	101	40,1	63	25,0	23	9,1	12	4,8	252	52
	Erkek	53	22,7	78	33,5	47	20,2	31	13,3	24	10,3	233	48
	Toplam	106	21,9	179	36,9	110	22,7	54	11,1	36	7,4	485	100

Tablo-12'de belirtildiği gibi müzik dersi genel müzik kültürünü artırmayı da amaçlamaktadır. Bu nedenle öğrencilerin genel müzik kültürlerini artırabilmek ve diğer toplumların kültürlerini tanıyabilmelerini ve düzeylerine uygun şekilde anlayabilmelerini sağlayabilmek amacıyla dünya ve Avrupa müziklerinin dünyaca bilinen ve tanınan ezgilerini ve şarkılarını öğrencilerin tanıyabilmesi amacı ile Avrupa ve dünya müziklerinden belli başlı örneklerin öğrencilere tanıtılması önem taşımaktadır.

Öğrencilerin bu hedefe %58,8 oranında ulaştıkları Tablo-13'e göre belirlenmiştir. %22,7 öğrenci fikirlerinin olmadığını, %18,5 öğrenci de konuyu anlayamadığını ve hedefe ulaşamadığını ifade etmişlerdir. Hedefe ulaşmadaki başarı %58,8 oranı ile orta düzeydedir.

Tablo : 14

Öğrencilerin Çeşitli Müzikleri Başka Anlatım Biçimleriyle İfade Edebilme Ve Geleneksel Ve Çağdaş Müziklerimizle, Uluslararası Ve Evrensel Müziklerden Oluşan Uygun Bir Şarkı Dağarcığına Sahip Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız Ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
14.Çeşitli Müzikleri başka anlatım biçimleriyle ifade edebiliyorum. Geleneksel ve çağdaş müziklerimizle, uluslararası ve evrensel müziklerden oluşan uygun bir şarkı dağarcığına sahibim.	Kız	58	23,0	112	44,4	53	21,0	18	7,1	11	4,4	252	52
	Erkek	42	17,9	66	28,2	62	26,5	36	15,4	28	12,0	234	48
	Toplam	100	20,6	178	36,6	115	23,7	54	11,1	39	8,0	486	100

Öğrencilerin duydukları, öğrendikleri veya söyledikleri müzik parçalarını dansa, oyuna, tekerlemeye veya sayıșmaya çevirebilmeleri onların hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını artıracak bir etkiye sahiptir. Bu nedenle çeşitli müzikleri başka anlatım biçimleri ile ifade edebiliyor olmaları öğrenenlerin iç dünyaları hakkında fikir sahibi olmamıza yardımcı olur. Çeşitli müzik türlerinden bir dağarcığa sahip olmaları da onların bu yaratıcılıklarının artmasında etkili olacaktır.

Tablo-14 öğrencilerin “çeşitli müzikleri başka anlatım biçimleri ile ifade edebiliyor olma ve geleneksel ve çağdaş müziklerimizle, uluslar arası ve evrensel müziklerden oluşan uygun bir şarkı dağarcığına sahip olabilme” hedefi ile ilgili anket sonuçlarını göstermektedir. Tabloya göre öğrencilerin %57,2'si hedefe ulaştığını düşünmektedir. Konu ile ilgili fikri olmadığını belirten öğrenci oranı %23,7 olarak görülmekte, %19,1 oranında

da hedefe ulaşılamamaktadır. Hedefe ulaşma başarı oranı %57,2 ile orta seviyededir denilebilir.

301. Öğrencilerin Duyuşsal Alanda İncelenen Hedeflere Ulaşma Düzeyleri İle İlgili Anket Bulguları

“Bilgi ve beceriyi edinme ona başvurmayı gerektirir ve bunlar okul veya başka bir yerde edinilebilir. Fakat öğrenci bilgiye gitmez, onu kullanmak istemezse boşuna zaman harcanmış olur” (TEKİNDAL, 2004, s.110). Duyuşsal alan ilgi, tutum, güdülenmişlik, değer verme, sevgi, saygı gibi duygusal alanlarla ilgili öğrenmelerin yapıldığı alandır. Çalışma sırasında uygulanan ankette duyuşsal alanda incelenen 15 adet hedefe öğrencilerin ulaşma düzeyi ile ilgili veriler ve analizleri tablolar halinde aşağıda görülmektedir.

Tablo : 15

Öğrencilerin Müzik Eserini Müziksel Örgü, Doku ve Üslup Farklarını Gözeterek Dinleyebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
15.Müzik eserini müziksel örgü, doku ve üslup farklarını gözeterek dinleyebiliyorum	Kız	75	29,8	76	30,2	63	25,0	22	8,7	16	6,3	252	52
	Erkek	45	19,1	72	30,6	60	25,5	32	13,6	26	11,1	235	48
	Toplam	120	24,6	148	30,4	123	25,3	54	11,1	42	8,6	487	100

Bilişsel alandaki hedeflerin incelenmesi sırasında örgü, doku, üslup farklarını gözeterek müzik parçalarının öğrenilmesinin o eserin yapısının anlaşılması açısından önemli olduğu belirtilmişti. Öğrencilerin bu davranışı severek, isteyerek yapmaları ve dinledikleri ya da öğrendikleri müzik parçalarında da aynı duyarlılıkla eserin yapısını düşünmeleri ve fark etmeleri onların müzikal yönden geliştiklerinin göstergesidir.

Hedefe ulaşma düzeyi Tablo-15'te şu şekilde saptanmıştır. Öğrencilerin %55'i hedefe ulaşmakta, %25,3'ü konu ile ilgili fikre sahip değil, %19,7' si kavrayamamıştır. Bu hedef için de %55 oranı ile orta düzeyde hedefe ulaşılabilir denilebilir.

Tablo : 16

Öğrencilerin Çevremdeki Uygun Müzik Etkinliklerine Katılabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
16.Çevremdeki uygun müzik etkinliklerine katılabiliyorum.	Kız	106	42,1	74	29,4	29	11,5	28	11,1	15	6,0	252	52
	Erkek	73	31,2	54	23,1	46	19,7	28	12,0	33	14,1	234	48
	Toplam	179	36,8	128	26,3	75	15,4	56	11,5	48	9,9	486	100

Okulda verilmekte olan müzik eğitimi ile öğrencilerin müzik yardımı ile kendilerini ifade edebilmeleri, toplumsallaşmalarına yardımcı olmak hedeflenir. Bu amaçla öğrencilerin çevrelerindeki kendilerine uygun müzikal etkinliklere katılabilmeleri bu amaca ulaşılabilirliğini gösterir.

Tablo-16'ya göre anketin uygulandığı öğrencilerin bu hedefe ne kadar ulaşabildikleri söylenebilir. Buna göre öğrencilerin %63,1'i konuyu kavramış, %15,4'ü fikri olmadığı yönünde görüş bildirmiş ve %21,4'ü konuyu kavrayamamıştır. Buna göre hedefe ulaşma başarı oranı %63,1 oranı ile "orta düzeyde" olarak tespit edilmiştir.

Müziği oluşturan temel öğeleri bilinmesi müzik eserinin içeriğinin ve anlamının anlaşılabilir dinlenmesini sağlamaktadır. Müzik derslerinde müziği oluşturan temel öğeler öğrencilere kavratılmaya çalışılır. Konunun kavranılması öğrencinin hayatı içerisinde dinlediği veya müzik yaptığı zamanlarda bu temel öğelere daha dikkat ederek ve özen göstererek müziği algılamasına yol açar. Yapılan anket sonucunda öğrencilere bu konuda özen gösterip göstermedikleri sorulmuş alınan cevaplarda %73,4 oranında öğrencinin bu özeni gösterecek kadar konuyu kavradıkları, %14,2 oranında öğrencinin konuya ait fikrinin olmadığı ve %12,4 oranında öğrencinin ise konuyu kavrayamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu verilere bakarak konuyu anlaşılma başarısı %73,4 ile “iyi düzeyde” başarılı bulunmuştur.

Tablo : 19

Öğrencilerin İnsan Sesleri ve Çalgı Topluluklarıyla Yapılan Müziklerden Hoşlanabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
19. İnsan sesleri ve çalgı topluluklarıyla yapılan müziklerden hoşlanmıyorum.	Kız	170	67,5	49	19,4	14	5,6	11	4,4	8	3,2	252	52
	Erkek	125	53,2	61	26,0	27	11,5	10	4,3	12	5,1	235	48
	Toplam	295	60,6	110	22,6	41	8,4	21	4,3	20	4,1	487	100

İnsan doğası gereği müzikten hoşlanır. Müziği sevmeyen veya dinleyip zevk almayan insan sayısı çok azdır. Bireylerin müzikal zevklerini artırmak, onların beğeni düzeylerini yukarılara çekerek daha verimli ve aktif birer dinleyici konumuna getirebilmek ve insan sesi ve çalgı toplulukları ile yapılan müziklerden hoşlanmalarını sağlamak gerekmektedir. Bunun için yapılacak uygun dinletiler yardımı ile müziğe karşı ilgisiz olan öğrencilerde bile müzikal gelişim ve beğeni düzeyi oluşturulabilir. İyi sesi kötüsünden ayırt edebilmek, eğitilmiş olanın eğitimsiz olandan farklı olduğunu düşünebilmek sadece müzikal anlamda değil medeni hayatın gelişmesi açısından da bireylerde gelişme sağlayacaktır. Tablo- 19 yapılan anket sonucunda öğrencilerin “insan sesleri ve çalgı toplulukları ile yapılan

müziklerden hoşlanabilme” hedefine ulaşma düzeylerini göstermektedir. Buna göre öğrencilerin %83,2’si gibi büyük bir çoğunluğu hedefe ulaşmaktadır. %8,4’ünün fikri yokken, %8,1’i hedefe ulaşmamaktadır. Yine tablo verilerine bakarak konu ile ilgili hedefe ulaşma düzeyinde “başarılı” olduğu söylenebilir.

Tablo : 20

Öğrencilerin Arkadaşlarıyla Birlikte Müzik Yapmaya İstekli Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
20.Arkadaşlarımla birlikte müzik yapmaya istekliyim.	Kız	147	58,3	50	19,8	28	11,1	15	6,0	12	4,8	252	52
	Erkek	82	35,0	53	22,6	47	20,1	23	9,8	29	12,4	234	48
	Toplam	229	47,1	103	21,2	75	15,4	38	7,8	41	8,4	486	100

Toplu müzik etkinliklerine katılmak bireylerde sosyal cesareti artıran bir etkiye sahiptir. Bireyler bu tür müzik etkinlikleri ile kendi yetenek ve gelişimlerinin sınırlarını keşfederler. Topluluk olarak aynı şeylerden keyif almanın hazzını yaşarlar. Aynı anda aynı davranışlarda bulunmak ortak bir hedefe doğru aynı şevkle gitmeyi öğrenirler. Bu da toplumsal birlikteliği olumlu yönde etkiler.

Tablo-20 deki bulgulara bakarak öğrencilerin %68,3’ünün hedefe ulaştığı, %15,4’ünün konu ile ilgili fikrinin olmadığı ve %16,2’sinin ise hedefe ulaşamadıkları tespit edilmiştir. Bu veriler ışığında hedefe ulaşma oranı “orta düzeyde” olarak değerlendirilebilir.

Tablo : 21

Öğrencilerin Sesimle ve Çalgıyla Çeşitli Yaratıcı Çalışmalar Yapmaya İstekli Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
21. Sesimle ve çalgıyla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapmaya istekliyim.	Kız	106	42,1	63	25,0	45	17,9	14	5,6	24	9,5	252	52
	Erkek	75	32,2	48	20,6	49	21,0	32	13,7	29	12,4	233	48
	Toplam	181	37,3	111	22,9	94	19,4	46	9,5	53	10,9	485	100

Müzikte yaratıcı çalışmalar yapmak öğrencide hayal gücünü artırır. Yeteneklerini geliştirir. Yaratıcı çalışmalardan kasıt kendisine ait ezgiler veya ezgicikler oluşturmasıdır. Bunu çalgısı ile veya sesi ile gerçekleştirmesi mümkündür. Yaratıcı çalışmalar için öğretmenlerin öğrencilerini teşvik etmeleri onları yüreklendirerek bu çalışmalarını sağlamaları gerekir. Hayal gücü gelişmiş bireyler hayatın tüm alanlarında bu yetilerini kullanarak daha başarılı bireyler olabilirler.

Tablo-21 incelendiği zaman öğrencilerin %60,2'si konuyu kavrarken, %19,4'ünün konu ile ilgili fikirleri yoktur. Bununla birlikte %20,4 oranında öğrencinin konuyu kavrayamadıkları tespit edilmiştir. Bu verilere göre “sesi ve çalgısı ile çeşitli yaratıcı çalışmalar yapabilmeye istekli olabilme” hedefine öğrencilerin ulaşma düzeyi “orta düzeyde” olarak belirlenmiştir.

Bireylerin hayatlarında çeşitli türlerdeki müzikleri dinlemeleri onların dünya ile ilgili ufuklarını genişletir. Diğer kültürler ile ilgili fikir sahibi olmalarına ve genel kültürlerini artırmaya yardımcı olur. Tek düze müzik dinlemek bireyleri monotonluğa iter. O nedenle çeşitli müzikleri dinlemek gerekmektedir. Öğrencilerin bu hedefe ulaşma düzeyleri Tablo-23 de görülmektedir. Tabloya göre %85,8 oranında öğrenci hedefe ulaşabilmektedir. Fikri olmayan öğrenci oranı %6,8 ve konuyu anlayamayan öğrenci oranı ise %7,4 olarak saptanmıştır. Buna göre hedefe ulaşma düzeyi “başarılı” olarak saptanmıştır.

Tablo : 24

Öğrencilerin Türk Müziğinin Temel Yapısını ve Tarihsel Gelişimini Anlamaya İstekli Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
24.Türk müziğinin temel yapısını ve tarihsel gelişimini anlamaya istekliyim	Kız	96	38,1	80	31,7	44	17,5	16	6,3	16	6,3	252	52
	Erkek	80	34,2	60	25,6	55	23,5	15	6,4	24	10,3	234	48
	Toplam	176	36,2	140	28,8	99	20,4	31	6,4	40	8,2	486	100

Geçmişimizi bilmek bugünümüze ışık tutarak yarınımızı bulmamıza yardımcı olur. O nedenle öğrencilerin Türk müziğinin tarihsel gelişimini ve genel yapısını anlamaya istekli olabilmesi öğrenmenin gerçekleşebilmesi açısından önem taşımaktadır. Çünkü bu istek olmazsa öğrencilerde öğrenme gerçekleşmesi mümkün olamaz. Tablo-24’e baktığımız zaman öğrencilerin %65’i bu isteğe sahiptir. Yine öğrencilerin %20,477’nün konu ile ilgili temel bir fikirleri bulunmamaktadır. %14,6’sı ise konuyu kavrayamamıştır. Tablo-24’e bakarak bu hedefe ulaşmadaki başarı “orta düzeydedir” denilebilir.

Tablo : 25

Öğrencilerin Belli Başlı Müzik Kurumları ve Müzik Mesleklerini Tanımaya İhtiyaç Duyuyor Olma Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
25. Belli başlı müzik kurumları ve müzik mesleklerini tanımaya ihtiyaç duyuyorum.	Kız	81	32,1	86	34,1	45	17,9	20	7,9	20	7,9	252	52
	Erkek	58	24,7	61	26,0	53	22,6	31	13,2	32	13,6	235	48
	Toplam	139	28,5	147	30,2	98	20,1	51	10,5	52	10,7	487	100

Öğrencilerin ileriki yaşamlarını yapılandırabilmeleri ve yetenekleri doğrultusunda meslekler seçebilmeleri açısından her alanda olduğu gibi müzikle ilgili meslekleri ve belli başlı müzik kurumlarını tanımaları gerekmektedir. Tablo-26 bu hedefe öğrencilerin ne oranda ulaşmakta olduklarını anlamamıza yardımcı olacak verileri göstermektedir. Tabloya göre öğrencilerin %58,7'si bu hedefe ulaşmakta, %21,2'si ise ulaşmamaktadır. %20,1 oranında bir grup öğrencinin ise konu ile ilgili fikirleri yoktur. Hedefe ulaşma düzeyi "orta düzeyde" olarak tespit edilmiştir.

Tablo : 26

Öğrencilerin Türk Devlet ve Toplulukları ile Çeşitli Ülke Müziklerinden Belli Başlı Örnekleri Öğrenmeye İstekli Olabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
26. Türk devlet ve toplulukları ile çeşitli ülke müziklerinden belli başlı örnekleri öğrenmeye istekliyim	Kız	93	36,8	81	32,0	44	17,4	21	8,3	14	5,5	253	52
	Erkek	73	31,1	63	26,8	50	21,3	23	9,8	26	11,1	235	48
	Toplam	166	34,0	144	29,5	94	19,3	44	9,0	40	8,2	488	100

Öğrencilerin genel kültürlerini artırmak açısından dünyada mevcut bulunan Türk devletlerinin müziklerini tanımalarını sağlamak ve çeşitli ülkelerin müziklerinin belli başlı örneklerini öğrenmelerini sağlamak önem taşımaktadır. Öğrencilerin %63,5' bu isteğe sahip iken %17,2'sinde bu istek bulunmamaktadır. %19,3 oranında öğrencide ise konu ile ilgili fikir oluşmamıştır. Buna göre hedef e ulaşabilme oranı “orta düzeyde” olarak tespit edilmiştir.

Tablo : 27

Öğrencilerin Atatürk'ün Sanat Ve Müzik Hakkındaki Görüşlerini Benimseyebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız Ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
27. Atatürk' ün sanat ve müzik hakkındaki görüşlerini benimseyebildim	Kız	125	48,8	88	34,4	29	11,3	8	3,1	6	2,3	256	52
	Erkek	88	37,6	82	35,0	39	16,7	13	5,6	12	5,1	234	48
	Toplam	213	43,5	170	34,7	68	13,9	21	4,3	18	3,7	490	100

Cumhuriyetimizin kurucusu, önderimiz Atatürk'ün her konuda olduğu gibi müzikle ve sanatla ilgili fikirlerini öğrenmek gerekmektedir. Çünkü Atatürk bir ulusun gelişebilmesi için öz kültürüne sahip çıkarak çağdaşlaşması gerekliliği üzerinde durmuş ve ulusal kimliğimize, dolayısı ile kültürümüzün en önemli ışığı müziğimize çok önem vermiş ve sözlerinde bunların nedenlerini de açıklamıştır. Öğrencilerin bu görüşleri öğrenmeleri, kültürümüzün önemini öğrenmeleri yönünden önem taşımaktadır.

Tablo-27 “Atatürk'ün sanat ve müzikle ilgili görüşlerini benimseyebilme”amacına ulaşılma düzeyini yansıtan anket verilerini göstermektedir. Buna göre öğrencilerin %78,2'si konuyu kavrayarak bu görüşleri benimsemiştir. Hedefe ulaşamadığını belirten %13,9 öğrenci vardır. Bunun yanı sıra %8 öğrenci de konu ile ilgili fikir oluşturamamış oldukları yönünde işaretleme yapmışlardır. Buna göre hedefe ulaşma başarı oranı “iyi düzeyde” olarak belirlenmiştir.

Tablo : 28

Öğrencilerin Müzik Teknolojisinin Günümüzdeki Uygulamalarına İlgili Duyuyor Olma Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
28.Müzik teknolojisinin günümüzdeki uygulamalarına ilgi duyuyorum.	Kız	126	49,2	80	31,3	34	13,3	13	5,1	3	1,2	256	52
	Erkek	86	36,6	86	36,6	29	12,3	22	9,4	12	5,1	235	48
	Toplam	212	43,2	166	33,8	63	12,8	35	7,1	15	3,1	491	100

Günümüz dünyası hızla gelişen teknolojik yenilikler yaşamaktadır. Öğrencilerimizin bu gelişmelerin ve modern dünyanın yaşadığı gelişmelerin gerisinde kalmamalarını sağlamak ve teknolojik gelişimlerine yardımcı olarak geleceğimiz olan çocuklarımızın çağı yakalamasına olanak sağlayabilmek amacıyla teknolojik araçları kullanmalarına ve tanımalarına olanak tanımak gerekmektedir. Bu nedenle kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öncelikle öğrencilerde istek uyandırarak meraklanmalarını sağlamak gerekmektedir. Teknolojinin müzikte kullanım araçları pek çok kolaylık kazandırmaktadır. Bu konuya genç nesil zaten oldukça merakla ilgi duymaktadır. Onların ilgisini uyandırabilmek ve bu konuda bilinçlenmelerini sağlamak gerekmektedir.

Tablo-28 incelendiği zaman öğrencilerin %77'si konuya ilgi duymaktadır. Konu ile ilgili fikri olmadığını belirten %12,8 öğrenciye ek olarak %10,2 oranında öğrencinin de konuyu kavrayamadıkları tablo-28 verilerinden tespit edilmiştir. Bu hedefe ulaşma başarı oranı "iyi düzeyde" olarak tespit edilmiştir.

Tablo : 29

Öğrencilerin Müziği Yaşamının Ayrılmaz Bir Parçası Haline Getirebilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyor		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
29.Müziği yaşamının ayrılmaz bir parçası haline getirdim.	Kız	120	46,9	72	28,1	30	11,7	22	8,6	12	4,7	256	52
	Erkek	73	31,1	57	24,3	53	22,6	30	12,8	22	9,4	235	48
	Toplam	193	39,3	129	26,3	83	16,9	52	10,6	34	6,9	491	100

Müzik doğası itibarı ile yaşamın vazgeçilmez bir parçası durumundadır. Hayatın her kademesinde her duygu halinde müziği görebilmekteyiz. Bireylerde bilinçli olarak müzikal zevkin oluşturularak müziğin yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmesini sağlamak daha bilinçli bireyler yetiştirmek açısından önemlidir.

Tablo-29 'a ait verilere göre anketimize katılan öğrencilerin %65,6'sı müziği hayatının vazgeçilmez bir ögesi haline getirerek hedefe ulaştığı yönündeki anket maddesini işaretlemiştir. Buna karşılık %17,5'i hedefe ulaşamadıkları, %16,9'u ise konu ile ilgili fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir. tablodan hareketle hedefe ulaşabilme başarı oranı %65,6 ile "orta düzeydedir" denilebilir.

302. Öğrencilerin, Devinişsel (Psiko-motor) Alanda İncelenen Hedeflere Ulaşma Düzeyi ile İlgili Anket Bulguları

Öğrenilmiş becerilerin kodlandığı ve kişinin kaslarını, vücut organlarından bir ya da bir kaçını veya tümünü kullanarak öğrenmiş olduğu davranışları uygulamasını içerir (SÖNMEZ, 2001, s.92). Bu alanın davranışlarının duyuşsal yönü olmakla birlikte bilişsel ve işlemsel yönü ağır basan iki boyutu vardır (TEKİNDAL, 2004, s.126). Müzik eğitiminde psiko-motor hedeflere ulaşılması ayrı bir önem taşımaktadır. Eğitim sürecinde bilişsel ve duyuşsal etkinlikler kadar devinişsel etkinlikler de ağırlık taşımaktadır. İlköğretimde şarkı öğretimi genel müzik eğitiminin ve öğretiminin başlıca boyutlarından birisidir (UÇAN,1999, s.48). Şarkı öğretimi yapılırken bir takım temel müziksel

davranışlar kazandırılır. Bunlar: Şarkı söyleme, şarkı dinleme, şarkı çalma, şarkı işleme-çalışma, şarkı inceleme- eleştirme, şarkı doğaçlama- besteleme davranışlarını içerir (UÇAN; 1999, s.49). Bu davranışlardan şarkı söyleme ve çalma devinişsel alanla ilgili öğrenmeleri kapsar.

Çalışmamız sırasında düzenlenen ankette öğrencilerin devinişsel alanla ilgili hedeflere ulaşma düzeylerini tespit etmek amacı ile bu alanda belirlenmiş olan 10 adet hedef öğrencilere yöneltilmiş ve toplanan veriler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo : 30

Öğrencilerin Ses Değişim ve Gelişim Döneminde Sesini Bilinçli ve Sağlıklı Kullanabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
30. Ses değişim ve gelişim döneminde sesimi bilinçli ve sağlıklı kullanabiliyorum.	Kız	88	34,4	83	32,4	56	21,9	23	9,0	6	2,3	256	52
	Erkek	50	21,4	91	38,9	48	20,5	25	107	20	8,5	234	48
	Toplam	138	28,2	174	35,5	104	21,2	48	9,8	26	5,3	490	100

Sesin çocukluktan gençliğe geçişte yaşadığı hızlı gelişme ve değişme dönemine “mutasyon” denir (AKKAŞ, 2001, s.36). Mutasyon dönemi kızlarda 11-13, erkeklerde 12-14 yaşları arasında görülür ve ses kalınlaşarak pürüzlü bir hal alır. Erkeklerde genellikle ses kalınlaşması görülür. Mutasyon döneminde ses sağlığının korunması çok önem kazanmaktadır. Çok yüksek sesle konuşulmaması, bağırılmaması, yüksek perdelerden şarkı söylenmemesi, çok soğuk ve sıcak yiyeceklerden uzak durulması sesin sağlığının korunması ve daha sonra meydana gelebilecek ses teli rahatsızlıklarının önlenmesi açısından çok önem taşır. Bu nedenle öğrencilerin ses değişim ve gelişim döneminde seslerini bilinçli ve sağlıklı kullanmaları gerekmektedir.

Yaptığımız ankette öğrencilere yönelttiğimiz hedeflerden bir tanesi olan “Ses değişim ve gelişim döneminde sesimi bilinçli ve sağlıklı kullanabilme” ile ilgili verilere ait

dağılımlar görülmektedir. Bu veri dağılımlarına göre öğrencilerin %63,7 oranında bir grup konunun önemini kavrayarak hedefe ulaşmıştır. Ancak %21,2'si konu ile ilgili fikre sahip değilken, %15,1' i ise konuyu kavrayamamıştır. Bu verilere bakarak hedefe ulaşma başarı oranını “orta düzeyde” olarak ifade edebiliriz.

Tablo : 31

Öğrencilerin Müzik Yaparken Sesini Doğru, Temiz ve Etkili Kullanabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
31. Müzik yaparken sesimi doğru, temiz ve etkili kullanabiliyorum	Kız	83	32,4	84	32,8	51	19,9	26	10,2	12	4,7	256	52
	Erkek	61	26,1	70	29,9	42	17,9	38	16,2	23	9,8	234	48
	Toplam	144	29,4	154	31,4	93	19,0	64	13,1	35	7,1	490	100

Şarkı söylerken sesin doğru ve temiz bir şekilde kullanılması gerekmektedir. buradaki sesin doğru ve temiz kullanılmasından kasıt şarkının veya müzik parçasının seslerini doğru çıkartmaktır. Buna örnek olarak parçada geçmekte olan “mi” notasını başak bir sesle çıkarmak demek o sesin doğru ve temiz çıkmadığını entonasyon problemi olduğunu gösterir. Parçanın kendi sesleri ile net ve doğru olarak söylenmesi kulağın doğru ve düzgün seslere alıştırılması ve bu yönde çalıştırılması ile mümkün olmaktadır. Ayrıca doğru nefes ve ses çalışmalarının yaptırılması gereklidir. Böylece ses doğru, temiz ve etkili çıkabilecek uygulanan müzik parçası istenilen etkiyi dinleyenlerde gösterebilecektir.

Tablo-31 de öğrencilerin “müzik yaparken seslerini doğru, temiz ve etkili kullanabilme” hedefine ulaşma düzeyleri incelenmektedir. Tabloya göre anketimize katılanların %60,8'i hedefe ulaştığı, %20,2'si ile ulaşamadığı yönünde görüş belirtirken, %19'u ise hedef ile ilgili herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. tablo-31 deki verilere dayanarak hedefe ulaşabilme başarı oranı %60,8 ile “orta düzeyde” olarak saptanmıştır.

Tablo : 32

Öğrencilerin Düzeyine Uygun Şarkıları Doğru, Temiz ve Anlamlı Söyleyebiliyor Olma Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
32. Düzeyime uygun şarkıları doğru, temiz ve anlamlı söyleyebiliyorum	Kız	110	43,0	78	30,5	44	17,2	17	6,6	7	2,7	256	52
	Erkek	63	26,9	83	35,5	37	15,8	25	10,7	26	11,1	234	48
	Toplam	137	35,3	161	32,9	81	16,5	42	8,6	33	6,7	490	100

Öğrencilerin düzeylerine uygun şarkıları doğru, temiz ve anlamlı söyleyebilmeleri onların müzikal zevklerini ve beğeni düzeylerini artırdığı için önem taşır. Entonasyon problemi olmadan bir şarkının seslendirilmesi öğrencide motivasyonu artırır. Söylediği şarkıyı güzel seslerle söyleyen öğrenciler müzik dersine daha istekli katılacaklardır.

Öğrencilerin %68,2'si düzeyine uygun şarkıları doğru, temiz ve anlamlı söyleyebilme hedefine ulaşırken, %15,3 oranında öğrenci hedefe ulaşamadığını düşünmekte ve %16,5 oranında öğrenci ise hedef ile ilgili fikre sahip olmadığını belirtmektedir (tablo-32).

Tablo : 33

Öğrencilerin Düzeyine Uygun Müzikleri Çalgıyla Doğru, Temiz ve Anlamlı Çalabiliyor Olma Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
33. Düzeyime uygun müzikleri çalgıyla doğru, temiz ve anlamlı çalabiliyorum.	Kız	62	24,3	78	30,6	61	23,9	25	9,8	29	11,4	255	52
	Erkek	47	20,0	58	24,7	49	20,9	47	20,0	34	14,5	235	48
	Toplam	109	22,2	136	27,8	110	22,4	72	14,7	63	12,9	490	100

“Çalgı eğitimi yoluyla öğrenci yeteneğini geliştirebilecek, müzikle ilgili bilgilerini zenginleştirebilecek, müzik beğenisini yüksek bir düzeye çıkarmaya çalışacaktır” (TANRIVERDİ, 1995, s.15). Bununla birlikte çalgı eğitimi çalışmaları ile düzeyine uygun şarkıları daha doğru ve temiz seslerle çalabileceklerdir. Bu yönü ile şarkıları daha iyi ve daha doğru çalabilen öğrencide müzikal zevk gelişecek, beğeni düzeyi yükselecektir. Gerek bilişsel, gerek duyuşsal ve devinişsel alanlardaki öğrenmelerin hepsini kapsayan çalgı eğitimi ile öğrencilerde pek çok müziksel hedefe ulaşılabilir.

Yapmış olduğumuz çalışma kapsamında öğrencilere yöneltilen hedeflerden bir tanesi olan “düzeyine uygun müzikleri çalgısı ile doğru, temiz ve anlamlı çalabiliyor olma” ile ilgili elde edilen veriler Tablo-33’de görüldüğü gibidir. Yapılan analizler sonucunda bu hedef ile ilgili olarak öğrencilerin ancak %50’si hedefe ulaşmaktadır. Bununla birlikte fikri olmayan öğrenci oranı %22,4 ve konuyu kavrayamayıp hedefe ulaşamadığını düşünene öğrenci oranı ise %27,6’dır. Bu hedefe ulaşılma başarı düzeyi “orta düzeyde” olarak ifade edilebilir.

Tablo : 34

Öğrencilerin Sesiyle ve Çalgısıyla Uygun Müzik Topluluklarına Katılabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
34. Sesimle ve çalgımla uygun müzik topluluklarına katılabiliyorum.	Kız	77	30,1	66	25,8	48	18,8	30	11,7	35	13,7	256	52
	Erkek	40	17,0	53	22,6	62	26,4	34	14,5	46	19,6	235	48
	Toplam	117	23,8	119	24,2	110	22,4	64	13,0	81	16,5	491	100

Müzikal zevki artırabilmenin ve öğrencilerin müzik yapma isteğinin artırabilmenin en etkili yollarından bir tanesi öğrencilerin çalgısı veya sesi ile uygun müzik topluluklarına katılarak çalışmasıdır. Koro çalışmalarına veya orkestra çalışmalarına katılan öğrenciler müzik derslerine daha zevkli ve verimli katılmakta oldukları öğretmen mülakatlarından da saptanmıştır. Öğrencilerin gerek müzikalite ve gerekse repertuar yönünden zenginleşmesini

sağlayan bu tür topluluklara katılmaları müzikal beğeni ve gelişimlerini olumlu yönde geliştirmektedir.

Tablo-34 öğrencilerin bu hedefe ne ölçüde ulaşabildiklerini göstermektedir. Tabloya göre öğrencilerin yalnızca %48'i hedefe ulaşabildiğini düşünmektedir. Buna karşılık %27,6'sı hedefe ulaşamazken yine %27,6'sının ise konu ile ilgili fikri bulunmamaktadır. Hedefe ulaşabilme başarı oranı “düşük” bulunmuştur.

Tablo : 35

Öğrencilerin Çeşitli Müzikleri Hız ve Gürlük Özelliklerine Göre Söyleyebilme veya Çalabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
35.Çeşitli müzikleri hız ve gürlük özelliklerine göre söyleyebiliyor veya çalabiliyorum.	Kız	57	22,3	87	34,0	62	24,2	27	10,5	23	9,0	256	52
	Erkek	39	16,7	65	27,8	50	21,4	45	19,2	35	15,0	234	48
	Toplam	96	19,6	152	31,0	112	22,9	72	14,7	58	11,8	490	100

Her müzik eserinin bir bestelenme tarzı ve karakteristik özellikleri vardır. Şarkının anlamını pekiştirebilmek için belirtilmiş olan hız ve gürlük terimlerinin özelliklerine dikkat etmek gerekmektedir. Örneğin duygusal bir tarzda bestelenmiş olan bir eseri hızlı ve gür söylemek o eserin karakteristik özelliğini bozar. Eserin ruhundan ve anlamından uzaklaşılmasına, bambaşka bir kimliğe bürünmesine neden olur.

Tablo-35 bu özelliği dolayısı ile müzik eğitiminde önem taşıyan çeşitli müzikleri hız ve gürlük özelliklerine göre söyleyebilme hedefine öğrencilerimizin ne ölçüde ulaşabildiğini göstermektedir. Tabloya göre öğrencilerin %50,6'sının hedefe ulaşmış, %26,5'inin ulaşamamış oldukları ve %22,9 oranında bir kesimin de konu ile ilgili fikre sahip olmadıkları görülmüştür. Bu hedefe ulaşma başarı oranı %50 ile “orta düzeydedir” denilebilir.

Tablo : 36

Öğrencilerin Müzik Eserlerini Biçimsel Yapısına Uygun Söyleyebilme veya Çalabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
36.Müzik eserlerini biçimsel yapısına uygun söyleyebiliyor veya çalabiliyorum.	Kız	61	23,8	83	32,4	66	25,8	24	9,4	22	8,6	256	52
	Erkek	48	20,5	64	27,4	56	23,9	41	17,5	25	10,7	234	48
	Toplam	109	22,2	147	30,0	122	24,9	65	13,3	47	9,6	490	100

Müzik eserlerinin biçimsel yapılarını çözümleyebilmenin önemi tablo-5'te açıklanmıştır. Buradan hareketle öğrencilerin çalıştıkları müzik eserinin özelliklerini anlayıp kavrayabilmeleri biçimsel yapıyı çözümleyebilmeleri ile yakın ilişkilidir.

Tablo-36 öğrencilerin müzik eserlerini biçimsel yapısına uygun söyleyebilme veya çalabilme amacına ulaşma düzeyleri ile ilgilidir. Tablo-36'ya bakarak öğrencilerin %52,2'si belirtilen hedefe ulaşmaktadır. Ancak bununla birlikte %22,9 oranında öğrenci hedefe ulaşamazken, %24,9'u ise konu ile ilgili fikre sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. bu verilere dayanarak bu hedefe ulaşma başarı düzeyi "orta düzeyde" olarak belirlenmiştir.

Tablo : 37

Öğrencilerin Düzeyine Uygun Müzikleri Tonal ve Makamsal Özelliklerine Dikkat Ederek Söyleyebilme veya Çalabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
37.Düzeyime uygun müzikleri tonal ve makamsal özelliklerine dikkat ederek söyleyebiliyorum veya çalabiliyorum.	Kız	61	23,8	81	31,6	68	26,6	22	8,6	24	9,4	256	52
	Erkek	46	19,6	61	26,0	53	22,6	35	14,9	40	17,0	235	48
	Toplam	107	21,8	142	28,9	121	24,6	57	11,6	64	13,0	491	100

Daha önce Tablo-6’da açıklandığı üzere öğrencilerin düzeylerine uygun müziklerin tonal ve makamsal özelliklerine dikkat ederek söyleyebilme veya çalabilmeleri her tonun yada her makamın özelliklerinin farklı olması dolayısı ile çalma veya söyleme özelliklerinin de değişebileceği anlamına gelir. Öğrencilerin bunlara dikkat ederek çalması, söylemesi önemlidir. Ancak bu şekilde müzik eseri kendi üslubu ve özellikleri anlaşılabilir. Anketimize katılan öğrencilerin bu hedefe ulaşma oranları Tablo-37’de görülmektedir. Anket ile ilgili veriler analiz edildiğinde öğrencilerden ancak %50,7 oranında bir kesim hedefe ulaşabildiği yönünde görüş bildirirken %24,6 oranındaki bir kesim konu ile ilgili fikir geliştiremediklerini, yine %24,6’sı da hedefe ulaşamadıklarını belirtmişlerdir. Tablonun analizi sonucunda hedefe ulaşabilme başarı oranı “orta düzeydedir” denilebilir.

Tablo : 38

Öğrencilerin Çeşitli Müzik Yapma Araçlarını Doğru Kullanabiliyorum Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
38.Çeşitli müzik yapma araçlarını doğru kullanabiliyorum.	Kız	56	21,9	77	30,1	63	24,6	24	9,4	36	14,1	256	52
	Erkek	54	23,2	63	27,0	53	22,7	33	14,2	30	12,9	233	48
	Toplam	110	22,5	140	28,6	116	23,7	57	11,7	66	13,5	489	100

Müzik yapmanın çeşitli yolları vardır. Sesle yapılabileceği gibi çeşitli enstrümanlar kullanarak da müzik yapılmaktadır. Çeşitli müzik yapma araçlarını kullanarak müzik yapmak öğrencilerdeki müzikal özgüveni artırarak müzik yapmayı daha verimli ve etkili bir hali getirir. Birlikte veya yalnız başlarına öğrencilerin çeşitli araçları kullanarak müzik yapmaları müzik dersini de daha etkin duruma getirecektir.

Tablo-38’e bakarak öğrencilerin bu hedefe ne ölçüde ulaşabildikleri incelendiği zaman elde edilen sonuçlar şu şekildedir: Öğrencilerin %51,1’i konuyu kavrayarak hedefe ulaşabilmiş, %25,2’si hedefe ulaşamamış ve %25,2’si herhangi bir fikir oluşturamamıştır. Bu verilere bakarak bu hedefe ulaşabilme başarı durumu “orta düzeyde” olarak belirtilebilir.

Tablo : 39

Öğrencilerin Sesiyle, Çalgısıyla Çeşitli Yaratıcı Çalışmalar Yapabilme Amacına Ulaşma Düzeylerinin, Kız ve Erkek Öğrencilere Göre Durumu

Amaç	Cinsiyet	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
39.Sesimle, çalgıyla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapabiliyorum.	Kız	62	24,2	68	26,6	71	27,7	27	10,5	28	10,9	256	52
	Erkek	52	22,1	57	24,3	47	20,0	34	14,5	45	19,1	235	48
	Toplam	114	23,2	125	25,5	118	24,0	61	12,4	73	14,9	491	100

Daha önce tablo-21’de müzikte yaratıcı çalışmalar yapmanın önemi üzerinde durulmuştu. Bireyde hayal gücünü artırarak yaratıcılığını geliştirdiği ve özgüveni artırmaya yardımcı olduğu belirtilmişti. Tablo-39’a bakıldığı zamanda öğrencilerin sesi ve çalgısı ile yaratıcı çalışma yapabilme hedefine ne ölçüde ulaşabildikleri araştırılmış veriler analiz edilerek sonuçlar çıkarılmıştır. Bu sonuçlara göre: öğrencilerin yalnızca %48,7’sinin bu anlamda çalışmalar yapabilmekte olduğu, %25,2’sinin bu çalışmalarını yapamadığı ve %23,7 oranında öğrencinin ise konu ile ilgili fikri olmadığı saptanmıştır. Bu verilere bakarak hedefe ulaşabilme başarı oranı %48,7 ile “düşük düzeyde” olarak saptanmıştır.

31. Öğretmen Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular

Çalışma sırasında öğrencilere uygulanan ankete ek olarak; müzik öğretiminin genel amaçlarına ulaşma düzeyi hakkında öğretmen görüşlerini tespit etmek amacı ile değişik okullardan şans (random sampling) yoluyla seçilmiş olan 22 müzik öğretmeni ile öğretim programında belirlenmiş bulunan bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlara ait hedeflerin hepsinden örnekler içeren rastgele yöntemle seçilmiş olan 16 tane hedefi içeren ve sözlü olarak gerçekleştirilmiş bir yarı yapılandırılmış mülakat uygulanmıştır. Bu mülakata ait veriler aşağıdaki gibi tespit edilmiştir.

310. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Bilişsel Alana Ait Hedeflere Ulaşma Düzeyleri İle İlgili Düşüncelerine Ait Bulgular

Öğretmenlere sizce öğrencileriniz sanat ve müziğin insan ve toplum hayatındaki önemini kavrayabiliyorlar mı? Diye sorulmuştur. 12 (%55) öğretmen bu soruya evet demişlerdir. **Ceren** öğretmen bu konuda “*Sene başında bu konuları konuşuyoruz. Sinema, tiyatro ve konserler ile ilgili örnekler vererek konuyu anlattıyorum. O nedenle anlıyorlar çok ilgilerini çekiyor*” demiştir. **Meltem** öğretmen ise “*konuyu anlıyorlar ancak müfredatta bu konuya çok zaman ve yer ayrılmış sürekli aynı şeyler tekrarlanıp duruyor. Bu konuya bu kadar çok yer verilmesi yerine öğrencilerin anlamakta zorlandıkları diğer konulara zaman ayrılmalı diye düşünüyorum*” diyerek fikrini söylemiştir. Yine bu konuda **Seher** öğretmen “*evet anlıyorlar çünkü öğrencilerin sanata bakış açılarını değiştirebilmek adına çok çaba sarf ediyorum. Öğrencilerim de o nedenle konuyu gayet iyi kavryorlar*” şeklinde görüşlerini ortaya koymuştur.

Bununla birlikte 4 (%18) öğretmen hedefe kısmen ulaştığını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Serdil** öğretmen “*okulumuzun çevresi sosyal açıdan yetersiz ve çocukların alt yapıları çok yetersiz o nedenle kısmen ulaşabiliyorum*” derken, **Damla** öğretmen de “*Bu konu zaten konularımızda ilk konumuz. Öğrencilerin bir kısmı kavryor. İlgisiz öğrencilerin kavrayabildiklerini pek düşünmüyorum. Kavrayan kısım ise zaman zaman müzik öğretmeni olmak istediklerini söylüyorlar. Ben de yardımcı olmaya çalışıyorum. Öğrencilerin ilgisi çok önemli o nedenle kısmen ulaştığımı düşünüyorum*” demiştir.

Öğretmenlerden 6’sı (%27) bu hedefe ulaşamadıklarını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Mustafa** öğretmen çalıştığı yöredeki çocukların müzik dersine ve sanata bakış açılarının yetersiz olduğunu belirterek “*bu yörede bu hedefe ulaşabilmek şimdilik zor ama zaman içerisinde düzeleceğini umut ediyorum*” demiştir. Yine aynı paralellikte düşünen **Neslihan** öğretmen de “*Bence buradaki çocukların müzik dersine bakış açıları müziği sadece zaman geçirme dersi olarak görmelerinden ve gülüp eğlenme dersi olarak görmelerinden kaynaklanıyor. Sanatla ilgili herhangi bir şey öğrenmek istemiyorlar bu onlara gereksiz geliyor o nedenle anladıklarını düşünmüyorum*” diyerek görüşlerini belirtmiştir.

Mülakatımızın ilk sorusuna verilen yanıtlara baktığımız zaman öğretmenlerin %55 oranında bir bölümünün (12 öğretmen) bu hedefe ulaşabildiğini görüyoruz. Gerek öğretmenlerimizin içerisinde buldukları olumsuz koşullar gerekse çevre özellikleri itibarı ile müzik dersine öğrencilerin ve ailelerinin gereken önemi vermediğini düşüncülerinden dolayı müzik dersinin bu temel hedefi ile ilgili orta düzeyde bir başarı yakalanmaktadır.

Mülakata katılan öğretmenlere öğrencileriniz müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabiliyorlar mı? Diye sorulmuştur. 9 (%41) öğretmenin bu soruya evet kavrayabiliyorlar dediği tespit edilmiştir. Bu öğretmenlerden **Seher** öğretmen konuları oyunlaştırarak öğrettiğinden bahsetmiş ve “*Örneğin bir ritm konusunu kavratırken popüler müziklerden yola çıkarak anlatıyorum. Bu öğrencilerin çok hoşuna gidiyor. Öğrencilere teori konularında ulaşamadığımı hissedersen tiyatro yaparak anlamalarını sağlamaya çalışıyorum*” demiştir. **Meltem** öğretmen de buna uygun olarak “*öğrencilerim zaten bu konuya ilgililer ben de elimden geleni yapıyorum anlamaları için hep birlikte çaba sarf ediyoruz ben kavradıklarına inanıyorum. Zaten ders değerlendirmelerim sırasında da bunu görebiliyorum*” diye belirtmiştir. Yine **Damla** öğretmen “*öğretmenlikte yıllarınız geçince çocukların hangi konularda daha zorlandıklarını anlayabiliyorsunuz ve onlara konuları öğretirken en verimli hangi tekniklerle anlayabileceklerini biliyorsunuz. Ben artık hangi konuyu hangi yöntemlerle öğreteceğimi bildiğimi düşünüyorum. Konuyu kavradıklarına inanıyorum*” demiştir.

Öğretmenlerden 4’ü (% 18) bu hedefe kısmen ulaşabildiklerini belirtirken **Nilüfer** öğretmen “*ders saatlerimiz az ve öğrencilerimiz ilköğretim birinci kademedeki ciddi bir alt yapı eksikliği ile geliyorlar. Bu nedenle ilgili öğrenciler bu konuyu kavrayabiliyorlar ancak bu derse ilgisi az olan öğrencilerin kavrayabildiklerini pek düşünmüyorum*” demiştir. Yine Serpil ve Ayfer öğretmenler de aynı şekilde görüşlerini iletirken **Ayfer** öğretmen “*öğrencilerin ilgisi çok önemli. Biz 40 dakikalık bir ders saati içerisinde çok şeyler başarmaya çalışıyoruz. Müzik teorisinin zor konularından birisi olan bu konuyu kavratmak zaman istiyor. Bir de öğrencilerin ilgisi az olunca konuyu kavratırken bütün öğrencilere ulaşamayabiliyoruz*” demiştir.

Öğretmenlerden 9'u (%41) ise öğrencilerinin bu konuyu kavrayamadıklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerin verdikleri cevaplardaki ortak nokta yine ders saatlerinin yetersizliği ve öğrenci ilgisizliği olmuştur. Verilen cevaplarda öğretmenler öğrencilerin temel bilgilerden yoksun olduğunu ve bu bilgilerin yerleştirilmesinin çok zaman istediğini belirterek; ailelerin de müzik dersine bakış açılarının müziği bir ders olarak değil de bir dinlenme ve eğlenme dersi olarak gördüğünü ve bu durumun da öğrencilere yansımalarını belirtmişlerdir. Ayrıca çevrede yapılmakta olan müzik etkinliklerinin azlığı nedeni ile öğrencilerin müzikal zevklerinin de yeterince gelişmemiş olduğu belirtilen bir diğer noktadır. Bu öğretmenlerden **Sinan** öğretmen "*Hayır kavrayamıyorlar. Çünkü ilgilenmiyorlar ve konuları ezberlemeye tercih ediyorlar örneğin notaların isimlerini öğrenmek yerine parçaların altlarına notaların isimlerini yazıyorlar bu nedenle en temel bilgi olan notaları öğrenmekte bile problemler yaşıyoruz*" derken, **Aysun** öğretmen de "*okulumuz öğrencilerinin büyük çoğunluğu müzik dersini sadece zaman geçirme dersi olarak görüyorlar. Teori konularında sıkıldıkları için ve anlamak yerine ezberlemeyi tercih ettikleri için en temel bilgileri bile ezberliyorlar ve bu nedenle çok çabuk unutuyorlar*" şeklinde konuşmuştur. **Mustafa** öğretmen bu konuda özellikle ilçelerde problemler yaşandığını ve çoğu öğrenci ve aileleri tarafından müzik dersinin dikkate alınmadığını belirtip "*konular çok yoğun olduğu için biz en temel konulara bazen dönemiyoruz. Bildiklerini varsayarak derse devam etmek zorunda kalıyoruz. Bu nedenle hem öğrenciler yapamadıklarını düşünerek sıkılıyorlar hem de biz hedeflerimize tam olarak ulaşamıyoruz*" demiştir.

"Müzik dersi kendiliğinden sevimli bir derstir. Müzik öğretmenin dersini sevdirmesi ve daha önemlisi kendisinin de sevmesi gerekmektedir. Müzik öğretmenliğini seven, dersinde neyi nasıl öğreteceğini bilerek dersine giren ve bu öğretilerini uygulayan öğretmenin dersini öğrencilerde sever ve müziğe bağlanırlar. Dolayısı ile öncelikle derse ilgiyi çekmek için öncelikle öğretmenin bu konuda ilgili olması gerekmektedir (YÖNETKEN, 1995, s.24).

Öğretmenlere öğrencilerinin düzeylerine uygun müziklerin biçimsel yapısını çözümlene hedefine ulaşıp ulaşamadıkları sorulduğunda öğretmenlerin 4'ü (%18) öğrencilerinin düzeylerine uygun müziklerin biçimsel yapısını çözümlenebildiklerini düşündüklerini söylemişlerdir. Bu konuda **Erdoğan** öğretmen "*Genelde öğrencilerim*

müzik dersine çok ilgili öğrenciler öğrettiğim konular çok ilgilerini çekiyor. Ben de onların anlayabilecekleri seviyede anlatmaya özen gösteriyorum. Müzik dersinde çok başarılı olan öğrencilerimin sayısı fazla o nedenle anladıklarına inanıyorum” derken **Sinan** öğretmen de buna benzer bir şekilde “ *Elbette hepsi için bir genelleme yapamayız yüzde yüzlük bir başarı mümkün olmayabilir, ama ben anladıklarına inanıyorum çünkü anlamaları için çaba harcıyorum. Öğrencilerim de ilgi gösteriyorlar”* demiştir.

5 (%23) öğretmen bu konunun öğrencileri tarafından kısmen anlaşıldığını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Seher** öğretmen “ *Aslında bazen çözümleyemedikleri de oluyor ama ben gayret gösterdiklerini biliyorum ve bu da bana yetiyor. Onların gayret göstermeleri bile bu konuda ilerleme kaydedeceklerinin bir göstergesidir. Ayrıca yaptığım sınavlarda öğrencilerin bir kısmının konuyu anladıklarını fark ediyorum”* demiştir. Yine **Saliha** öğretmen de bu konuda “ *Bir şarkıyı anlattığımız zaman onu anlayabiliyorlar. Ancak sadece ilgili çocuklar bazen benzer parçalarda da bağ kurabiliyorlar. Ne yazık ki bu öğrencilerin sayısı pek fazla değil”* diyerek görüşlerini belirtmiştir.

Öğretmenlerden 13’ü (%59) öğrencilerinin bu konuyu kavrayamadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğu yine ders süresinin azlığını neden olarak göstermiş konuların daha pekiştirilmeden yeni konulara geçmek zorunda kaldıklarını söylemişlerdir. Bu öğretmenlerden **Ecem** öğretmen “*Ders süremiz o kadar yetersiz ki! konulara ayırabildiğimiz zaman yeterli değil üstelik biçimsel yapı çözümleme oldukça güç bir konu o nedenle anlayamıyorlar”* derken **Tuba** öğretmen de “*Öğrenciler bu konuyu kavramakta oldukça güçlük çekiyorlar. Konuları iyice öğretebilmek için süre de yeterli değil. Ayrıca bu programdaki konuların biraz daha basitleştirilmesi gerektiğine inanıyorum. Müzik dersinde amaç bence bütün konuları öğretmek değil öğrencilere kaliteli müzik bilinci vermek ve müzikal bir zevk oluşturmak olmalı”* demiştir. **Ceren** öğretmen de bu çerçevede “*ders kitaplarında konular çok ağır bir şekilde verilmiş. Örnekler bazen çok zor olabiliyor. Öğrencilerin temel kavrama düzeylerinin çok üzerinde”* şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Öğretmenlerin öğrencilerinin düzeylerine uygun müziklerin biçimsel yapısını çözümleyebilme hedefine düşük bir oranda ulaştıkları görülmektedir. Müzik eğitiminde konu itibarı ile zor olan bu hedefe ulaşamama nedeni olarak öğretmenlerimiz yine ders

süresinin azlığını göstermektedirler. Konunun öğretilmesi için gerekli zamanı bulamadıklarını belirtmektedirler. Yine benzer şekilde ders kitaplarının içerik olarak zor olmasını da bir diğer neden olarak göstermektedirler. Gerçektende ders süresinin yeterli olması durumunda konunun kavranması daha kolay olabilecek ve hedefe ulaşmadaki başarı oranı artabilecektir.

Çalışmamıza katılan 22 öğretmene “Sizce öğrencileriniz müzik ile teknoloji arasındaki temel ilişkiyi kavrayabiliyorlar mı?” diye sorulmuştur. 20 öğretmen (% 91) bu konuyu öğrencilerinin güzel kavradıklarını düşündüklerini çünkü öğrencilerin teknoloji ile oldukça ilgili olduklarını belirtmişlerdir. Hatta **Ceren** öğretmen “ *iyice kavrayabildikleri gibi bazen beni bile aşabilen öğrencilerim oluyor*” derken, **Seher** öğretmen “teknoloji okulumuzda çok yeterli olarak mevcut. Ben de bu konu ile ilgili her şeyi uygulamalı olarak gösterme şansını buluyorum. Zaten teknoloji çok ilgilerini çekiyor. Özellikle bilgisayar kullanmayı çok seviyorlar. Bilgisayarda müzik yapmak çok eğlenceli geliyor” demiştir. Bunlara ilaveten **Damla** öğretmen de “ *çocuklar özellikle yüksek sesler üretebilen cihazlara çok meraklılar. Onların ilgili olduklarını görünce biz de bu konuyu kavratmakta daha başarılı oluyoruz*” demiştir.

Bu öğretmenlerin aksine 2 öğretmen (%9) konuyu öğrencilerinin kavrayamadığını belirtmişlerdir. Neden olarak buldukları çevrede çocukların teknolojiden uzak kaldıklarını ve kullanma konusunda bilgisiz olduklarını belirtmişlerdir. Gerek okuldaki teknik donanım eksikliği gerekse çocukların okul dışında teknolojiyi kullanamamalarını en temel sebep olarak göstermişlerdir. Bu öğretmenlerden **Neslihan** öğretmen “... *çocuklar teknolojiyle o kadar az karşılaşılıyorlar ki öğrenmeleri ve algulamaları pek mümkün olmuyor. Sadece teyp kullanmayı bilen öğrencilerimiz çoğunlukta*” derken **Mustafa** öğretmen bu konunun kavratılmasının okulun imkanlarına çok bağlı olduğunu belirterek “... *okuldaki imkanlarımız çok sınırlı. Aslında çocuklar ilgililer ancak bilgisayarı henüz görmemiş öğrencilerimiz var. Bizim de sınıfa bilgisayar götürebilmek gibi bir şansımız olmadığı için çocuklara müzikte kullanım alanlarını göstermemiz mümkün olamıyor. Konuyu anlatıyoruz ama uygulamalı gösteremediğimiz için çocukların kafasında bu konu tam oturmuyor*” demiştir.

Teknolojik yeniliklerden haberdar olmak ve teknolojik araç ve gereçleri kullanarak günün modern teknolojisini ve bilgi donanımını yakalayabilmek günümüz eğitim anlayışının doğası olmuştur. Okullarımızda bilgisayar ve diğer teknik donanım gün geçtikçe daha fazla yerini almakta ve Milli Eğitim Bakanlığı bu konuda okullara destek ve yardım yapmaktadır. Bununla birlikte bir teknolojik gereçten faydalanmayı öğrencilerimize öğretebilmek için öncelikle öğretmenlerimizin bu gereçleri kullanmayı bilmesi gerekmektedir. Müzik alanında hızla kullanımı yaygınlaşan bu gereçlerin kullanımı ile ilgili olarak öğretmenlerimizin büyük çoğunluğu olumlu yanıt vermiştir.

“Öğrencileriniz sizce Atatürk’ün sanat ve müzik hakkındaki görüşlerini benimseyip anlayabiliyorlar mı?” diye sorulduğunda öğretmenlerin 19’u (%86) öğrencilerinin bu konuyu kavradıklarını söylemişlerdir. Gerek belirli gün ve haftalar çerçevesinde gerekse programdaki genel konular içerisinde yeri geldikçe sıklıkla Atatürk’e yer verdiklerini ve çocuklardaki milli bilinç ve Atatürk sevgisini yerleştirmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Seher** öğretmen “... *hatta öyle anlar oluyor ki duygu yoğunluğu yaşayıp Atatürk’ü düşünerek ağlayan öğrenciler bile oluyor. Konuları genellikle dramatizeler yaparak anlatmayı tercih ediyorum. O zaman öğrencilerimin daha iyi anladıklarını düşünüyorum. Ben mutlaka her dersimde Atatürk’e yer veririm*” derken, **Mustafa** öğretmen “ *Atatürk ile ilgili konuları müfredat programında haftalara yayarak anlatıyoruz. Öğrenciler Atatürk’ün sözlerini ezberlemekten çok onun sevdiği şarkıları öğrenip onları söylemeye çalıştıklarında daha iyi anlıyorlar. Biz de o zaman daha başarılı oluyoruz*” demiştir. **Serpil** öğretmen ise “ *Evet çocuklar konuyu kavlıyor ve anlıyorlar ancak kitaplardaki bilgiler hep aynı ayrıca konu ile ilgili parçaları çok yetersiz buluyorum. Bu konu ile ilgili anlatımlar daha sevimli hale getirilmeli ve konul ile ilgili parçalar daha çok örneklendirilmeli*” diyerek fikirlerini belirtmiştir.

19 öğretmenin aksine 3 öğretmen (%14) ise öğrencilerinin konuyu tam kavrayamadığını düşündüklerini belirterek, kitaplarda bu konunun oldukça sıkıcı bir şekilde anlatıldığını söylemişlerdir. Bu öğretmenlerden **Neslihan** öğretmen “...*çocuklar artık sürekli aynı şeyleri yinelemekten dolayı sıkılıyorlar ve anlamak istemiyorlar. Atatürk ile ilgili yeni parçalar olmalı ve konu anlatımları daha çok öğrencilere yönelik olmalı onların dikkatlerin çekecek şekilde hazırlanmalı. Her kitapta aynı sözler ve aynı konu anlatımları var*” demiştir. Yine aynı şekilde düşünen **Hasan** öğretmen de “ *Bu konular*

kitaplarda çok az yer alıyor. Konu ile ilgili parçalar hem çok yetersiz hem de sürekli aynı şeyler tekrar edip duruyor. O nedenle çocukların pek anladıklarını düşünmüyorum” diyerek fikirlerini belirtmiştir.

Yaptığımız mülakat sırasında öğretmenlerimize soru olarak yönelttiğimiz hedeflerden başarı oranı yine yüksek olan bir diğer hedef “Atatürk’ün sanat ve müzikle ilgili görüşlerini benimseyip anlayabiliyorlar mı?” olmuştur. %86 oranında bir kesim konunun öğrencileri tarafından kavranıp hedefe ulaştıklarını belirtmişlerdir. Büyüklüğü ve yurdumuza kattığı değerleri tartışmasız olan yüce Atatürk’ümüzü gelecek nesillere anlatarak onların tanımasını ve düşüncelerini kavramalarını sağlayabilmek çok önem taşımaktadır. Bu nedenle yeri geldikçe derslerde Atatürk’ten bahsetmek onun düşüncelerini ve bir dahi lider olarak değer ve önem verdiği konuların sıklıkla derslerde ele alınması gerekmektedir.

Mülakatın 9. sorusu olarak öğretmenlere “öğrencileriniz Türk müziğinin genel yapısını ve tarihsel gelişimini anlayabiliyorlar mı?” diye sorulmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenlerden 19’u (%86) öğrencilerin bu konudan çok sıkıldıklarını ve konunun kitaplarda anlatılışını kendilerinin de oldukça sıkıcı bulduklarını ve bu nedenle öğrencilerin bu konuyla ilgilenmeyip anlayamadıklarını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Saliha** öğretmen “ *Bu konu çocuklara çok sıkıcı geliyor. Örnek parçalara kitaplarda yer verilmemiş. O nedenle anlamıyorlar. Konuyu sıkıcı buldukları için dinlemek istemiyorlar”* derken, **Erdoğan** öğretmen “ *bu konu onları çok sıkıyor. Çok basit düzeyde anlatarak geçiyorum konuyu. Ancak pek anladıklarını ve ilgilerini çektiğini de düşünmüyorum”* demiştir. Yine aynı şekilde düşünen **Seher** öğretmen de görüşlerini “ *Bu konuyu pek anlamak istemiyorlar. Çocuklar genelde pop müziğine yönelmiş durumdadır. Ama halk müziğine özellikle Karadeniz yöresine daha yatkın oldukları için kendi yörelerinin müziklerine ve ezgilerine hayranlar. Bu nedenle onların kendi yöresel müziklerinden yola çıkarak türkülerin hikayelerini anlatarak konuyu kavratmaya çalışıyorum. Ama yine de anladıklarını ve tarihsel gelişim süreçlerini kavradıklarını çok düşünmüyorum”* demiştir.

Bu öğretmenlerin aksine görüş belirten 3 öğretmen (%14 ü) konunun öğrencileri tarafından anlaşıldığını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Mustafa** öğretmen “*... aslında bu konuyu daha kapsamlı olarak liselerde veriyoruz. İlköğretimde bu konu pek kapsamlı*

değil ama anlayabildiklerini sanıyorum. Çünkü hikayeleştirerek anlatmaya çalışıyorum” demiştir. Yine **Tuba** öğretmen *“Ben konuyu ayrıntıları ile anlatmaya çalışıyorum. Kavradıklarını düşünüyorum. Çünkü sorduğum zaman doğru cevaplar alabiliyorum”* sözleri ile fikirlerini belirtmiştir.

Tarihsel gelişim süreci içerisinde Türk kültürümüz içerisinde müziğimizin yeri ve önemini öğrencilerimizin kavramasını sağlamak ulusal kültürümüzü tanımaları açısından gereklidir. Ancak konunun öğrencilere ilginç hale getirilerek ve hikayeleştirilerek anlatılması konunun anlaşılması ve kavranmak istemesi açısından gereklidir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu konunun öğrencilere sıkıcı geldiğini bu nedenle öğrenmek ya da dinlemek istemediklerini belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerimiz mülakat sırasında konuyu kavrayabilmek için hikayeleştirme yöntemine başvurduklarında ancak öğrencinin ilgisini çekebildiklerini ifade etmişlerdir. Konuyu öğrenmeyi cazip hale getirebilmek için hikayeleştirerek anlatma bir yol olarak düşünülebilir.

“Sizce öğrencileriniz çeşitli müzikleri başka anlatım biçimleri ile ifade edebiliyorlar mı?” diye sorulduğunda öğretmenlerden 8’i (%36) öğrencilerinde bu tür davranışları gözlemlediklerini belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Ayfer** öğretmen *“evet hem de çok oluyor. Örneğin duydukları bir şarkıyı oyuna dönüştürüyorlar ya da o şarkının sözlerini kendilerince değiştirerek söylüyorlar”* derken, **Hasan** öğretmen *“Çocukların hayal dünyaları çok geniş. Bir şarkıyı dansa veya oyuna dönüştürmeyi çok seviyorlar”* demiştir. **Erdoğan** öğretmen de fikrini *“bende çocukları bu konuda teşvik ediyorum. Zaman zaman yaptıklarını bana da gösteriyorlar. Bir şarkıyı değiştirmek yada dansa dönüştürmekten keyif alıyorlar. Bunu bazen derslerde zamanımız kaldıkça ben sınıfta yapmalarına da izin veriyorum. O zaman daha çok hoşlarına gidiyor”* şeklinde belirtmiştir.

Öğretmenlerden 6 sı (%27) ise öğrencilerinde bu tür aktiviteleri kısmen gördüklerini belirtmişlerdir. **Ceren** öğretmen *“evet zaman zaman bunu görebiliyorum. Ama bu öğrenciler çok az sayıda”* derken, **Cemal** öğretmen de *“Az sayıda da olsa duydukları şarkıları oyuna veya dansa dönüştüren öğrencilerimiz var”* demiştir.

Soruyu yönelttiğimiz öğretmenlerden 8 i (%36) ise öğrencilerinde bu tür aktivitelere hiç rastlamadıklarını söylemişlerdir. Örneğin **Neslihan** öğretmen *“hayır ben hiç görmedim.*

Ancak şunu da eklemek gerekir ki bizlerinde bunu teşvik edecek zamanımız pek olmuyor. Yapabilen öğrenciler varsa bile bizlerin bunu gözlemleyebilmesi için vaktimiz yok demiştir. **Salih**a öğretmen ise “ *Artık 8. sınıfa gelmiş olan öğrenciler oyunlarla uğraşmaktan ve arkadaşlarıncıa görölmekten utanıyorlar. Bu nedenle ben pek gözlemlemedim*” demiştir. **Şerife** öğretmen de yine zamanlarının olmadığını ifade ederek “ *...yapan öğrenciler varsa bile gözleme şansım bu güne kadar olmadı*” demiştir.

Öğrencilerin hayal güçlerinin gelişmelerinin bir göstergesi sayılabilecek olan çeşitli müzikleri başka anlatım biçimleri ile ifade edebilme çocukların ve gençlerin yaratıcılıklarının en belirgin göstergesidir. Öğretmenlerimizin bu konuda öğrencilerini daha çok teşvik ederek onların yaratıcı güçlerini artıracak aktiviteler yapmaları ve yaptırılmaları yararlı olacaktır. Öğretmenlerinin teşviki ile öğrenciler de bu konuya daha çok eğilim göstereceklerdir. Yine öğretmenlerimizin büyük bölümü zaman azlığından ve öğrencileri fazla gözlemleyemiyor olmaktan şikayet etmişlerdir. Müzikal gelişimin göstergelerinden birisi olan bu hedefe ulaşmada başarıyı daha üst seviyelere çekebilmek için zaman zaman derslerin son birkaç dakikasında süre ayrılabilir. Derslerdeki mevcut süre yeterli olmayabilir. Ancak yeterli sevgi ve ilgi ile bütün zorlukların üstesinden gelinir.

Mülakatın 11. sorusu olarak öğretmenlere “sizce öğrencileriniz geleneksel müziklerimizle uluslararası ve evrensel müziklerden oluşan uygun bir şarkı dağarcığına sahipler mi?” diye sorulmuştur. Öğretmenlerden 11’i (%50) bu hedefe ulaştıklarını belirtmişlerdir. Bu konudaki görüşlerini **Ecem** öğretmen “*özellikle geleneksel halk müziğimizle yani türkülerle çok ilgililer ve iyi bir dağarcığına sahipler. Evrensel müzikte de çok fazla olmasa da belirli bir dağarcıkları var*” derken, **Mustafa** öğretmen de aynı şekilde “*geleneksel müziğimize ilgileri daha yoğun ve bu alanda daha fazla bir dağarcığına sahipler. Evrensel müzikte de bu dağarcık oluşmaya başladı. Çok ilgileri var*” demiştir. **Ayfer** öğretmen de çocukların ilgisini çeken bir konu olduğunu belirterek “*... keşke daha çok vaktimiz olsa daha çok şarkı öğrenebilirlerdi. Ama yine de bence iyi bir dağarcığına sahipler*” şeklinde görüşlerini dile getirmiştir.

Sorunun yöneltildiği öğretmenlerden 3 ü (% 14’ü) ise yeterli olmasa da kısmen bu dağarcığı oluşturduklarını ifade etmişlerdir. Örneğin **Şerife** öğretmen zamanın azlığından

dolayı fazla şarkı öğretilmediğini ifade ederek “ *aslında daha ilgilerini çeken bir konu olmasına rağmen süremiz yetmediği için dağarcıkları yetersiz kalıyor. Bu hedefe kısmen ulaşabildiğimizi düşünüyorum*” demiş, buna ilaveten Arda öğretmen “*öğrencilerin bulunduğu çevreden dolayı yalnızca geleneksel müzikten hoşlanıyorlar. Evrensel müzikte istediğimiz verimi alamıyoruz. Pek ilgilerini çekmiyor doğrusu*” demiştir.

8 öğretmen (%36’sı) ise bu hedefe ulaşamadıklarını belirtmişlerdir. Ulaşamama nedeni olarak öğrenci ilgisizliğini ve kitaplardaki dağarcık bilgilerinin yetersizliğinin yanı sıra ders süresinin yetmemesinin de önemli bir etken olduğunu ifade etmişlerdir. Örneğin **Serpil** öğretmen “ *Bence sahip değiller. Çünkü bizi yönlendiren şey ders kitapları olduğu için ders kitapları da çok yetersiz olduğundan dolayı yeterli dağarcığa sahip değiller*” şeklinde görüşlerini açıklarken **Meltem** öğretmen de “ *Ders süresi yeterli değil. Hem konuları anlatmak hem de belirli bir dağarcık oluşturabilmek bu kadar az sürede olmuyor. Ders saatimiz bir saat daha fazla olsa bence pek çok hedefe ulaşmada daha verimli olabileceğiz*” demiştir. Yine aynı görüşleri paylaşan öğretmenlerden birisi olan **Serdil** öğretmen de “*hem vaktimiz yeterli gelmiyor hem de öğrencilerimiz daha çok yöresel müziklerle ilgililer. Diğer tarz müzikler pek ilgilerini çekmiyor. Dikkat etmiyorlar ve bir parçayı öğretsek bile çok çabuk unutuyorlar*” demiştir.

311. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Duyuşsal Alana Ait Hedeflere Ulaşma Düzeyi İle İlgili Düşüncelerine Ait Bulgular

Çalışmamıza katılan 22 öğretmene “sizce öğrencileriniz çevresindeki uygun müzik etkinliklerine katılabiliyorlar mı?” diye sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplardan 10 öğretmenin, öğrencilerinin etkinliklere katıldığını düşündüğü tespit edilmiştir. Verilen yanıtlardan; **Erdoğan** öğretmen “*öğrencilerim müzikle oldukça ilgililer. Çevremizde etkinlik düzeyi yeterli ve çocuklar bu etkinliklere katılmaktan zevk alıyorlar. Ben de derslerimde onları bu yönde teşvik edici şekilde davranıyorum*” demiş, **Mustafa** öğretmen ise “ *evet aslında çok istekliler bu çevrede yayla şenlikleri oluyor onlara katılmaktan çok mutlu oluyorlar ama bunun dışında pek konserlere gittiklerini sanmıyorum*” şeklinde konuşmuştur. Yine **Sinan** öğretmen de aynı şekilde “*öğrencilerimiz müzikal faaliyetlere katılmaktan memnun oluyorlar. Gerek okul korosu gerekse çevredeki konserler olsun*

katılmaya çok istekliler. Bizim çevremiz bu anlamda çok şanslı. Pek çok etkinlik ve konserler, şenlikler oluyor. Çocuklar da zevkle katılıyorlar” demiştir.

Öğretmenlerden 7’si (%32’si) öğrencilerinin bu faaliyetlere kısmen katıldıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerimize göre çevredeki etkinlikler fazla sayıda yoktur ve öğrencilerin bir kısmı o da çok ilgili olanları bu etkinliklere katılmaktadırlar. Örneğin **Neslihan** öğretmen “*çevrede pek konser olmuyor. Yapılan konserler hep uzak yerlerde o nedenle çok ilgili olan bir kısım öğrencinin dışında katılım yok. Sadece okul korosunun konserlerine gelebiliyorlar”* demiş, **Serdil** öğretmen ise “*bu çevrede katılabilecekleri tek etkinlik okul korusu. Ona da katılan öğrenci sayısı pek fazla değil. Kızlarda durum daha iyi ama korolara bile katılmak isteyen erkek öğrenci bulmakta zorlanıyoruz”* demiştir. Yine aynı görüşte olan **Serpil** öğretmen de “*okul korosuna katılıyorlar ama bu oran bile yeterli değil sadece çok istekli olan bir grup öğrenci geliyor. Öğrencilerin yine çok az bir kısmı konserlere ya da şenliklere katılıyorlar”* demiştir.

5 öğretmen (%23’ü) ise öğrencilerinde herhangi bir müziksel faaliyet veya etkinliğe katılma arzusu olmadığını ifade etmişlerdir. Bunun sebebini çevresinde bu konuda pek çalışma olmamasına bağlamışlar ve aynı zamanda ailelerin de bu konuda pek hassas davranmadıklarını ve çocuklarını konserlere yollamadıklarını belirtmişlerdir. bun da yine çevresel faktörlere bağlamışlardır. Bu görüşü paylaşan öğretmenlerden **Şerife** öğretmen “*çevremizde pek bir aktivite yok. Olsa bile aileler çocuklarına izin vermiyorlar. O nedenle ilgili öğrenciler bile zaman zaman herhangi bir faaliyete katılmıyor. Bir konsere gidemiyorlar. İzledikleri tek konser çoğunlukla yıl sonunda bizim kendi okul korumuzun konseri oluyor”* demiştir. Şerife öğretmen ile aynı şeyleri belirten **Arda** öğretmen ise fikrini “*çocuklar katılmak istiyorlar ancak aileleri gereksiz görüp çocuklara engel oluyorlar. Bazen okul korosunun çalışmalarına bile çocuğuna izin vermeyen aileler var”* şeklinde belirtmiştir.

Konser etkinliklerine katılarak canlı olarak bir müzik etkinliğini izlemek ya da direkt bu tarz aktivitelerin içerisinde yer almak bireyin kişisel gelişimini sağlamaya ve özgüvenin gelişmesine yardımcı olabildiği gibi bireylerin müzikal gelişimlerinin ve müzikal kimliklerinin gelişmesi açısından önemlidir. O nedenle gerek öğrencilerin gerekse ailelerinin bu konuda bilinçlendirilmeleri amacıyla müzik öğretmenleri çeşitli toplantılar

düzenlemelidirler. Çevrelerinde yeterli etkinlik olmadığını düşünen öğretmenlerimiz ise kendileri çeşitli etkinlikler düzenlemek yoluna gitmelidirler. Müzik dersi diğer branş derslerinden farklı olarak sadece teorik konuları içermemekte, ders içeriğinde çeşitli müzikal uygulamalar da yer almaktadır. Bu uygulamaların daha iyi yerleşmesi ve kimlik haline dönüştürülmesi için öğrencilerin mutlaka çeşitli müzik etkinliklerine katılmaları gereklidir.

Mülakatta sorulan sorulardan 13.'sü “sizce öğrencileriniz insan sesi ve çalgı toplulukları ile yapılan müziklerden hoşlanıyorlar mı?” olmuştur. Bu soruya verilen cevaplar incelendiği zaman 20 öğretmen (%91'i) öğrencilerinin çalgı ve insan sesi ile yapılan müziklerden hoşlandığını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Seher** öğretmen “ o konu en çok zevkle takip ettikleri konu. Yeter ki canlı yapılan bir müzik olsun. İnanılmaz ilgilerini çekiyor” demiş aynı görüşü paylaşan **Mustafa** öğretmen de “ özellikle koro oluşturduktan sonra şu anda daha istekliler” demiştir. **Damla** öğretmen ise “öğrencilerimde fark ettiğim; insan sesi ile yapılan müziklerden çok canlı, hareketli ve enstrümantal müziklerden daha çok hoşlandıkları oldu.” Şeklinde konuşmuştur.

Öğretmenlere yöneltilen bu soruda yalnızca 2 öğretmen (%9'u) öğrencilerinin bu hedefe ulaşamadıklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Sinan** öğretmen “ pek hoşlandıklarını sanmıyorum. Mahalli müzikler ilgilerini daha çok çekiyor. Onun dışında herhangi bir müzik dinlediklerini sanmam” demiştir. Yine **Ayfer** öğretmen de “ çocuklar pek konser izleme şansı bulamadıkları için bu konu hakkında pek bir fikre sahip değiller. Bizler zaman zaman sınıfa dinleti yapmak için çeşitli müzikler getirsek de pek ilgilerini çekmiyor. Bence canlı olarak izlemedikleri sürece ilgilerini çekmeyi beklememiz doğru değil” diyerek fikrini belirtmiştir.

Bu hedefe ulaşma düzeyi oldukça yüksek bir oranda tespit edilmiştir. Canlı performans öğrencilerin oldukça ilgisini çekmektedir. Bu görüş mülakatımıza katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ortak görüşüdür. O nedenle müzik öğretmenin eğitim çalgısını mutlaka sınıf ortamında sıklıkla kullanması gerekmektedir. Öğrencilerin mahalli müzik kültüründen başlayarak geniş bir çerçevede müzikal gelişimlerini ve zevk eğitimlerini artırmak bu yolla daha kolaylaşacaktır.

“Sizce öğrencileriniz sesi ve çalgısı ile arkadaşları ile birlikte müzik yapmaya istekliler mi?” sorusuna verilen yanıtların tamamı öğrencilerin bu konuda çok istekli oldukları yönündedir. 22 öğretmenin hepsi (%100 ü) birbirine yakın cevaplar vererek öğrencilerin müzik dersi işlenişi sırasında en keyif aldıkları bölümün ses ve çalgı çalışmaları olduğunu belirtmişlerdir. Verilen cevaplar incelendiğinde örneğin **Saliha** öğretmen “*evet çocuklar bu konuda oldukça ilgililer keşke ders saatlerimiz biraz daha fazla olsaydı da bizlerde bu çalışmalara daha çok yer verebilseydik. Öğrencilerimiz daha da başarılı olurlardı*” demiş, **Buse** öğretmen “*çocuklar özellikle 8. sınıfta çalgı çalmayı daha çok seviyorlar. Sesleri ile müzik yapmaya çekiniyorlar. Bu dönemde sesleri değiştiği için utanıyorlar ama yine de çok ilgililer*” demiştir. Benzer şekilde **Seher** öğretmen de “*çocuklar bu konuda öylesine ilgili ki, çok güzel şeyler yapıyorlar. Zaman zaman besteler bile çıkıyor*” demiştir.

Öğretmen anketinde hedefe ulaşma düzeyi en yüksek olarak tespit edilen bu hedef zaten müzik eğitiminin doğa bir sonucudur. Müzik eğitimi daha öncede belirtildiği gibi salt teorik konulardan ibaret değildir. Ses, çalgı ve ritm çalışmaları müzik dersinin bel kemiğini oluşturan çalışmalardır. Öğrencilerin müzik dersinden beklentileri genellikle şarkı-türkü söylemek, müzik yapmaktır. Teorik konularda sıkıldıkları da mülakatımız sırasından öğretmenlerimizin ortak görüşlerinden bir tanesi olarak dikkati çekmiştir. Ancak birebir müzik yapmak konusunda öğrencilerin hemen hepsi derse katılmakta ve ders daha ilginç ve keyifli bir hale dönüşerek öğrenme çok daha etkili olmaktadır.

Öğretmenlere “ sizce öğrencileriniz hayatlarında çeşitli müzikleri dinlemeye istekliler mi?” diye sorulmuş, öğretmenlerin tamamı kendilerinin sınıfa kasetler ve Cd ler götürerek çocuklara dinletiler yaptıklarını ifade etmişler ve çocukların beğeni düzeylerini ve müzikal kültürlerini artırmaya yönelik çalışmalar yaptıklarını ifade etmişlerdir ancak yine de öğretmenlerin 8’i (%36) evet çeşitli müzikleri dinlemeye istekliler cevabını vermiştir. Bu öğretmenlerden **Ceren** öğretmen “*ben sınıflarda çeşitli müziklerden oluşan dinletiler yapıyorum. İlgilerini çekiyor. Dinlemekten zevk alıyorlar*” demiş, **Erdoğan** öğretmen de “*çocuklar henüz müzikal bir kimlik oluşturmamış oldukları için her şeyi dinlemeye karşı bir açlık içerisindedirler. Biz sınıflarda onlara değişik kültürler ve değişik tarzlarda müzikler sunuyoruz. Dikkatlerini bence çekiyor.*” Demiştir. **Seher** öğretmen de benzer bir şekilde “*önceden hep arabesk dinliyordular. Ancak ben onlara farklı türlerde müzikler dinlettim.*

Kendim öğrencilerime kasetler çekerek verdim. Şimdi büyük çoğunluğu çok çeşitli müzikleri severek dinliyorlar” şeklinde yorum yapmıştır.

Ancak 14 öğretmen (%64) öğrencilerinin müzikal zevklerinin tek bir tür müzikte yoğunlaştığını dile getirmişlerdir. Yine bütün öğretmenlerin ortak görüşü olarak basın ve yayın organları tarafından yayınlanan müziklerin sadece pop-arabesk tarzı müzik olması çocukların müzikal zevk gelişimlerini olumsuz etkilediği ve onları tek bir müzik türünde yoğunlaşmalarına sebep olmaktadır. Bu görüşte olan öğretmenlerden **Serdil** öğretmen “*çocuklar hangi televizyon kanalını ya da radyoyu açsa hep karşlarına pop müziği çıkıyor. Sürekli her yerde bu müzikleri dinliyorlar. Güncelliği olan ve sevdikleri sanatçıları dinlemek istiyorlar. Ben sınıfa kaset götürüp çeşitli müzik örnekleri dinletsem de bu pek ilgilerini çekmiyor maalesef*” demiştir. Aynı görüşte fikir beyan eden **Neslihan** öğretmen de aynı şekilde fikrini “*sadece bizlerin sınıflarda yaptığımız çalışmalar yeterli olmuyor. Bizlerde zaten dinletilere çok yoğun zaman ayıramıyoruz. Çünkü süremiz yetmiyor. Durum böyle olunca çocuklar genelde ya pop müzik dinliyorlar ya arabesk”* olarak belirtmiştir. Diğer 12 öğretmenin de hemen hemen aynı ifadelerle fikir birliği içerisinde oldukları tespit edilmiştir.

Günümüzde ne yazık ki çeşitli televizyon ve radyo kanallarından yapılan yayınlardaki müzikler ya arabesk ya da pop- arabesk diye adlandırılan türlerde olmaktadır. O nedenle öğrencilerin büyük çoğunluğu bu yönlerde dinleme eğilimi göstermektedir. Bu konuda hedefe ulaşabildiğini düşünen öğretmenlerimiz kendi kişisel çaba ve gayretleri ile bu hedefe ulaşabilmektedir. Müzik eğitimi sırasında müzik öğretmenin konusunu çok sevmesi gerekmektedir. O zaman bütün özverilerde bulunulabilir. Öğretmenlerin bu konuda daha çok çaba göstermesi “her yanları arabesk müzik dolu. Ben bunu değiştiremem” dememesi gerekmektedir. Çocukların kendi dinledikleri müzik kültürlerini kötüleyip aşağılamadan, dinledikleri müziklerden örneklerle başlayarak eğitim sırasında kullanılan müzikleri yavaş yavaş dinlemelerini sağlamak gerekmektedir. Bu süreç zor ve uğraştırıcı bir süreçtir. Ancak öğretmenin bu konuda yılmaması gerekmektedir.

312. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Devinişsel Alana Ait Hedeflere Ulaşılma Düzeyi İle İlgili Düşüncelerine Ait Bulgular

Mülakat sorularından bir diğeri olan “sizce öğrencileriniz ses değışimi ve gelişimi döneminde seslerini bilinçli ve sağlıklı kullanabiliyorlar mı?” sorusu yöneltildiğı zaman öğretmenlerden 8’i (%36) öğrencilerinin bu hedefe ulaşabildiğini ve seslerini bilinçli bir şekilde kullandıklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Seval** öğretmen *“ben bu konuda çok hassasım. Elimden geldiğince bu konuları özenle anlatıp seslerini bilinçli kullanmalarına yardımcı olmaya çalışıyorum. O kadar çok uyarıyorum ve önemi üzerinde o kadar çok duruyorum ki çocuklar da bu bilinç ile hareket edebiliyorlar.”* Demiş, **Seher** öğretmen düşüncelerini *“ çocuklar önceleri sesleri çatladığı zaman çok üzüliyorlar. Ancak ben onlara özellikle 7. sınıfta iken mutasyonu anlatıyorum ve bunun çok doğal bir süreç olduğunu anlatıyorum. O zaman rahatlıyorlar. İlgilerini çektiğı için dikkat ediyorlar”* şeklinde belirtmiştir.

Öğretmenlerden 14’ü (%63) ise öğrencilerinin bu konuda ilgisiz kaldığını ve pek duyarlı hareket etmediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ve özellikle de ailelerinin bu konudaki bilinçsizliğinin de konunun ciddiyetinin farkına varamamalarında etkili olduğunu belirten öğretmenlerden **Ceren** öğretmen *“biz derslerde teorik olarak anlatıyoruz. Önemi üzerinde duruyoruz. Ancak sınıflar kalabalık ve programdaki konular çok yoğun olduğundan ses çalışmalarına da yer veremiyoruz. Öğrenciler dikkat etmiyor ve bağırmaya devam ediyorlar”* şeklinde, **Mustafa** öğretmen de *“ çocuklar ne yazık ki henüz o bilinçte değiller aileleri de yeterince bilinçli olmadığı için gerekli uyarıları yapmıyorlar. Bizlerde konularımızı yetiştirme telaşından her zaman üzerinde duramıyoruz. O nedenle pek sağlıklı kullanabildiklerini düşünmüyorum”* şeklinde fikirlerini belirtmişlerdir. **Sinan** öğretmen de yine aynı paralellikte *“biz konuyu anlatıyoruz, önemini vurguluyoruz. Bütün uyarmalarımıza rağmen yine de teneffüslerde çocukları bağırırken görüyoruz. Pek dikkatli değiller”* demiştir.

Bu soruya verilen cevaplar incelendiğı zaman öğretmenlerin çoğunluğunun hedefe ulaşamadıklarını düşündükleri sonucu çıkmıştır. Ses gelişimi sırasında öğrencilerin seslerini dikkatli kullanmamalarının sonuçları öğrencilere bıktıp usanmadan anlatılmalı,

konuya dikkat ederek özen göstermeleri sağlanmaya çalışılmalıdır. Gerekirse teneffüslerde bağırarak öğrenciler bıkmadan usanmadan çağırılarak uyarılmalıdır.

Çalışmamız kapsamında öğretmenlere sorulan bir diğer soru olan “ sizce öğrencileriniz müzik yaparken seslerini doğru, temiz ve etkili kullanabiliyorlar mı?” sorusuna öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiği zaman öğretmenlerin 9’unun (%41) bu hedefe ulaştığını düşündüğü tespit edilmiştir. Öğretmenler bu konuda hassas davrandıklarını ve öğrencilerden aldıkları geri dönüşlerden dolayı hedeflerine ulaştıklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Serdil** öğretmen “*evet bence kullanıyorlar. Her şarkı öğrettiğimde seslerini nasıl kullanacaklarına ilişkin örnekleyerek öğretiyorum. Onlar da çok dikkatli izliyorlar bence yeterli oluyor*” demiş, **Önem** öğretmen de “*çocuklar beni çok taklit ediyorlar ben de onlara şarkı söylerlerken benim gibi söylemelerini istediğimi belirttim. Şimdi beni taklit ederek şarkıları söylüyorlar*” diyerek fikrini belirtmiştir. Yine **Şerife** öğretmen de “*çocuklar şarkı söylemeyi çok seviyorlar. Şarkı söylerlerken de öğrettiğim kurallara göre söylemeye çalışıyorlar*” demiştir.

Bununla birlikte 13 öğretmen (%59) ise öğrencilerinin şarkı söylerken seslerini doğru, temiz ve etkili kullanamadıklarını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiği zaman tespit edilen ortak nokta öğretmenlerin öğrencilerin pek dikkatli olmadıkları ve yine ders saatlerinin yetersiz olmasından dolayı yeterince ses çalışmaları yapamıyor olmalarından dolayı bu hedefe tam ulaşamadıklarını belirtmiş olduklarıdır. Örneğin **Erdoğan** öğretmen “*40 dakikalık bir derste bu pek mümkün olamaz. Çocuklara ses çalışmalarını ne kadar çok yaptırırsanız bu konuyu o kadar iyi kavrarlar ama biz konuyu anlatıp parça öğretene kadar ders saati bitiyor ses çalışması yaptırıyoruz. Çocuklar sesini düzgün kullanmayı nasıl öğrenebilir? Ancak koro çalışmalarına katılan çocuklar biraz kavriyor ama bu oran da çok düşük*” derken **Buse** öğretmen de “*öğrenciler şarkı söylerken dikkatsiz oluyorlar. Seslerini nasıl kullanacaklarından çok şarkıların sözlerini düşünüyorlar. Ayrıca bu konuda bizlerde de eksiklik var. Derslerimizde ses çalışmalarına pek yer veremiyoruz.*” demiştir.

Ders süresinin azlığı mülakatımız hemen her sorusunda en önemli etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenlerimizin bu haklı eleştirisi pek çok konuyu aynı anda

vermek zorunluluğu ile süre azlığı ikileminde öğretmenleri bırakmakta pek çok konu yarım kalarak öğrencilerin tam olarak anlayamamasına neden olmaktadır. Ancak ders dışındaki faaliyetler kapsamında öğretmenlerimizin

Mülakata katılan öğretmenlere “sizce öğrencileriniz düzeylerine uygun şarkıları doğru, temiz ve anlamlı söyleyip çalabiliyorlar mı? Diye sorulmuştur. Verilen cevaplardan 17’si (%77) evet bu hedefi gerçekleştirebiliyorlar yönünde olmuştur. Öğretmenlerin belirttikleri ortak nokta sınıfta kendi öğrettikleri parçalarda öğrencilerin başarılı olduğu, aynı zamanda çalarlarken veya şarkıları söylerlerken uyardıkları zaman öğrencilerin kurallara uyarak doğru, temiz ve anlamlı olarak parçaları çalıp söyleyebildikleridir. Bu cevaplardan **Serdil** öğretmen “*sınıfta öğrettiğim parçaları öğrenmeleri için çok gayret gösteriyorum. Parçaları öğretirken bütün kuralları ile tam öğrenmelerine özen gösteriyorum. Daha sonra tekrar ettiğimiz zaman da başta uyarıyorum ve hatırlatmalar yapıyorum. Bir sorun çıkmıyor*” derken **Ecem** öğretmen de “*ben derslerimde verdiğim parçaları çalarlarken istediğim şekilde bana çalabiliyorlar*” demiştir. **Hasan** öğretmen de aynı şekilde “*derslerimde parça öğretirken titizlikle öğretiyorum. O nedenle iyi öğreniyorlar. Sınavlarımda gayet iyi yapabildiklerini gözlemliyorum*” şeklinde yorum yapmıştır.

Bu 17 öğretmenin aksine 5 öğretmen (%23) ise öğrencilerinin bu hedefe ulaşamadığını söylemişlerdir. Sebeplerden en önemlisini yine ders süresinin azlığına ve öğrencilerin ilgi ve yeteneğine bağlayan öğretmenlerden **Mustafa** öğretmen “*ders süresi yetersiz geliyor. Sınıflar kalabalık ve biz parçaları tam öğretmek konusunda problemler yaşıyoruz. Tabi yapabilen ve konuyu kavrayabilen öğrenciler de var ancak sayıları geneli yansıtacak kadar çok değil*” derken **Önem** öğretmen de “*ders süremizin azlığı ve programın yoğunluğu nedeni ile elimizden geleni yapmamıza ve tüm uyarmalarımıza rağmen yine de genel bir başarıdan söz edemem. Çünkü bir derste bir konuyu anlattıktan sonra bir parça öğretiyoruz. O gün kavradıklarını düşünüyoruz. Ancak daha sonra bir daha o konuya ve o parçaya dönemiyoruz. Çünkü yetiştirmemiz gereken başka konular oluyor. Ve sınavlarda bakıyoruz ki çocuklar unutmuşlar. Tekrar yapmak çok önemli diye düşünüyorum*” diyerek düşüncelerini dile getirmiştir.

Öğretilen şarkıların veya marşların sıklıkla tekrar edilmesi öğretilen tekniklerin öğrencilerde yerleşmesi açısından gerekli ve önemlidir. Dersler sırasında yaptırılan ses

çalışmaları öğrencilerin ses sağlıklarının korunmasına ve daha iyi şekilde şarkı söylemelerini sağlamak amacını taşır. Şarkı söylerken daha temiz ve doğru sesleri çıkarmalarına yardımcı olur. O nedenle müzik dersinin işlevini tam olarak yerine getirebilmek için bu ses ve nefes çalışmalarının yaptırılması ve ihmal edilmemesi ve çalışma sırasındaki kuralların öğrencilere sıklıkla hatırlatılması gerekmektedir.

Mülakat sorularından sonuncusu olan “sizce öğrencileriniz sesi ve çeşitli yaratıcı çalışmalar yapabiliyorlar mı?” sorusuna öğretmenlerin 5’i (%23) öğrencilerinde yaratıcı çalışmaları gözlemlediğini belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden **Damla** öğretmen “*çocukları bu seviyeye getirebilmek zaten benim derslerimde en temel amacım. Ve ders sonlarında çocukları bu çalışmalara teşvik ediyorum. Dinletiler yapmalarını istiyorum. Onlardan da bu konuda gayret var. Küçük besteler yaparak arkadaşlarına dinletmekten çok zevk alıyorlar*” diye belirtirken, **Ecem** öğretmen de “*öğrencilerim özellikle yörenin özelliğine uygun ola şekilde atma türkü çok yapıyorlar ve çok güzel türkülere de rastlıyorum*” demiştir. Yine aynı yönde düşünen **Sinan** öğretmen de “*özellikle türkü besteleyen öğrenciler var. Bu öğrenciler aslında geneli yansıtacak kadar çok değil ancak müzik dersi bir yetenek dersi olduğu için zaten bütün öğrencilerde bu tür davranışları ben beklemiyorum*” demiştir.

Buna karşın 17 öğretmen (%77) öğrencilerinde bu davranışı gözlemlemediğini öğrencilerin besteleme ya da ezgiler türetme yönünde değil de duydukları bir güncel şarkıyı çalmaya çalıştıklarını daha çok gözlemlediklerini belirtmişlerdir. Örneğin **Saliha** öğretmen “*yaratıcı çalışmalar olarak değil de duydukları bir şarkıyı çalmaya çalışan öğrencilerim var. Fakat kendileri herhangi bir ezgi besteleyemiyorlar. Ben hiç gözlemlemedim.*” Şeklinde, **Tuba** öğretmen de benzer şekilde yine “*aslında yaratıcı çalışmalar yapan yok ancak duydukları şarkıları çalmaya istekli öğrenciler var. Özellikle pop müziği şarkılarını çok seviyorlar ve onlardan çalmayı istiyorlar*” demiştir. **Erdoğan** öğretmen ise “*o seviyede ve bilinçte öğrenci bulmak zor*” diyerek görüşlerini belirtmiştir.

Müzik derslerinde öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirebilmek ve kişisel özgüvenlerini geliştirebilmek amacı vardır. Yaratıcılıklarının artması demek müzik açısından bakıldığı zaman küçük ezgicikler oluşturup besteler yapabilmeleri anlamını taşımaktadır. Bu konuda öğretmenlerin öğrencileri teşvik etmeleri ve yüreklendirmeleri ve yaptıkları ezgi

çalışmaları için çeşitli ödüller veya taltifler yolu ile bu çalışmalarını yapmalarını önermeleri yararlı olacaktır.

Öğretmenlerimizin büyük özveriler ile zor koşullar altında çalıştıkları bir gerçektir. Müzik dersi açısından öğretmenlerimiz gerek çevrenin gerekse öğrencilerin müzik dersini diğer dersleri kadar önemsemediklerini ifade etmişlerdir. Ders süresi yetersizdir ve öğretmenlerimiz yapmayı isteyip planladıkları çalışmalarını yapacak zaman bulamamaktadırlar. Öğretim programının yoğun olması ve programın yetiştirilmeye çalışılması yüzünden belirlenmiş olan bazı hedeflere ulaşamadıklarını düşünmektedirler.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

41. Sonuçlar

2004-2005 Eğitim öğretim yılı Trabzon ili ilköğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenleri ve bu okullarda eğitim görmekte olan 8. sınıf öğrencilerinin müzik öğretim programında belirlenmiş olan hedeflere ulaşma düzeyini tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmadan elde edilen verilerin ışığında varılan sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Öğrenciler bilişsel alanda kodlanmış olan hedeflere büyük oranda ulaşmaktadır. Anket verilerine dayanarak elde edilen sonuçta bu alana ait hedeflerin tamamında %50 ve daha yüksek oranlarda öğrenci başarısı söz konusu olduğu belirlenmiştir. Başarı oranı en yüksek olan hedef %87,7 kavranma oranı ile “sanat ve müziğin insan ve toplum hayatındaki önemini kavrayabilme” olmuştur. %50,9 kavranma oranı ile “düzeyine uygun müzikleri tonal veya makamsal yapılarıyla çözümleyebilme” amacı bu alana ait hedeflerden en düşük kavranan hedef olarak tespit edilmiştir.

Öğretmen mülakatları dikkate alındığında öğrenci anketi ile öğretmen mülakatları arasında tutarlı sonuçlar çıkmış, öğrenci ve öğretmenlerin birbirlerine yaklaşık cevaplar verdiği görülmüştür. Öğretmenlere yöneltilen 8 adet bilişsel alana ait hedeften 7'sinde %50 ve daha yüksek başarı oranını göstermektedir. Yalnızca “Düzeyine uygun müziklerin biçimsel yapısını çözümleyebilme” amacında öğrencilerin %59,9'u hedefe ulaştıklarını belirtmişken, öğretmenlerin %41'i öğrencilerinin konuyu kavrayabildiğini düşünmektedir. Sonuç olarak öğretim programında belirlenmiş olan bilişsel alana ait hedeflere ulaşılmaktadır.

Müzik öğretim programında belirlenmiş olan duyuşsal alanla ilgili hedeflerde öğrenci anketleri ve öğretmen mülakatları incelendiğinde; öğrenci anketlerinde duyuşsal alana ait hedeflerden tamamına ulaşıldığı sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin mülakat sırasında sadece bir soruda başarı oranı %50'nin altındadır. Bundan dolayı öğretmenlerin verdikleri

cevaplar da duyuşsal alana ait hedeflere büyük ölçüde varıldığı sonucunu vermiştir. “Hayatında çeşitli müzikleri dinlemeye istekli olabilme” hedefinde öğrenci anketi ile öğretmenlerle yapılan mülakat sonucu ilgi çekici yönde tutarsız olarak bulunmuştur. Mülakata katılan öğretmenler öğrencilerinin çeşitli müzikleri dinleme konusunda %36 oranında hedefe ulaştıklarını, öğrencilerinin daha çok tek yönlü müzik dinlemeyi tercih ettiğini söyledikleri halde, öğrencilerin anketinde bu hedefe ulaşılma düzeyi %85,8 tir.

Devinişsel alanda sınıflandırılmış hedeflere ulaşma düzeyleri incelenmiş ve öğrencilere yöneltilen 10 adet sorudan 2 sinde başarı oranı %50’nin altında tespit edilmiştir (%48 ve %48,7). Diğer hedeflerde başarı oranı % 50 ve üzerindedir. Bu alanda da öğrenci anketinde “ses değişim ve gelişim döneminde sesini bilinçli ve sağlıklı kullanabilme” hedefine ulaşılma oranı %63,7 iken öğretmen mülakatından elde edilen sonuç %36 oranında bir başarıyı göstermektedir. Bu hedefle ilgili öğrenci ve öğretmen cevapları tutarsızdır.

Öğrenci anketleri incelenmiş; kız ve erkek öğrenciler arasında belirgin başarı farklılıkları olmadığı saptanmıştır. Bu saptamadan hareketle kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin öğretim programında yer alan hedeflere ulaşmada birbirine yakın oranlarda başarı gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen mülakatlarının incelenmesi sonucunda; öğretmenlerin tümünün ilköğretim müzik dersi saatini yetersiz bulduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin büyük çoğunluğunun derslerini müzik dersliğinin olmaması nedeni ile normal sınıflarda yapmakta olduğu ve bunun da zaman kaybına yol açtığını düşündükleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin hepsi öğrencilerin ilköğretim birinci kademedeki müzik derslerini branş öğretmenleri yerine sınıf öğretmenlerinin yürütüyor olmasından kaynaklanan alt yapı eksikliği ile ikinci kademeye başlamaları sonucunda öğretim programındaki hedeflere ulaşmakta geri kaldığını düşündükleri saptanmıştır. Öğrenci ve ailelerinin ilgisizliği mülakattan elde edilen bir diğer sonuç olarak bulundu.

42. Öneriler

1. Bilişsel alana ait hedeflerden olan “düzeyine uygun müzikleri tonal veya makamsal yapılarıyla çözümlenebilme” hedefine ulaşmadaki başarının artırılması için konu öğrencileri sıkmayacak ve ilgilerini çekmeyi amaçlayacak şekilde anlatılmalı, güncel müziklerden örneklerle ve ayrıca öykülerden örneklemeler verilerek açıklanmalıdır.

2. Devinişsel alan ile ilgili hedeflerden “öğrencilerin sesiyle ve çalgısıyla uygun müzik topluluklarına katılabilme” hedefine ulaşmadaki başarının artırılması için öğrenciler çalgı ve ses topluluklarına katılma ve bu topluluklarda çalma-söyleme konusunda cesaretlendirilmelidir.

3. Devinişsel alana ait bir diğer hedef olan “öğrencilerin sesiyle, çalgısıyla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapabilme” hedefine ulaşma başarısının artırılabilmesi amacı ile öğrenciler çeşitli yaratıcı çalışmalar yapmaları yönünde cesaretlendirilmeleri, bu amaçla küçük yarışmalar düzenlenmelidir.

4. Okullarda içinde müzik dersi araç ve gereçlerinin bulunduğu ayrı bir müzik sınıfı olmalıdır. Bu durum kullanılacak ders araç- gereç ve müzik enstrümanlarının hazır bulundurulmasına olanak sağlayacaktır ve zamanın daha etkin kullanımına olanak sağlayacaktır.

5. İlköğretim birinci kademe müzik dersleri mümkün olduğunca müzik branş öğretmenleri tarafından yürütülmelidir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

a. Kitaplar

- AKKAŞ, Salih : İlköğretim Müzik Ders Kitabı, Pasifik Yayınları, Ankara, 2001.
- AY, Göktan : Folklor, Pan Yayıncılık, İstanbul, 1999.
- BALCI, Ali : Sosyal Bilimlerde Araştırma : Yöntem, Teknik ve İlkeler, Pegama Yayıncılık, Ankara, 2001.
- BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş : “Genel Öğretim Metotları”, Öz Eğitim Yayınları, İstanbul, 1996.
- ÇEPNİ, Salih : Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş, Erol Ofset ve Matbaacılık, Trabzon, 2001.
- ÇİVİ, Cuma,
ÖZTÜRK, Cemil,
DİLEK, Dursun : “Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programları” C.Öztürk-D.Dilek (Ed.), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Pegama Yayıncılık, Sayfa.48-82 Ankara, 2004.
- DEMİRCİOĞLU, İsmail : “Öğretim Stratejileri”, C.Öztürk-D.Dilek (Ed.), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Pegama Yayıncılık, , Sayfa. 136-167, Ankara, 2004.
- DEMİREL, Özcan : Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, Pegama Yayıncılık, Ankara, 2004.

- EKİZ,Durmuş : Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş, Anı Yayıncılık, Ankara, 2003.
- ERTÜRK, Selahattin, : Eğitimde Program Geliştirme, Meteksan Lmt. Şti., Ankara,1972.
- KEMERTAŞ, İsmet : Uygulamalı Genel Öğretim Metodu, Birsen Yayın Evi, Ltd., Şti., İstanbul, 1995.
- KUŞ,Elif : Nicel Nitel Araştırma Teknikleri, Anı Yayıncılık, Ankara, 2003.
- ÖZTÜRK, Serdar : Ansiklopedik Sanat Sözlüğü, Atlan Matbaa Ltd.Şti, İstanbul, 2001.
- SÖNMEZ, Veysel : Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı, Anı Yayıncılık, Ankara, 2001.
- TEKİNDAL, Satılmış : “Hedefler ile Hedef Davranışları Belirleme ve Yazma”, C.Öztürk-D.Dilek (Ed.), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Pegama Yayıncılık, Sayfa.110-133 Ankara, 2004.
- UÇAN ve Arkadaşları : İlköğretimde Etkili Öğretme Ve Öğrenme El Kitabı Burdur, 1999.
- UÇAN, Ali : Müzik Eğitimi Temel Kavramlar ve Yaklaşımlar, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1994 .
- VARIŞ, Fatma : Eğitimde Program Geliştirme, Teori ve Teknikler, Alkım Kitapçılık Yayıncılık, Ankara, 1997

YILMAZ, Hasan : Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Mikro Basım
SÜMBÜL, Murat Yay. Dağ. Konya, 2000.

b. Makale ve Bildiriler

NACAĞI, Zeki : “Eğitimde Toplam Kalite Yönetim Felsefesinin Müzik
Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Gerekliliği”, **Milli
Eğitim Dergisi**, Sayı 164, Güz, 2004.

ŞENDURUR, Yılmaz, : “Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı”, **GÜ.**,
DOLUNAY, A. Barış **GEFAD** Cilt :22, Sayı:1, Ankara, 2002

TANRIVERDİ, Ayfer : “Çalgı Eğitimi” **Mavi Nota Müzik Dergisi** Sayı:13,
Trabzon, 1995

YÖNETKEN, H. Bedii : **Mavi Nota Müzik Dergisi** Sayı:15, Trabzon, 1995

c. Kanun, Tebliğ, Yönetmelik, Tüzük ve Diğerleri

<http://www.egitim.aku.edu.tr>

www.nc.uk.net/nc/contents/about.curr.htm

<http://eng.uvm.dk/publications/laws/Aims.htm>

meb.gov.tr/yayinlar/159/syüksel.htm, Milli Eğitim Dergisi yaz 2003 sayı 159

Yedinci Millî Eğitim Şûrası, Ankara, 5-15/2/1962

flwi.ugent.be/cie/mzaydin4.htm 26.02.2004

<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/159/gokay.htm> 30.09.2004

<http://earged.meb.gov.tr/mlo/ana.htm> 20.12.2004

meb.gov.tr 20.12.2004

EKLER

Ek-1: Anket Formu

İLKÖĞRETİM OKULLARI MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ HEDEFLERİNE ULAŞMA DÜZEYİ

Öğrencinin Cinsiyeti : Kız () Erkek ()
Okulun Adı :

Bu anket ilköğretim okulları müzik dersi öğretim programının hedeflerine ulaşma düzeyini tespit etmek amacı ile planlanmıştır. Sorulara vereceğiniz doğru ve içten cevaplar anketimizin sonuçları açısından çok önemlidir. Buradan elde edilen bilgiler başka bir yerde kullanılmayacaktır. Yardımlarınız ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Öğr.Gör. Şefika İzgi Topalak

Soruları okuyarak sizin için en doğru seçeneğin üzerine işaret koyarak belirtiniz.

- 1 Tamamen katılıyorum 2 Katılıyorum 3 Fikrim yok
4 Katılmıyorum 5 Hiç katılmıyorum

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Kültür, sanat ve müziğin insan ve toplum hayatındaki önemini kavrayabildim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2. Müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabildim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3. İnsan sesleriyle ve çalgılarla yapılan müzikleri ve müzik topluluklarını tanıyabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4. Çeşitli müziklerin hız ve gürlük özelliklerini ayırt edebiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5. Düzeyime uygun müziklerin biçimsel yapısını çözümleyebiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6. Düzeyime uygun müzikleri tonal veya makamsal yapılarıyla çözümleyebiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Müzik eserlerini örgü-doku ve üslup özellikleriyle ayırt edebiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

7. Müzik ile teknoloji arasındaki temel ilişkiyi kavrayabildim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Belli başlı müzik kurumları ve müzik mesleklerini tanıyabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8. Atatürk'ün sanat ve müzik hakkındaki görüşlerini anlayabildim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9. Türk müziğinin genel yapısını ve tarihsel gelişimini anlayabildim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

12. Türk devlet ve topluluklarının müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabildim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

13. Avrupa ve dünya müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

14. Çeşitli müzikleri başka anlatım biçimleriyle ifade edebiliyorum. Geleneksel ve çağdaş müziklerimizle, uluslararası ve evrensel müziklerden oluşan uygun bir şarkı dağarcığına sahibim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

İKİNCİ BÖLÜM

15. Müzik eserini müziksel örgü, doku ve üslup farklarını gözeterek dinleyebiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

16. Çevremdeki uygun müzik etkinliklerine katılabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

17. İnsan ve toplum hayatında kültür, sanat ve müziği önemsiyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

18. Müzik yaparken ve dinlerken müziği oluşturan temel öğelere özen gösteriyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

19. İnsan sesleri ve çalgı topluluklarıyla yapılan müziklerden hoşlanıyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

20. Arkadaşarımla birlikte müzik yapmaya istekliyim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

21. Sesimle ve çalgımla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapmaya istekliyim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

22. Düzeyime uygun müziklerin tonal ve makamsal yapılarını çözümlenmekten hoşlanıyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

23. Hayatımda çeşitli müzikleri dinlemeye istekliyim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

24. Türk müziğinin temel yapısını ve tarihsel gelişimini anlamaya istekliyim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

25. Belli başlı müzik kurumları ve müzik mesleklerini tanımaya ihtiyaç duyuyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

26. Türk devlet ve toplulukları ile çeşitli ülke müziklerinden belli başlı örnekleri öğrenmeye istekliyim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

27. Atatürk' ün sanat ve müzik hakkındaki görüşlerini benimseyebildim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

28. Müzik teknolojisinin günümüzdeki uygulamalarına ilgi duyuyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

29. Müziği yaşamımın ayrılmaz bir parçası haline getirdim.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

30. Ses değişim ve gelişim döneminde sesimi bilinçli ve sağlıklı kullanabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

31. Müzik yaparken sesimi doğru, temiz ve etkili kullanabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

32. Düzeyime uygun şarkıları doğru, temiz ve anlamlı söyleyebiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

33. Düzeyime uygun müzikleri çalgımla doğru, temiz ve anlamlı çalabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

34. Sesimle ve çalgımla uygun müzik topluluklarına katılabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

35. Çeşitli müzikleri hız ve gürlük özelliklerine göre söyleyebiliyor veya çalabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

36. Müzik eserlerini biçimsel yapısına uygun söyleyebiliyor veya çalabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

37. Düzeyime uygun müzikleri tonal ve makamsal özelliklerine dikkat ederek söyleyebiliyorum veya çalabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

38. Çeşitli müzik yapma araçlarını doğru kullanabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

39. Sesimle, çalgımla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapabiliyorum.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Ek-2: Anket Yazışmaları

**T.C. KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**
Fatih Eğitim Fakültesi
Dekanlık

**KARADENİZ
TECHNICAL UNIVERSITY**
Fatih Faculty of Education
Dean's Office

Sayı / Ref. : B.30.2.KTÜ.0.36.00.00/
Konu / Subj. : Anket uygulaması

200.1/ 2623

22.10.2004

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

T.C. Trabzon Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 19 Ekim 2004 gün ve 35346 sayılı bölümünüz öğretım elemanı Öğr.Gör. Şefika İZGİ TOPALAK'ın anket uygulaması hakkındaki yazısı ve eki ilişiktedir.

Bilgilerinizi ve ilgiliye tebliğini saygı ile rica ederim.

Prof. Dr. Alipaşa AYAS . .
DEKAN V.

Ek : 2 adet

T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.61.00.07.01.379/ 35346
KONU : Anket Uygulaması

19 EKİM 2004

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Fatih Eğitim Fakültesi Dekanlığı)

İLGİ : KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Dekanlığının 08.10.2004 tarih ve 2510 sayılı yazısı.

Rektörlüğünüz Fatih Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel sanatlar Anabilim dalı Müzik öğretmenliği öğrencisi ve öğretim elemanlarından Öğr.Gör. Şefika İZGİ TOPALAK'ın "İlköğretim Okulları Müzik Dersi Öğretim Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyi" konulu yüksek lisans tezi ile ilgili anketi ilgi yazınız ekindeki okullardaki öğrencilere uygulamasının uygun görüldüğüne ilişkin valilik oluru ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Selim Yavuz SANDIKÇI
Millî Eğitim Müdürü

EKLER :
EK-1 Valilik Oluru

T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.61.00.07.01.379/ 34876
KONU : Anket Uygulaması

14 EKİM 2004

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Dekanlığının 08.10.2004 tarih ve 2510 sayılı yazıları.

K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Anabilim Dalı Müzik öğretmenliği öğrencisi ve öğretim elemanlarından Öğr.Gör. Şefika İZGİ TOPALAK'ın yüksek lisans tezi ile ilgili anketi ekli listede belirtilen ilköğretim okullarındaki öğrencilere uygulamak istediği KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Dekanlığının ilgi yazıları ile talep edilmektedir.

Adı geçenin "İlköğretim Okulları Müzik Dersi Öğretim Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyi" konulu anketi ekli listede belirtilen ilköğretim okullarındaki öğrencilere uygulaması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Selim Yavuz SANDIKÇI
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
14.10/2004

Ali ŞANLIER
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.01-01/1235

7 /03/2005

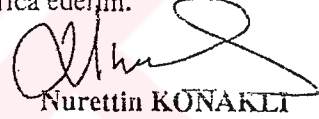
Konu : Araştırma İzni

TRABZON VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

İlgi : Trabzon Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 21.01.2005 tarih ve 5987 sayılı yazısı.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Şefika İZGİ TOPALAK'ın "İlköğretim II Kademe Müzik Öğretiminin Genel Amaçlarına Ulaşma Düzeyinin Belirlenmesi" konulu araştırma çalışmasını İlköğretim Okullarında uygulama izin talebi incelenmiştir.

Söz konusu anketin uygulanması Bakanlığımızca uygun görülmüş olup, eğitim-öğretim faaliyetlerinin aksatılmaması şartıyla ekte bir örneği gönderilen anketin araştırmacı tarafından uygulanabilmesi için gerekli kolaylığın gösterilmesini rica ederim.

Nurettin KONAKLI

Bakan a.

Kurul Başkanı V.

EK :

EK - 1 Anket (1 Sayfa)

Sayı : 3282
İl Millî Eğitim Müd. no
09.03.2005
Trabzon Valisi a.

ÜCRETSİZ Atatürk Bulvarı Nu: 98 Kızılay 06650 ANKARA
444 0 632 Telefon: 425 00 86 - 425 33 67 Faks : 413 64 01
DANIŞMA HATTI e - posta : apk @ meb.gov.tr Elektronik ađ : www.meb.gov.tr

ÖZGEÇMİŞ

12.12.1971 tarihinde Ankara'da doğdu. İlköğrenimine Ankara Yunus Emre İlkokulunda başladı. Ankara Hacı Bayram Ortaokulunu ve takiben Ankara Esenevler Lisesini bitirdi. 1993 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik öğretmenliği Programında okuma hakkı kazanıp bu bölümü 1997 yılında bitirdi. 1997 yılında özel Gürsoylar Evrensel Koleji'nde çalıştıktan sonra 1998 yılında Ankara Elmadağ Fatih Lisesi ve Ankara Hasanoğlan Atatürk Anadolu Öğretmen Liselerinde müzik öğretmenliği yaptı. Ocak 2002 tarihinde KTÜ. Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programında Piyano Öğretim Görevlisi olarak çalışmaya başladı. 2003 tarihinde aynı programda yüksek lisans programına başladı.

Halen bu bölümde öğretim görevlisi olarak çalışmalarına devam etmekte olup, İngilizce bilmektedir.